

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

історичний факультет

кафедра соціології

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної(бакалаврської) роботи

освітнього ступеня: бакалавр

на тему «Стили життя фрілансерів в сучасному українському суспільстві»

Виконала: студентка 4 курсу,
групи ІСС 41с
спеціальності 054 соціологія

Шварцкоп В.В.

Керівник: доц. Калиняк О.Т.

Рецензент: доц. Марусяк Т.С.

Львів - 2022

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Факультет історичний

Кафедра соціології

Освітній рівень: бакалавр

Галузь знань 05 - Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 054 «Соціологія»

ОП Бізнес-соціологія

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри соціології

проф. Пачковський Ю.Ф.

« »

2021 року

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ (КВАЛІФІКАЦІЙНУ) РОБОТУ СТУДЕНТЦІ**

Шварцкоп Вікторії Валеріївни

1. Тема роботи: «Стилі життя фрілансерів в сучасному українському суспільстві»

Керівник роботи: доц. Калиняк Орислава Теодорівна

Затвердженні Вченою Радою факультету від «21 » березня 2022 року

2.Строк подання студентом роботи : 10 червня 2022 року

3. Вихідні дані до роботи:

1. Діденко Г.О. Стиль життя у соціально-психологічному вимірі.«*Young Scientist*» . No 1 (41) .2017. Ст.229-233
2. Літорович О.В. Аналіз фрілансу в Україні. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. 2020. Т.4, No1. Ст.43-53

4.Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Розділ 1 Теоретико-методологічні аспекти вивчення «стилю життя» та «фрілансу» у соціогуманітарному дискурсі

- 1.1. Підходи вивчення «стиль життя» в соціогуманітарному дискурсі
- 1.2 Фріланс як економічна форма зайнятості
- 1.3 Феноменологія А. Шюца як основа конструювання стилю життя

Розділ 2 Специфіка стилів життя фрілансерів в сучасному соціумі

- 2.1. Аналіз емпіричних досліджень фрілансу
- 2.2. Особливості стилю життя сучасних українських фрілансерів

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) : к-сть рисунків - 16; к-сть додатків - 2.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Видав	Прийняв
I	доц. Калиняк О.Т.		
II	доц. Калиняк О.Т.		

7. Дата видачі завдання:

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів дипломної (кваліфікаційної) роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Написання вступу до роботи	Листопад 2021	
2.	Написання теоретико-методологічного розділу	Грудень 2021	
3.	Розробка програми та інструментарію дослідження	Січень 2022	
4.	Аналіз емпіричних даних, отриманих в ході дослідження	Лютий 2022	
5.	Написання емпіричного розділу	Березень-квітень 2022	
6.	Підсумки, робота над висновками	Травень 2022	

Студентка

Шварцкоп В.В

Кервіник роботи

Калиняк О.Т.

Зміст

Зміст	5
Вступ	6
Розділ 1	10
Теоретико-методологічні аспекти вивчення «стилю життя» та «фрілансу» у соціогуманітарному дискурсі	10
1.1. Підходи вивчення «стиль життя» в соціогуманітарному дискурсі	10
1.2 Фріланс як економічна форма зайнятості	17
1.3 Феноменологія А. Шюца як основа конструювання стилю життя	25
Висновок до розділу 1	32
Розділ 2	34
Специфіка стилів життя фрілансерів в сучасному соціумі	34
2.1. Аналіз емпіричних досліджень фрілансу	34
2.2. Особливості стилю життя сучасних українських фрілансерів	39
Висновок до розділу 2	62
Висновки	64
Список джерел і наукової літератури	67
Додатки	70
Додаток А. Програма якісного соціологічного дослідження на тему : «Стилі життя фрілансерів в українському суспільстві»	70
Додаток В . Транскрипти	76

Вступ

Практична актуальність

Людина має природне право на працю. Незалежно від виду, характеру, специфіки цієї діяльності, вона використовує свій час, щоб задовільняти потреби. Хтось створює матеріали, інший керує персоналом. Хтось малює та записує лейбли, хтось викладає в університеті або фото в соціальних мережах. Певні професії появились тисячі років тому, інші - кілька хвилин назад. Як наслідок, ми говоримо про те, що індивід бере участь у творенні своєї життєдіяльності, де основним компонентом є зайнятість. Природний стан людини, коли вона трудиться, задовільняє свої та суспільні потреби, має зв'язок з певними інституціями.

До ХХ ст. був сформований ринок праці, зі своїми правилами, класифікаціями, управлінськими теоріями та науковими інноваціями. Саме це століття приносить поняття кар'єри, професійного росту та традиційного усвідомлення, що таке «робота». Основні сфери діяльності та зацікавлень будувались навколо відповідної «традиційної зайнятості». Рівень доходів, індустріальне виробництво, норми, символи престижу формували образи та стилі життя людей. Так утворилися певні уявлення, форми та правила за якими усвідомлюється професія лікаря, дизайнера або ж монтажника.

Коли в 1983 році Інтернет відкрили для людства, воно було змінене. Те, що раніше ми називали традиційними формами зайнятості переходить в інший режим. Нова на той час технологія відкриває можливості для різного формату комунікації, роботи. Мережа стає інструментом який починають активно вивчати та використовувати, як в наукових, так і побутових цілях. Саме тоді появляється явище яке змінює поняття зайнятості - фріланс. Вільний доступ до великих масивів даних та швидкість їх передачі дозволила людям використовувати своє природне право у новому руслі. Поняття залишилося незмінним, потреба людей в їжі чи інформації також існують. Трансформувався зв'язок, методи подачі, оформлення, технологія та відносини між

самими людьми. Людина накопичує капітал знань, за допомогою чого, легко комбінує шляхи розв'язання нових проблем та задоволення потреб. Від повсякденних практик до побудови кар'єрного шляху. Людина відкрила для себе різноманіття світу через мережу та успішно це використовує.

Доступ до мережі, оцифрування, збільшення вільного часу, плинність змін спричинило таке явище, як «неструктурований стиль життя». Перехід від уніфікованого до індивідуалізованого суспільства задає тенденцію «бути унікальним». Фрілансери є тими, хто руйнує звичний порядок, що поширений між працівниками. Адже, індивідуальність їхньої роботи змішує різні види активності особистості. Відповідно, фрілансери - це опис повсякденності, яка базується на проєктності та плинності. Відбулося формування нової соціальної групи - категорії працівників, які мають специфічний спосіб життя та стиль. Вивчаючи його, ми зрозуміємо в яких соціальних умовах знаходиться індивід, що спонукало його вибрати саме цей життєвий шлях, його ресурси, цінності та положення в суспільстві. Новий формат зайнятості трансформує звичні елементи повсякденності та веде до глобальних змін у соціальній структурі.

Пандемія Covid-19 стала переломним моментом у житті суспільств. Відбулася переоцінка формату праці та прийняття нових стратегічних рішень задля функціонування економіки. До кінця травня майже 40 млн американців виявилися без роботи. Фрілансери – практично єдині, хто залишився на плаву. Їх доходи під час пандемії збільшилися – на 11% з квітня по травень, і на 19% – в червні[1]. Український ринок фрілансерів також зазнав змін. Як наслідок, існує потреба у вивченні формування світу фрілансерів.

Теоретична актуальність

Поняття фрілансу для українського суспільства вже не є новим, тому воно є досить опрацьоване з позиції зайнятості. Серед вітчизняних учених цю проблему частково досліджувала С.В. Тумакова, О.Є.Кузьмін, Н.Ю.Со-

лярчук. Із зарубіжних учених можна виділити Керрі Платман, Бернард Букмен і Тобіас Хаген, Джочім Мерц і Пітер Пейк та інші.

Проблематика стилю життя було представлено в працях класиків соціології: М.Вебера, Т.Веблена, Г.Зіммеля, І.Гоффмана. Фундаментальний соціологічний аналіз стилю життя представлений українськими авторами: Р. Ануфрієва, Є. Головаха, О. Донченко, О. Злобіна, Н. Паніна, Л. Сохань, М. Шульга та інші.

Не були знайдені праці, де вивчаються стилі життя фрілансерів в Україні. Тому дане дослідження є актуальним для початку опрацювань даного феномену.

Мета бакалаврської роботи: виявлення та класифікація різноманітностей стилю(стилей) життя українського фрілансера

Завдання бакалаврської роботи:

- виокремити підходи вивчення «стиль життя» у соціогуманітарному дискурсі;
- вивчити міждисциплінарне поняття «фріланс»;
- розглянути поняття «стилі життя» крізь призму феноменології
- проаналізувати наявні дослідження фрілансу
- сконструювати стиль(стилі) життя фрілансерів в українському суспільстві

Об'єкт дослідження: українські фрілансери

Предмет дослідження: різноманітність стилю(стилів) життя українських фрілансерів

Теоретико-методологічні засади дослідження:

Теорія: стиль життя фрілансера розглядається крізь призму теоретико-методологічних положень феноменології Шюца. Відбувається вивчення соціального світу як повсякденного (буденного) життєсвіту індивіда. Він виступає об'єктом соціологічного вивчення перетворюється в світ феноменальний, світ суб'єктивного досвіду. Реальність кожного з індивідів розглядається як мисленнєвий конструкт який типізується шляхами виділення гомогенних та гетерогенних ознак. Шюц використовує поняття: ритуал, роль, тип для вибудови відповідних конструктів.

Метод: якісні методи; 9 біографічних інтерв'ю з особами які є фрілансерами у різних сферах; пошук респондентів - метод снігової кулі.

Практичне значення одержаних результатів: дана бакалаврська робота та її результати можуть бути використанні: *абітурієнтами або молоддю* яка в пошуках роботи, адже дослідження пояснює, що таке фрілансерство та акцентується на персональних характеристиках які необхідні для даного формату; *маретологами* які використовують інформацію для побудови бізнес та рекламних стратегій; *публіцистичними виданнями (бізнес)* які освітлюють всі тренди та особливості ринку праці, стилю життя, українських реалій; *замовниками послуг фрілансера* які зможуть орієнтуватись на особливості та способу замовлень, знайти для себе майданчики де їх робити; *науковцями* яким буде актуальне дане соціологічне емпіричне дослідження є не напрацьованим в Україні, тому є елементом нових знань; *фріланс майданчикам* для оптимізації нових рішень.

Структура роботи: бакалаврська робота складається з: вступу, 2 розділів, висновків, списку джерел та наукової літератури який налічує 31 позицію.

Розділ 1

Теоретико-методологічні аспекти вивчення «стилю життя» та «фрілансу» у соціогуманітарному дискурсі

1.1. Підходи вивчення «стиль життя» в соціогуманітарному дискурсі

Швидкі зміни, нові тенденції та виклики ставлять виклик для багатьох соціологів, психологів, філософів та інших науковців. В першу чергу через те, що відбувається розшарування наукового знання, міждисциплінарність, плюралізм ставлять нові виклики. Поняття та теоретизування потребують нової конкретизації та відповідності культурних, історичних аспектів. Урбанізація, цифрова держава, глобалізація стали основними чинниками розвитку нових форм взаємоіснування, типів зайнятості та стилів життя [11]. Слово «стиль» походить від французького слова «style», латинського «stilus, stylus», що означає загострена паличка для письма, та що залишає слід. Не дивно, адже основним контекстом де використовується це поняття являється література та науки пов'язані із виченням мов. Через велике накопичення культур, трактувань, позицій - життєдіяльність людей, виникає велика кількість концептів та теорій які намагаються осягнути або пояснити «стиль життя» крізь призму певного світобачення. Стиль життя стає основним ідентифікатором в сучасному суспільстві який дає змогу прослідкувати розвиток основних тенденцій, будувати економічні та політичні стратегії, шукати підходи до вирішення соціальних потреб, знаходити нові способи взаємодії та вивчення ролі особистості у світовому масштабі. Поняття «життєвий шлях», «життєвий вибір», «образ життя», «стиль поведінки» - не є тотожними й не можуть розглядатись як синонім до «стиль життя».

Філософія

В сучасному філософському науковому дискурсі існує сотні парадигм, методів та підходів, тенденцій для вивчення «стилю життя». Суттєвим при дослідженні як практично-прикладного, так і теоретико-пізнавального є обрання критеріїв.

Екзистенціалістична парадигма

Одним із підходів для вивчення постає філософська екзистенціалістична парадигма, яка характеризується специфічним вивченням феномену життєвого стилю. Прикладом класифікації життєвих стилів, спираючись на відповідні критерії може поставати класична типологізація середини 80 – кінця 90 рр. вітчизняних вчених Рибаченка В.Ф. або Абульханової-Славської К.А. та Кнопкіна О.А., подана на основі мотиваційних та світоглядних стилеутворюючих детермінант з урахуванням типу темпераменту особистості. Такими типами життєвих стилів тут постають: гедоністичний (орієнтований у життєвому виборі на пасивне чуттєве сприйняття) та аскетичний (закцентована ним самообмеженням, зреченням чуттєво-тілесного заради віри, ідеї), споглядаючий (у досягненні щастя) і дієвий, а також кожен із зазначених корелює з певним типом темпераменту холерика, сангвініка, флегматика та меланхоліка [23].

В межах екзистенціального підходу також враховується вплив історичного стилю життя певної епохи. Зокрема, історичним прикладом гедоністичного типу стилю життя (зовнішньо дієвого, внутрішньо пасивного) пропонуються постаті від Нерона до Прохора Громова із «Угрюм ріки» В.Шишкова [23], а прикладом аскетичного типу життєвого стилю (із непомірною демонстрацією віри в ідею) постають культурно-історичні типи особистостей від місіонерів, хрестом та мечем затверджуючих і кров'ю своєї пастви скріплюючих певну віру до сучасних екстремістів. Тобто в даному підході враховується широкий спектр складових стилю життя: цінності, потреби, мотиви, інтереси, внутрішні норми особистості, активна чи пасивна життєва позиція та інші.

Детермінанти культурно-аксіологічного змісту О.Михайлова

До попереднього підходу існує багато критики ніби всі елементи є рівнозначними, тому створюється у цьому зв'язку альтернативні наукові традиції, які зображають наукове бачення інших вчених. В даних підходах виокремлюють переважаючу детермінанту як основний. О.Михайлова наголошує на ціннісних перевагах людей: ціннісні переваги в одязі, в оточені, в манері спілкування, в музиці, в оздобленні житла та інше [23]. Вона передбачає, що ці орієнтири можуть змінюватись.

Психологія

Предметом поглядів психологічної науки є психічні процеси, особливості та риси діяльності які допомагають простежити прояви особливостей. Стиль життя вивчають як складну систему. Психологія робить акцент на дослідженнях психічної обумовленості та поведінкових проявах стильових характеристик особистості [16].

Індивідуальна теорія А.Адлера

Досвід кожної особи як суб'єкта життєдіяльності є основою для проектування свого життя та ефективною реалізації нею власного досвіду спонукає її до самовдосконалення, смислово збагачує повсякдення та окреслює сенс буття[28]. Звертаючись до положень індивідуальної психології А. Адлера який говорить про те, що у кожної людини свій індивідуальний досвід який впливає на подальшу життєдіяльність. Психолог пише [28] про вирішальне відчуття власної цільності у системі взаємодій «людина-світ». Основними поняттями в теорії є «цілісна індивідуальність», «лінія життя», «життєвий стиль», «стиль життя». Саме вивчення та дослідження структур досвіду та їх роль у повсякденності є однією з провідних у психологічному дискурсі.Ця концепція робить акцент на психодуховну сутність людини та вивчення особистості як комбінацію індивідуального досвіду, знань, рефлексій, цінностей.

Основним постулатом цієї теорії є внутрішнє устремління людини до цілі.

Також процес розуміння людини - це розпізнати та інтуїтивно відчутти її головну лінію життя [28]. Ось ця лінія суб'єкта є унікальним способом його адаптації до об'єктивної реальності довкілля, адже охоплює множинність рис, варіацій поведінки й набір звичок, які сукупно визначають неповторну картину індивідуального існування людини. Стиль життя задає ці рамки постановки цілей та опрацювання прийнятих способів їх досягнення [28].

Вміння розв'язувати свої життєві проблеми та розуміння помилок - це процес розпізнавання каркаса життєвого стилю, де константою кожної особистості є постійність індивідуальних рис які визначаються відношенням-ставленням до факторів зовнішнього світу.

Отже, стиль життя - це індивідуальність яка формується у відповідному середовищі. Життєвий стиль - це єдність, яка формується в процесі подолання труднощів та базується на постановці цілей.

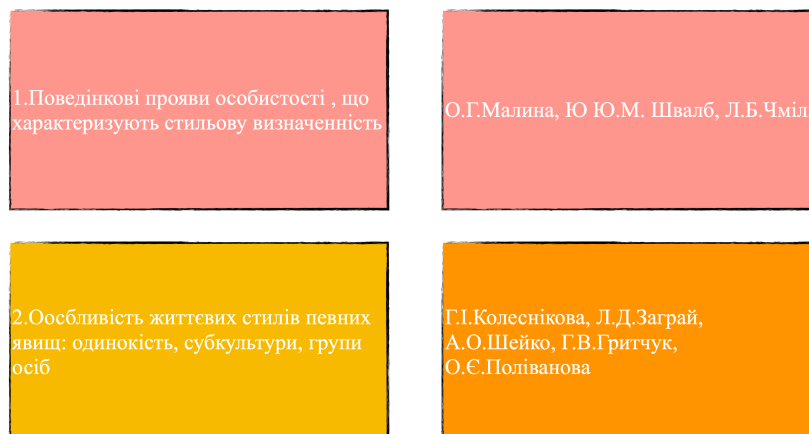

Рисунок 1.1.1 «Підходи до вивчення «стиль життя» в психології за Діденко»

На рис.1.1.1 відображено підхід Діденко до класифікації вивчення стилю життя:

1. Л.Б.Чміль пише, що найчастіше життєвий шлях особистості розглядається з позицій подієвого підходу, що розкладає його на елементарні одиниці-події, а власне «стиль життя» є інтегрованою категорією, яка об'єднує певні стійкі риси індивіда, моделі поведінки й стосунки з навколишнім світом [22]. Як можна спостерігати використовується системний підхід.

2. Г.І.Колеснікова яка вивчає «самотність» як феномен зазначає, що «одинокий стиль життя»(- це свідомий вибір який вміщує в собі прийняття відповідальності за свій вибір.

Соціологія

Акцент розвитку поняття «стиль життя» в соціологічній науці не є випадковим, адже саме в ній воно є найбільш розпрацьованим. Також дана наука

дає можливість прослідкувати соціально значущі прояви, які є обов'язковими для даного концепту.

В соціальній науці не прослідковується першоджерела від якого було зародження поняття «стиль життя», тому існує кілька бачень на цей рахунок. Вважається, що філософія ХХ століття взялась перша за аналіз категорії життєвого стилю(Е.Гуссерль). Деякі джерела приписують виникнення поняття «стиль життя» М.Веберу, який розглядав його, насамперед в соціологічному контексті як критерій соціальної стратифікації, чинник, що інтерпретує певну соціальну групу й водночас перешкоджає переходу особи з однієї групи в іншу [22].

Г.О. Діденко у своїй статті робить аналіз сучасних соціологічних поглядів та виокремлює три напрямки вивчення «стилю життя» які є схематично проілюстровані на рисунку 1.1.2:

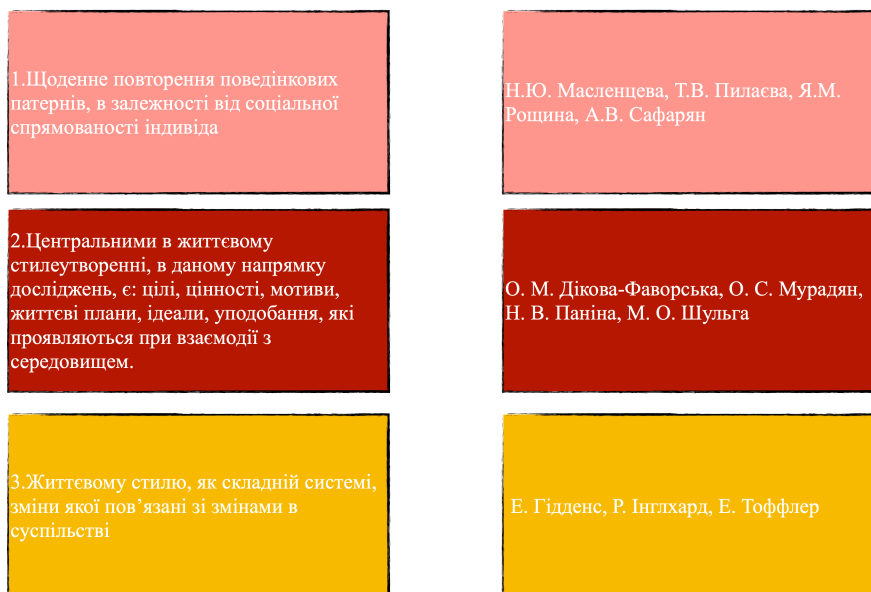

Рисунок 1.1.2 «Стиль життя у сучасних соціологічних теоріях»

1. Підхід який направлений на засвоєння постійно-повторювальних практик (Я.М.Рощина), в той час А.В. Сафарян пише, що стиль життя - це «синонім вільного вибору індивідом своєї щоденної поведінки і є безпосередньо пов'язано з самореалізацією особистості [25].

2. Інший підхід Н.В. Паніна трактує через своє визначення «стиль життя» - це ключовий компонент життя і формується та коригується через безпосередній вплив нормативної моделі поведінки, що з одного боку, визначається суспільною свідомістю, а з іншого - індивідуальними уподобанням, які конкретизуються у життєвих планах та цілях особистості - особистій життєвій перспективі [21].

На світовій арені відбувається процес модернізації, оцифрування, процес постійних змін у суспільствах, що формують третій напрямок дослідження - «життєвий стиль, як складна система, зміни якої пов'язані зі змінами в суспільстві». Тому сучасні соціологи відходять від класичних теорій та підходів де основою були поділ суспільства, поділ праці на класи, групи, а відбувається поділ культури на субкультури. Е.Тоффлер говорить про стрімкий технологічний процес, який змушує людей шукати та виробляти нові способи адаптації які будуть підходити під нові тенденції сучасності. Він є одним з розробників концепту про інформаційне суспільство який зазначає, що регламентований спосіб роботи та життя, авторитарна роль вчителя або керівника, зневажання індивідуальних особливостей створили потужну систему освіти та праці в свій час, але постіндустріальне інформаційне завдання перед особистістю виглядає саме у вмінні керувати та користуватись інформацією, перетворювати її в продукт.

3. Е.Гідденс який посилається на ідеї Тоффлера, робить перехід від боротьби за втілення ідеалів до вибору життєвої стратегії, де основою буття виступає відповідь на запитання «Як варто жити?»

Третій підхід базується на поясненні змін саме в постіндустріальному або як почали його називати в наукових колах - інформаційному суспільству. Оскільки відбувається зростання секторі інформації, то наслідком є трансформація економічних та політичних відносин: інформація перетворюється із засобу в мету, стандартизує поведінку, інтереси, нахили людей, зростають негативні наслідки надмірного захоплення людиною могутністю інформації,

розбіжність індивідуальних і групових ціннісних орієнтацій і, як наслідок, – різке зростання субкультури, посилення ролі етнічних, культурних меншин, зміна характеру міжособистісних відносин тощо [19]. Як наслідок закріплюється нові системи цінностей, принципи взаємодії та видозміненні форми ведення власного життя. Особливістю даної реальності є розвиток інформаційно-комунікаційних технологій і на їх основі глобальних комп'ютерних мереж. Це дозволяє людині по новому виражати себе, задовільняти свої потреби. Процес творчості (праці) переходить у цифрову реальність в поєднанні з фізичним світом на якому відображаються характерні стильові риси: поширюється "фріланс" як нова форма зайнятості.

Отже, соціологія та інші соціогуманітарні науки пропонують безліч підходів до вивчення стилю життя. В будь-якій площині людського життя застосовується поняття стилетворення. Однією з базових площин - це зайнятість і нова форма її втілення - фріланс. Тому його вивчення може дати відповідь про нові етапи розвитку життєвого шляху людини.

1.2 Фріланс як економічна форма зайнятості

У світі відбувається трансформація форм і видів зайнятості і можна визначити як результат формування нової інформаційної, креативної економіки. Гнучкі форми зайнятості - це можливі форми ефективного використання потенціалу нових висококваліфікованих, креативних працівників [18]. Саме тому людський капітал, знання та вміння стають основним засобом виробництва. Здатність постійно вчитись, розуміти себе, свої цінності, дивитись за трендами. Вміння приймати рішення і найголовніше доступ до мережі є ресурсом для фрілансу.

Людина - це індивід яка творить. Вона займається діяльністю, створює та споживає продукти своєї праці які разом із природою утворюють наш зовнішній світ. Вона створює нові форми та види речей, відносин, правил та інших людей. Вона навчається та вчить інших, вона критикує та її критикують, вона проводить своє дозвілля та задає тенденції. Людина - це стиль життя який кожен вибирає з тих чи інших причин. За аналогію можна говорити про те, що часова перспектива та кількість індивідів зі своїми потребами та правами утворюють системи, інституції та цілі епохи. Отже, людина є діяльна.

Технології змінюють сприйняття та зв'язки між різними системами. Світ, або ж VUCA-світ названий Уореном Беннісом являє собою нестабільність, невизначеність, складність та неоднозначність. Нові технології, методи поширення інформації, канали трансляції та мислення застосовують у різних сферах життя: викладання, політика, молодіжні організації, медицина й звичайно ІТ. Нові технології та людський капітал стають каталізатором для зрушення усталених форм. Найбільш чутливим до цих процесів є ринок. Купівля-продаж є правилом глобального світу. Задля реалізації цих процесів існує ринок праці. Саме як наслідок, а саме все, що написано вище та відкриття Інтернету в 1983 році утворює нові форми зайнятості, форми комунікації, структуру соціальної стратифікації - відповідно стиль життя самої людини.

Інформація та знання - це ресурс, який задає тенденції в 2021 році. Саме мережеве суспільство, яке створив Інтернет надає людям доступ до масивів даних. Разом з цим вплинула на бажання саморозвитку та самовираження. У всіх сферах життєдіяльності. Від повсякденних практик до побудови кар'єрного шляху. Людина відкрила для себе різноманіття світу через мережу та успішно це використовує.

В першу чергу це впливає на природу праці. Природне право людини на працю, право яке захищає держава та сам індивід є частиною механізму, за допомогою якого існує суспільство. Отже, інформація стала елементом повсякденності.

Економічні потрясіння та масове скорочення в 90-их роках стало причиною, чому фріланс - як вже усталена форма зайнятості в США , почав розвиватись та утворювати так званні "біржі фрілансерів".

Фріланс - це самозайнятість, яка потребує високої кваліфікації задля регуляції відносин із замовником. Все більше українців переходять на цей вид зайнятості. Нестабільна ситуація у світі, прагнення економічної незалежності і розвиток власного потенціалу призвів до збільшення кількості професіоналів у межах організації, а самостійно надають послуги різним замовникам через певні мобільні платформи, а також ці послуги не укладають "довготривалі договори".

Разом з цим виникає низка запитань і нових явищ, які потрібно виокремити та осягнути. Як відсутність чіткого поняття "фріланс" впливає на правове регулювання? Якими особливостями володіє фрілансер та чим він відрізняється від дистанційної роботи? Які наслідки спричинив та створює діяльність фрілансера? Чому в Україні так стрімко набирає популярність онлайн-фріланс? Система цінностей чи індивідуальні пріоритети? Які форми взаємодії вибудовуються та як це вплине на суспільні відносини?

Відповідно можна спрогнозувати, що відбудуться зміни на діяльності вітчизняних підприємств через кон'юнктуру на ринку фрілансу, а саме перенесення формату у віртуальний простір.

Поняття «фріланс»

Спершу “фрілансерами”(freelancer) буквально називали “вільних накопичувачів в середні віки. Військових які виконували доручення господарів за певну винагороду. З XIX століття так називали “вільних художників”, незалежних журналістів та інших представників творчих професій. Коли ми говоримо про сучасний фріланс в Україні, то можна прослідкувати, що до найпопулярнішими формами фрілансу є саме креативно-декоративні професії: вебдизайн, копірайтер, тощо.

Дж. Кітчінг та Д. Смоллбоне широко визначають фрілансерів як позаштатних кваліфікованих професіоналів, які не є роботодавцями та працівниками, а тимчасово пропонують свою робочу силу для надання послуг за контрактом для бізнес-клієнтів[31]. В словнику зазначено: “Фріланс – це робота, під час якої людина працює не на компанію, а на себе. Фрілансери беруть на себе контрактну роботу від компаній і організацій, але вони працюють не в штаті. Фрілансери несуть відповідальність за всі види робіт, якими часто не займаються традиційні штатні співробітники, такі як визначення робочого часу, відстеження часу, витраченого на різні проекти, виставлення рахунків клієнтам і сплата власних податків на зайнятість і бізнес. Фрілансерів не вважають співробітниками компаній, в яких вони працюють, а скоріше підрядниками” [12].

Однією з проблем, що існує в українському соціумі - це відсутність чіткого визначення “фрілансу”. Доцільно зауважити, що чітке трактування цього явища дозволить на законодавчому та повсякденному рівні структурувати цю форму зайнятості, надати нові можливості розвитку та розглянути перспективи.

Стандартна зайнятість посувається новими формами, як на макрорівні так і на рівні повсякденних практик. Адже стандартний устрій вимагає, що людина працює 8-годинний робочий день. Нові технології та глобалізація показують, що можливо працювати та отримувати дохід який перевищує від стандартної зайнятості. Дослідження фрілансу пропонують нам численні визначення та трактування цього явища, але потрібно зазначити, що за останні роки не тільки суть явища, а й трудові та життєві стратегії фрілансера є частиною “фріланса”.

Фріланс як самозайнятість

Людина здатна самостійно регулювати свою працю і відпочинок в процесі самоорганізації професійної діяльності. Соціологічний аналіз стилю життя групи фрілансерів демонструє особливості організації, відношення до роботи, цінностей які притаманні цій групі, соціального самопочуття і представлення про життєвий успіх. Протягом декількох останніх десятиліть тенденція до добровільної зміни життєвих стратегій стає все більш популярною. Мова йде про появу вільної зайнятості(фрілансу) в Україні, яка почала розвиватись тільки в останні роки [26].

Усі інші форми зайнятості (тимчасова зайнятість, неповна зайнятість, недозайнятість, надзайнятість, самостійна зайнятість, неформальна зайнятість) розглядаються як *нестандартні*.

Під самозайнятістю Р. Аронсон розуміє альтернативний спосіб заробітку, що реалізується індивідом шляхом продажу власної праці. Сутність самозайнятості те, що людина самостійно знаходить джерело доходів, забезпечує умови та рівень життя, яка регламентована суспільними та економічними нормами. Якщо узагальнити, то це певний алгоритм вчинків і дій, що має певний узагальнюючий характер для певної категорії суб'єктів економічної діяльності.

Однією з основних ознак самозайнятості є самокерованість. Вона вміщує в себе вміння організовувати процеси, свою економічну діяльність, знаходити вихід у різних ситуаціях, бути соціально активним з великою мережею зв'язків.

Людина є активною за своєю природою. Саме її трудова діяльність зумовлює та формує схильність до самозайнятості. На це впливають внутрішні та зовнішні фактори. *Внутрішні* несуть за собою суб'єктивний характер. Їх формують інтереси, цінності, ціннісні орієнтації. Ці фактори пов'язанні насамперед з особистісними характеристиками людини (стать, вік, професія, дозвілля). *Зовнішні* фактори встановлює соціально-економічне становище суспільства тобто умовами, що сприяють активізації ділової активності; соціально-демографічною структурою населення; організацією, оплатою, стимулюванням й умовами праці; рівнем безробіття тощо. Зазначені чинники формують системну взаємодію особистісного потенціалу та чинників зовнішнього середовища, що призводить до поведінкової активності як основи самозайнятості.

Фріланс ми відносимо до самозайнятості, яка розуміється як робочі, що виконують приватну підприємницьку роботу вони зареєстровані як індивідуальні підприємці або оформлюють конкретну роботу за договором. Фрілансери можуть, як належити до цієї групи, так і не реєструватись офіційно, що і являється однією з проблем фрілансу.

Самозайнятість виступає в суспільстві тим фундаментом, завдяки якому змінюється матеріальне та соціальне становище людини в суспільстві, формується її соціально-професійний портрет. Тим самим змінює природу людини, розвиває її навички та здібності, необхідні якості особистості [15].

Фріланс - це яскравий приклад соціальних трансформацій та індивідуалізації трудової біографії. Ця нестандартна форма зайнятості характеризується такими *рисами* :

1) *Індивідуалізовані відносини робітник - роботодавець*. Виконавець завдання є незалежним, сам вибудовує свій план дій та графік роботи.

2) *Тимчасові трудові відносини*. Формат праці зводиться до надання послуг. Робітник працює немає довгострокових відносин з одним замовником, тому може працювати над кількома проєктами відразу (полізайнятість). Фрілансер продає свої знання і унікальну компетенцію, які потребують роботодавці; часто це пов'язано з творчістю та інтелектуальною роботою.

Фріланс як соціокультурний феномен

Фріланс розуміють як соціокультурний феномен, який показує основні характеристики стилю життя в контексті особливостей трудових відносин. Фріланс як модель зайнятості характеризується свободою в організації процесів через самоорганізацію на всіх етапах: отримання замовлення, вибір способу його виконання, розподіл ресурсів, оформлення трудових відносин.

Особливості фрілансу пов'язані з наступними соціокультурними явищами:

1. Полізайнятість. Основою роботи фрілансера - це проєкти. Від цього впливає особливість самозайнятості - "проєктність".
2. Нерегулярний характер зайнятості. Людина повинна вміти планувати свій час, щоб не шкодити процесам життєдіяльності.
3. Неформальний характер домовленостей. Створення посередників у вигляді онлайн-бірж, передоплати або паролей на готові проєкти.
4. Кар'єра фрілансера залежить від його професійності та накопичення соціальних зв'язків. Соціальний капітал стає базою розвитку та подальшого зростання.

5. Фріланс формує віртуальні біржі праці. Соціальний простір, де конструюються відносини між замовниками та виконавцями, форуми та чати для вирішення проблем.
6. Спеціалізація та професіональність фрілансера пов'язана з інфо комунікаційними технологіями та інтелектуальною працею. Результатом діяльності в фрілансі - нематеріальний продукт.
7. Самостійність в організації виражається тим, що робітник сам вибирає форму праці, роботодавця, проект та спосіб оплати.
Фріланс - це культура планування і виконання робіт, їх розподілення відповідальності і самоуправління. Це дозволяє розглядати фріланс зі сторони соціокультурного явища, яке пов'язане з розвитком культури фрілансу, засноване на бажанні розвитку свободи, незалежності, максимального виявлення індивідуальності у всіх сферах повсякденного життя.

Саме стиль життя фрілансера та його мотиваційна економічна діяльність дозволяє досягнути напрям розвитку цієї форми відносин. Фрілансеру притаманні наступні ознаки: робота для себе, свобода, контакт із роботодавцем. Свобода - це відсутність соціальних та економічних рамок. Коли людина працює на себе, сама вибирає графік. Контакт і взаємодія відбувається без посередників. Все це є тенденцією та наслідком інформаційного суспільства та утворення, формування нових гнучких форм зайнятості.

Фріланс і держава

Україна є однією із лідерів світового фрілансу. Збільшення кількості фрілансерів зумовлено комплексом політичних та економічних криз, які відбулися впродовж останніх чотирьох років. Люди почали активно шукати стабільніші ринки праці та роботодавців, що забезпечують винагороду у стабільнішій валюті.

Фрілансерам необхідно обирати відповідний вебресурс, щоб робота приносила задоволення і бажані доходи. Вибір індивідуальний, і в ньому важливо все: від популярних категорій до інтерфейсу. Зарубіжні біржі фрілансу в основному відрізняються вищою оплатою праці, але виведення коштів з таких майданчиків може бути ускладненим. Водночас, вітчизняні ресурси не поступаються за функціоналом і пропонують доступні методи виведення коштів.

Ріст кількості фрілансерів в Україні та світі має позитивний ефект як для самих онлайн-працівників, так і для країни загалом, оскільки в державі зменшується рівень безробіття. Проблемою залишається недосконалість законодавчої бази, що призводить до відсутності реєстрації та в подальшому – до несплати податків.

Отже, фрілансер - це особа, яка є наймана для виконання певних робіт на недовгий термін. До фрілансерів в Україні відносять, як індивідуальних підприємців, що пропонують свої послуги, так і тимчасово найманих працівників. Фрілансери зазвичай - це висококваліфіковані спеціалісти, також можна говорити про творчу працю. Вже не раз говорилося про графік, можливість гнучкості. Такі професії як програмування, графічний дизайн, електронне проєстування, переклади, контент-маркетинг, веб-розробка - підходять під вільний графік робіт.

1.3 Феноменологія А. Шюца як основа конструювання стилю життя

Людина народилася у світі який існував до її появи, цей світ є не тільки фізичним, а ще й соціокультурним. Вся ця реальність яка розвивається щосекунди створює унікальні структури - результат історичних процесів. У всіх конструктів та реальностей є певні спільні властивості - біологічні, ціннісні, технологічні. В незалежності від культури виділяються ідеальні типи лідера та команди, ієрархії. Всюди є поділ на вікові категорії та поділ праці, який співвідносився з віковою або статевою категорією, але розмивається в теперішній час. В будь-якій реальності є певний прийнятий стиль життя - уявлення як слід поводитися з речима та звертатися до людей, з природою и надприроднім [30]. На рис.1.3.1 представлені два процеси утворення стилів життя:

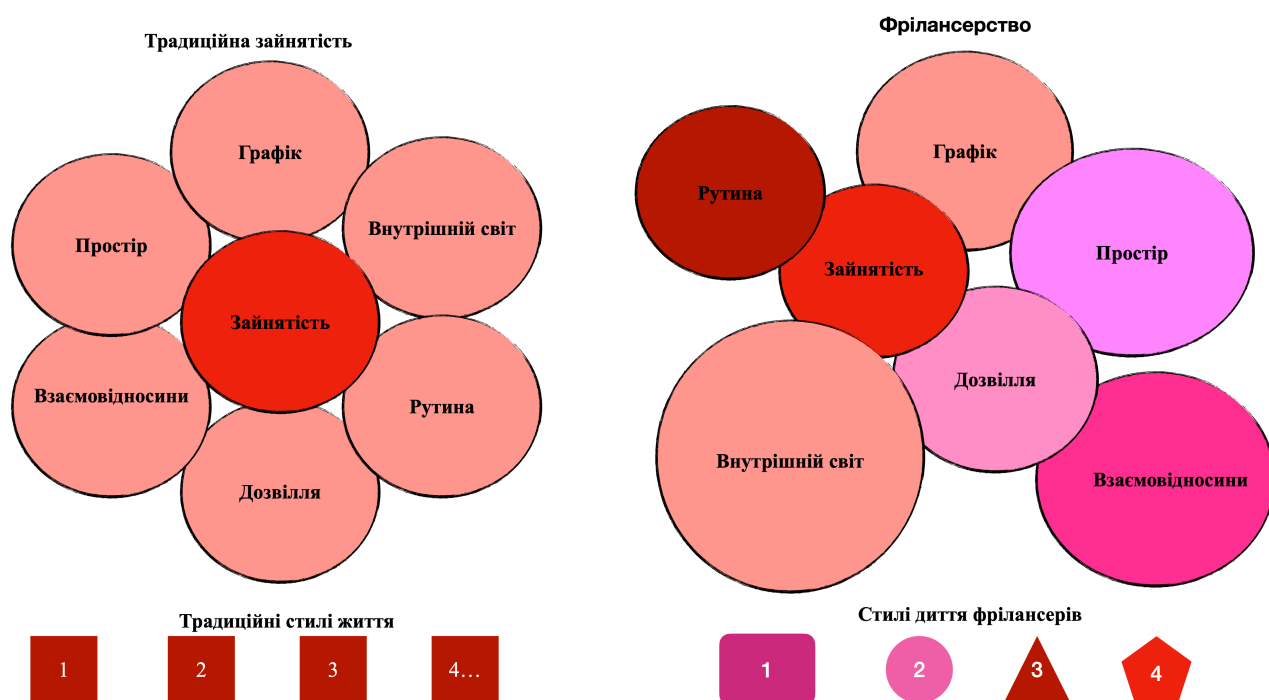

Рисунок 1.3.1 «Порівняння взаємозв'язків елементів повсякденності»

За Шюцом [30], людина, а точніше її пережитий досвід та буття виступають мисленнєвим конструктом. При інтеракції людина починає розуміти свою унікальність, а також певну взаємну перспективу - тип. Саме завдяки

цьому процесу - типізація, стандартизації можлива взаємодія, використання мови. В основі соціальності лежить вище описаний процес розуміння один одного - це намагання впорядкувати світ цінностей, потреб, професій статусів і т.д. Також йдеться про зміну ціннісних орієнтацій. Якісне дослідження ринку праці та пріоритетів молоді, працездатних та наявного ринку допоможе сфокусувати увагу та зрозуміти вектор розвитку цього явища. Саме дослідження основних характеристик стилю життя фрілансерів та факторів, які впливають на його соціокультурний зміст дасть змогу спрогнозувати або отримати картинку особливостей розвитку даного соціуму.

Фрілансери як особлива категорія робітників, куди включають соціально-демографічні показники, професійний склад, ціннісно-мотиваційні аспекти, специфіку організації праці і зайнятості, а також фінансову поведінку. В явищі фрілансу окреслилися дві підгрупи: форма зайнятості та професійна приналежність. Вони відрізняються один від одної на основі соціально-демогра-

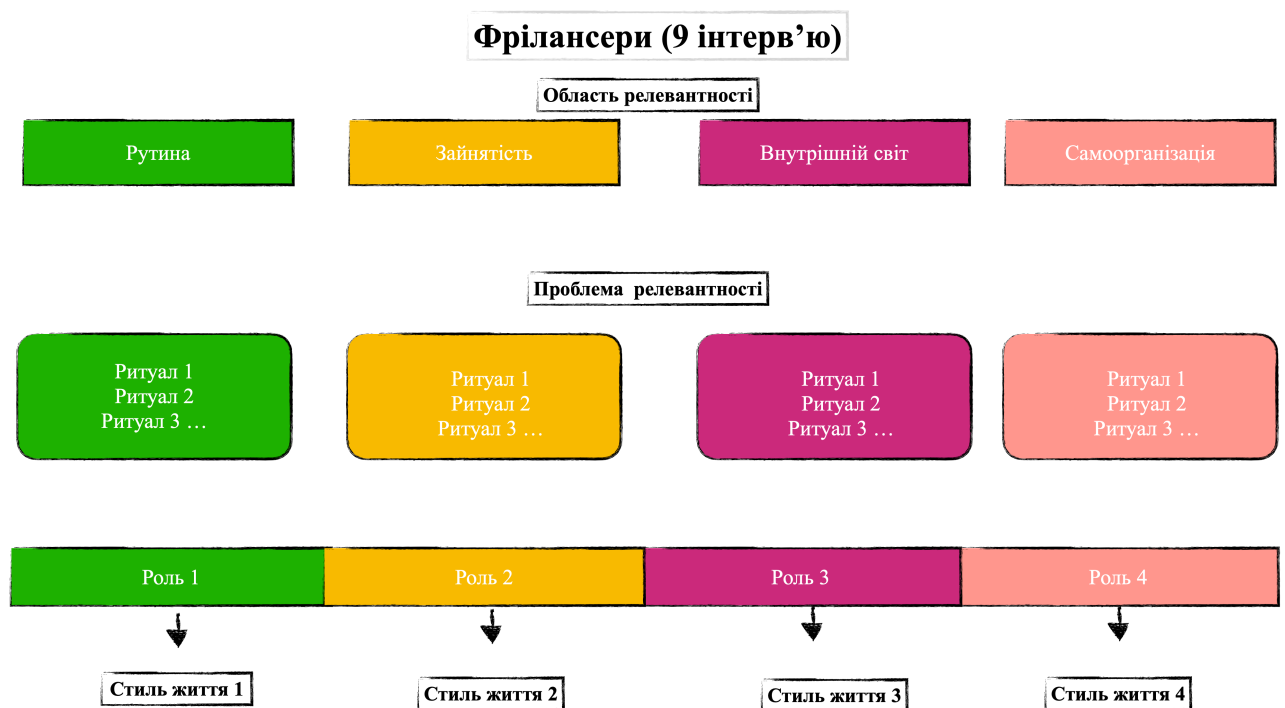

Рисунок 1.3.2 «Процес формування вимірів стилю життя за феноменологією»

фічних характеристик, ціннісно-мотиваційним аспектом, трудовими практиками.

Отже, моїм завдання є описати *фрілансера* як людину з певним набором якостей та пережитим досвідом . Ця характеристика дає змогу класифікувати та типізувати стилі життя та виокремити структуру самого феномену. На рис.1.3.2 представлена модель формування стилів життя згідно основних положень феноменології.

Феноменологічна соціологія досліджує духовну сутність певного явищ. Вона описує соціальний світ в контексті людського буття зі всіма уявленнями, мотиваціями, цілями індивіда. Цей соціальний світ - це повсякденність, яка переживається й тлумачиться людьми як світ сенсів, а ті виступають уявленням людей про об'єкти цього світу. Світ накопичує з історичним розвитком все нові та нові форми та способи взаємодії, осмислення та розуміння. З впевненістю можна сказати, що цифрова епоха внесла нові сенси, «рецепти» для пояснення та переживання відповідного світу, але методологія пояснення цих сенсів залишається базовою - досвід та його конструювання.

Якщо ми називаємо індивіда фрілансером, ми вже виконуємо певного роду типізацію. Кожна людина - це індивідуальність та унікальність, але разом з цим є певні риси притаманні й іншим. Суть типізації полягає в тому, щоб відсіяти те, що робить особу унікальною і залишити тільки ось цю спільність. Оскільки людина є фрілансером , від неї або нього очікують певного набору поведінки, що вона працює через мережу Інтернет, працює тільки на себе. Отже, феноменологія дає нам можливість вивчати фрілансера крізь призму його унікальності, його зв'язки із зовнішніми чинниками, або ж вивчати взаємовплив першого і другого.

Ми розглядаємо фрілансера як певний мисленнєвий конструкт (рис.1.3.3) зі своїм досвідом та картинкою світу. Цей життєвий шлях умовно розділили на чотири спільних для всіх сфери та характеристики життєдіяльності - рутина, професія, внутрішній світ, самоорганізація. Шюц ввів поняття область релевантності - це конструкт множинних взаємопов'язаних проблематик.

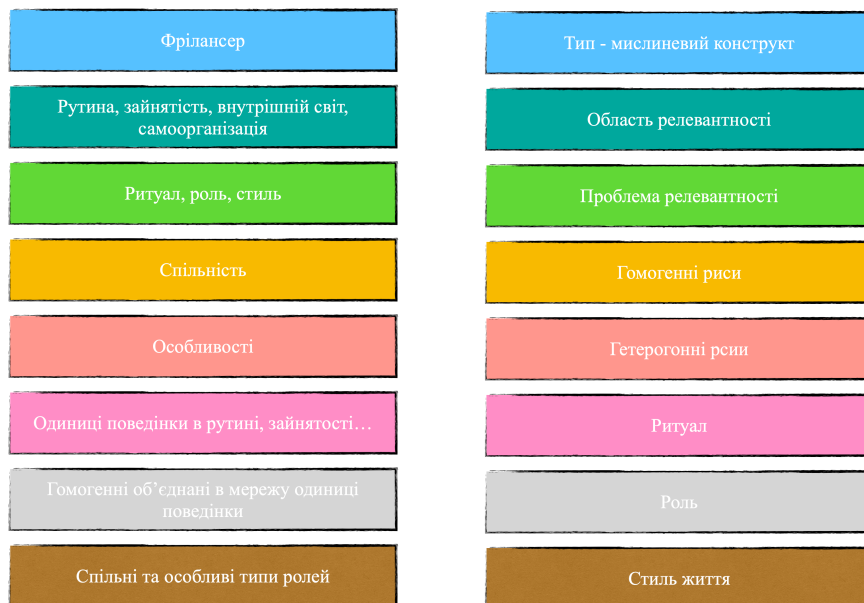

Рисунок 1.3.3 «Елементи повсякденності за Шюцом»

Для знаходження спільних та відмінних рис в області досвіду людини, феноменолог використовує поняття проблема релевантності, де шукає спільні(гомогенні) та відмінні (гетерогенні) риси . Соціальна реальність - це множинність, тому щоб не загубитися в ній людина «придумала» ритуал (рис. 1.3.4). Ми-група використовує прийняті хороші і правильні способи поведіння з людьми та речима. Ця система звичаїв встановлює певні стандарти в конкретній групі. Коли певній особі притаманна певна система дій у відповідній соціальній системі - це роль. Із цього випливає, що набір рольових ознак утворює відповідний стиль життя, який не є статичним та постійно корегуються відповідно до кризових моментів та інших факторів.

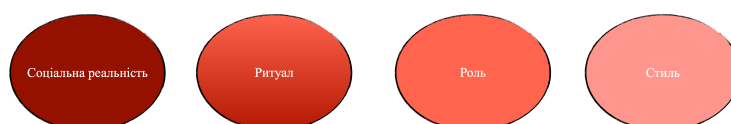

Рисунок 1.3.4 «Процес типізації»

Завданням феноменології є провести типізацію яка буде відповідати системі координат інтерпретацій й розуміння індивідуальних цілей, мотивів, цінностей та способу життя усіх людей , особливо фрілансерів як нових будівельників соціальної структури в сучасній Україні.

Поняття фрілансу як явища включає в себе великий спектр інформації та процесів. Приклад накопичення інформації та тенденції нашого суспільства та трансформацій які спостерігаються протягом останніх років. Тому також важливо зазначити, що особлива неструктурність повсякденних практик яка переплітається з роботою створює нові індивідуальні схеми “як я маю жити”. Тому вивчення та ґрунтовного розуміння явища та стилю життя який утворюється як наслідок неможливо без розуміння суті соціальних трансформацій, освоєння “що таке” постіндустріальне суспільство та інформаційне.

Особливістю українського фрілансерства яке вважається самозайнятістю є те, що соціальна реальність, ритуали, ролі, статуси та відповідно стилі життя мають певні особливості та ціннісно-нормативні навантаження даного суспільства.

Феноменологія дозволяє типізувати та виділити основні сфери й інструменти життєдіяльності: зайнятість, дозвілля, внутрішній світ, графік, рутина які визначають тип взаємовідносин та простір в якому відбуваються всі ці дії.

Традиційна зайнятість

«Ядром» традиційно-зайнятого стилю життя виступає сама ж зайнятість. Робота стає основним чинником впливу та утворення повсякденних практик. Реглементоване місце й графік роботи, обов’язки та трудові відносини. Якщо центром являється праця то інші елементи будуються відповідно до взаємозв’язку вільного та зайнятого часу.

З розвитком цифрових технологій відбувається зміна сприйняття , зв’язків між конструктами. Світ, або ж VUCA-світ названий Уореном Беннісом являє собою нестабільність, невизначеність, складність та неоднозначність, де нові

технології, методи поширення інформації, канали трансляції та мислення застосовують у різних сферах життя: викладання, політика, молодіжні організації, медицина й звичайно ІТ. Природне право людину на працю, право яке захищає держава та сам індивід є частиною механізму, за допомогою якого існує суспільство. Отже, інформація та технології стали невід’ємним будуючим елементом повсякденності.

Стили життя фрілансерів

Змінюється формат та спосіб за допомогою якого людина є зайнятою. Фрілансерство яке в Україні називають як самозайнятість, - це не новий вид роботи, а лише новий формат який трансформує взаємозв’язки в робочому процесі. Відбувається взаємовплив всіх частин повсякденності один на одну. Як наслідок утворюється відповідні типи ролей з гнучкими ритуалами та соціальною реальністю. Вибудовується нова культура зайнятості - фрілансерство.

Отже, відбувається трансформація форм зайнятості яка тягне за собою змінну повсякденних практик. Загалом, можна виділити основні сфери життєдіяльності людини, що дає підґрунтя для гіпотез та формування моделей-способів стилів життя (рис.1.3.5).

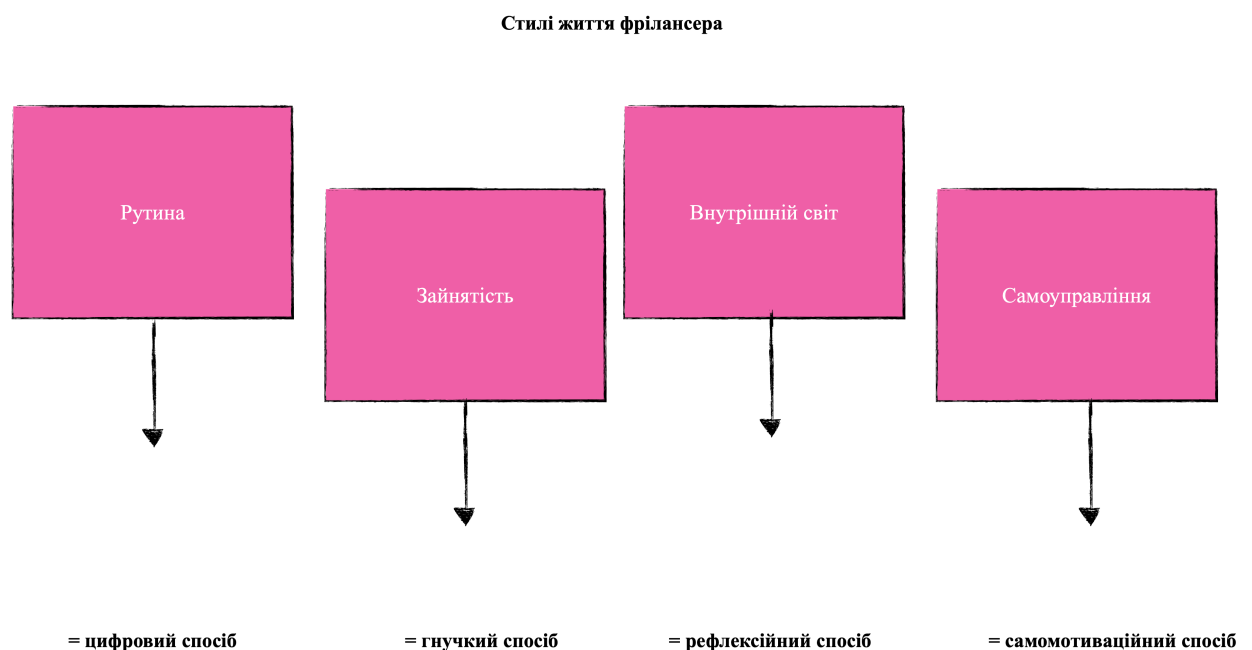

Рисунок 1.3.5 «Сфери життєдіяльності»

В даному розділі було розглянуто підходи до вивчення двох явищ «стиль життя» та «фрілансерство», а також сконструйовано моделювання дослідження де за основу взято феноменологічну теорію Шюца. Вони є взаємозалежними на даному етапі розвитку суспільства, оскільки оцифрування послуг та певних сфер реальності стало частиною нашої повсякденності.

Висновок до розділу 1

В даному розділі було розглянуто підходи до вивчення двох явищ «стиль життя» та «фрілансерство», а також сконструйовано моделювання дослідження де за основу взято феноменологічну теорію Шюца. Вони є взаємозалежними на даному етапі розвитку суспільства, оскільки оцифрування послуг та певних сфер реальності стало частиною нашої повсякденності.

В в першому підрозділі було виокремлено підходи до вивчення стилю життя у соціогуманітарних науках: філософія, психологія, соціологія.

У **філософії** поширеним є підхід вивчення через екзистанційну парадигму яка виокремлює гедоністичний, аскетичний, споглядаючий, дієвий типи творення стилю. Також акцентується , що певний стиль життя може представляти персоналія відповідної історичної епохи: від Богдана Хмельницького до Святослава Вакарчука. Також виділяється ще культурно-аксіологічний зміст.

У **психології** існує безліч трактувань та теорій, але першооснова рахується індивідуальна теорія Адлера; подієвий підхід який розкладає стиль життя на дії; самотній стиль життя як феномен.

Соціологія вивчає стиль життя з різних векторів. Основними є підхід через повсякденні практики; конструювання колективної свідомості через індивідуальні вподобання; теорії інформаційного суспільства.

Саме розвиток нових технологій та постійні процеси глобалізації породили нове явище у структурі зайнятості - фріланс. Саме цей формат роботи репрезентує характеристики глобального суспільства: мережевість, креативність, неоднозначність.

Фрілансерство було розглянуте крізь **економічну, культурну та державну** призму де фрілансер - це самозайнятий спеціаліст який працює у певній

галузі завдяки технологічно-мережевому забезпеченню, має вільний графік, а також національні особливості які формують культуру фрілансерства.

В третьому підрозділі було сконструйовану модель дослідження стилю життя фрілансера через феноменологічний підхід. Методом є типізація сфер життя фрілансера: рутинна, рід зайнятості, внутрішній світ, самоуправління. Результатом дослідження повинно бути конструювання відповідно до сфер різних елементів стилю або ж відповідні стилі життя.

Розділ 2

Специфіка стилів життя фрілансерів в сучасному соціумі

2.1. Аналіз емпіричних досліджень фрілансу

В українському науковому полі фрілансерство не є досить опрацьованим. Окремі статті та вторинний аналіз наявної інформації дозволяє науковцям бачити на цифрах реальність даного феномену. В даному розділі я представляю аналіз ринку фрілансерів в Україні та світі, а також «Фріланс як соціальне явище» де прослідковуються основні тенденції самозайнятості.

Аналіз ринку фрілансу в Україні

Дослідник: Літорович О.В. , кафедра менеджменту організацій . **Проблематика:** науковиця називає основною причиною збільшення популярності фрілансу саме розвиток та використання нових технологій й оцифрування послуг. Також вона наголошує на зовнішньому чиннику, а саме Covid-19 й запровадження карантинного режиму. Пандемія спричинила глобальну рефлексію та пошук нових організаційних рішень, щодо продовження функціонування цілих інституцій.

Визначення: дослідниця наголошує на тому, що в українській науці та правовому секторі існує невизначеність у трактування терміну «фрілансер». Спільним для всіх термінах виступають такі позиції як «робота на себе», «незалежні професіонали», «використання інформаційно-комунікаційних технологій», «позаштатний працівник», «кваліфікований працівник»[27].

Отже, фрілансер – це висококваліфікований незалежний професіонал, який не входить до штату організацій та надає свої послуги для різних компаній без укладання довготермінових договорів [18].

Особливості: варто розрізняти поняття: “фріланс”, надомна праця та віддалена праця. Набір таких ознак : вид договору, сторони договору, особистий кабінет, використання сучасних технологій, залучення до бізнес-процесів організації, вимоги до компетентності зайнятої особи, чисельність роботодавців або замовників, об’єкт оплати демонструє різницю при глибшому аналізі.

Світовий ринок фрілансу: платіжна система Payoneer на сайті презентує дослідження в якому було проведено опитування.

США . 53 млн осіб є фрілансерами. Це означає, що кожен третій є freelancer. Також 14.3 млн працюють за сумісництвом на кількох роботах і є позаштатними працівниками.

Великобританія. Тут дослідження було зорієнтоване на вивчення кар’єрних вподобань та стратегій розвитку. 29 % випускників бачать фріланс частиною своєї стратегії професійного розвитку на найближчі 5 років, і цей факт наводить на думку, що у Сполученому Королівстві економіка фрілансу продовжує набирати обертів.

Європейський Союз. 16.9% фрілансерів за даними системи. Більшість з них працюють на сферу послуг.

Україна. Наша країна є лідером за кількістю фрілансерів у Європі - 495 тис.осіб станом на 2019 рік. Найпопулярнішими в Україні є веб-сервісами є Freelancehunt.com, Freelance.ua, Weblancer.net та Kabanchik.ua. Аналізуючи найпопулярніші позиції замовлень, можна виділити такі: програмування, копірайтинг, дизайн та переклад текстів.

Фрілансерам необхідно обирати відповідний веб-ресурс, щоб робота приносила задоволення і бажані доходи. Вибір індивідуальний, і в ньому важливо все: від популярних категорій до інтерфейсу. Закордоні біржі фрілансу в основному відрізняються вищою оплатою праці, але виведення коштів з таких майданчиків може бути ускладненим. Водночас вітчизняні ресурси не

поступаються за функціоналом і пропонують доступні методи виведення коштів.

Висновок: у світі з процесом глобалізації та розвитком нових технологій паралельно розвивався новий формат праці - фріланс. Україна не тільки не відстає, але створює свій внутрішній ринок та є гідним конкурентом на зовнішньому ринку, а саме в креативних сферах та програмування.

Світовий ринок праці в координатах цифрової економіки

Дослідники: Македон В.В. - доктор економічних наук; Валіков В.П. - кандидат економічних наук; Кошляк Є.Є. - студентка університету імені Альфреда Нобеля .

Проблематика: нові виробничі технології, нові практики ведення бізнесу та управлінські моделі, що виникли у зв'язку з впровадженням цифрових технологій, трансформують структуру світового ринку праці і змінюють вимоги до професійних якостей і компетенцій робочої сили. Вплив цифрової економіки принципово змінює характер роботи та значення кар'єри, потребує постійного оновлення навичок працівників [20].

Акцентується увага на трансформації змісту робочої сили, моделей зайнятості, а також аналіз позитивних та негативних наслідків таких форм організації праці - фріланс, штучний інтелект, машини без водія, доступ до Інтернету, електронний банкінг.

Світовий ринок:

ЄС. Одним із напрямків розвитку сучасного ринку праці є фріланс. На території країн існує єдина система працевлаштування куди не включаться мігранти. Лідерами за кількістю самозайнятих осіб від загальної кількості зайнятих є: Греція(30%), Італія(22%), Польща(18%), Румунія(17%).

Дослідження 2018 року демонструє, що найбільше фрілансерів в Європі саме в сфері «професіонали» (22%), далі йде сфера послуг та торгівлі (16%), працівники ремісничих та суміжних професій - 15%.

США. Найпоширенішою формою незалежності на ринку праці є фрілансерство. Американці які організують свою працю без роботодавця - 31% (незалежні фрілансери); фрілансери які поєднують проекти або ж основну та додаткову роботу також репрезентовані у вигляді 31%(тимчасові фрілансери); Власники малого бізнесу які наймають в свій штаб 1-5 працівників - 7%.

Найпопулярнішими сферами є: фінанси, управління, проектування, клієнтська підтримка, ІТ, продажі і маркетинг, дизайн і мультимедіа, контент і переклади, право.

Отже, в країні збільшується кількість годин, витрачених на фріланс. Використовується мережа Інтернет та в більшості соціальні мережі(Facebook) або спеціалізовані додатки(LinkedIn) для пошуку проектів. Стиль життя важливіший за все: і фрилансери, і не фрилансери віддають пріоритет досягненню бажаного способу життя, але фрилансери мають більше шансів отримати його. 51% всіх фрилансерів говорять, що ніяка сума грошей не змусить їх влаштуватися на традиційну роботу.

Висновок: результатом трансформації ринку праці в умовах цифрової економіки утворюються нові форми праці - фріланс. Виділяються позитивні та негативні наслідки. *Позитивні:* гнучкий графік, самостійне планування, можливість самостійно обирати місце/країну роботи, самостійний вибір проектів та роботодавців(замовників). *Негативні:* нестабільність заробітку, відсутність соціальних гарантій, постійний пошук замовлень, самомотивація, відсутність живого спілкування з колегами.

Процеси оцифрування та поширення нових технологій утворюють нові форми зайнятості й відповідно стилі життя. Відбувається трансформація со-

ціальної структури суспільства. Попередні дослідження акцентували поле дослідження саме на функціональній та кількісній складові. Для глибшого розуміння тенденцій переходу та будівництва нової економіки й соціальної структури потрібно дослідити сенси й ціннісне навантаження фрілансерства. Моє дослідження в наступному розділі є зорієнтованими на конструювання типів стилей життя крізь призму персонального досвіду респондентів.

2.2. Особливості стилю життя сучасних українських фрілансерів

В результаті якісного дослідження яке орієнтувалося на виявлення та класифікацію різноманіття стилів життя було виокремлено чотири виміри які характеризують фрілансерство.

Стиль життя - це відображення наших повсякденних практик, які є каркасом та інструментом для формування картини світу. Респонденти які працюють у власних кімнатах, або ж у своїх офісах з додатковими проектами по різному оцінюють свій спосіб проведення часу. Хтось називає його стабільним, хтось активним, хтось нецікавим. Саме тому дослідження сенсів які вкладає фрілансер у своє життя є актуальним , адже соціологічне бачення збирає в єдину систему різноманітний світ сенсів. Інтерпретація власного стилю життя залежила від таких факторів, як: **місто проживання:** *"стиль життя - це таке глобальне. В Києві був такий контрольований спосіб життя, якщо так вказувати. Якщо порівнювати. Все формально, все було в руках батьків. Було нав'язана політична позиція мається на увазі. Націоналістичні погляди батьків. Я була така : «Нікова не трогай, ти одна». Коли переїхала в Львів, тут моє середовище. Спосіб життя такий легкий, мені подобається Львів, тому кожного разу коли я їду до Києва, то «Нет», у Львів. Тут немає заборон, ти можеш висловлювати те, як ти хочеш»[2]; **рід зайнятості:** *«Ну так я можу назвати свій стиль життя активним, бо я постійно десь гуляю щось роблю, хоч якийсь вечірки займаюсь, стараюсь підтримувати режим і плюс в мене зйомка типу хочеш не хочеш, але будеш активним. Нестабільні спонтанний, так і непередбачувана напевно»[4]; **середовище:** *«Спосіб життя насправді не дуже цікавий , тому що я трішки в ізоляції. Бо друзів в мене тут особливо немає. Тому я переважно сиджу вдома і щось роблю. Або працюю, або роблю щось , що мені не байдуже, що хочу зробити для себе»[5]; **материнство:** *«Коли двоє дітей, він такий собі ні, я не є активною людиною»[10].****

Для того, щоб розібрати та згодом типізувати стилі життя глибше, в ході дослідження було виділено чотири великі групи на основі гомогенності ознак які описують всі процеси життєдіяльності: **рутина, рід зайнятості, внутрішній світ й самоуправління**. Кожен з цих процесів має взаємовплив один на одного та утворює відповідні гнучкі стилі життя притаманні для середовища українських фрілансерів.

Рутини

Невід’ємними елементами щоденної рутини людини XXI століття є дозвілля, повсякденні практики, навчання (рис.2.2.1). Вони через певні набори навичків, методи навчання й гаджети з доступом в соціальні мережі втілюються у відповідний стиль життя.

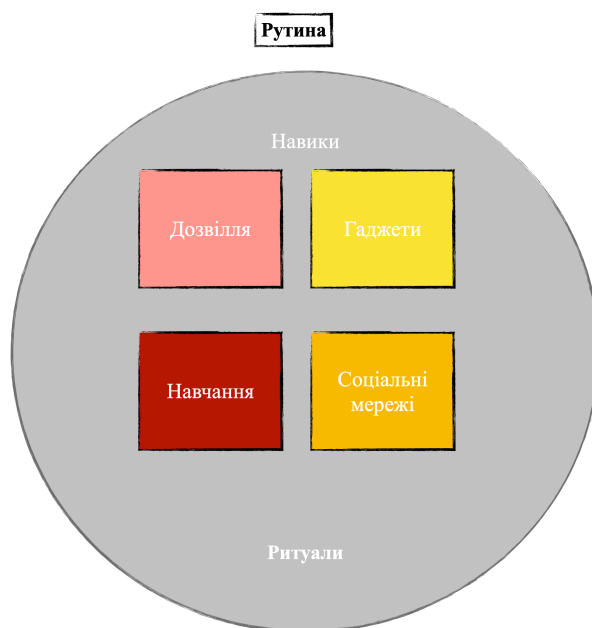

Рисунок 2.2.1 «Елементи рутини»

Навички й ритуали

Навики на пряму співвідносяться зі сферою зайнятості. Цікавішим є те, що респонденти розповідають про **історії** свого **досвіду**: *«насправді ще з дитинства ми там з подругою ходили, влаштував собі в фотосесії і десь на 1 курсі я нарешті я купила в апарат і почала фотографувати»*[3]; **мету** « я - дизайнер, в сенсі, сайтів. Просто заради грошей»; **поле діяльності** «ди-

станційне навчання якраз зараз почнеться. Пів дня за комп'ютером: робота і навчання»[6].

Фрілансери обирають практики які допомагають переорієнтуватися з роботи на відпочинок. Зазвичай це маленькі ритуали, які пов'язані з початком робочого дня : *«Точно має бути зранку чай. Якщо я не вип'ю чай, то це буде збій програми»[5]*, інший респондент описує це так: *«Ой, я обожаю додавати якісь ритуали у своє життя. Вони обов'язково рутинні стають звички. Прокинутися без будильника або якщо з будильником до раніше 10 ранку»[3]*. Також згадується момент , коли людина робить перерви між роботою з комп'ютером: *«Ну в мене основна звичка виробилася на карантині - це гуляти. Навіть якщо в мене там заплановано на цілий день робота, я просинаюся, я йду там в кафе біля дому, проходжу там поруч, попити там кави чи шось..і просто зробити коло, розім'ятися елементарно. Тому що спортом я ніяким не займаюся, але ходжу , дуже багато ходжу. Потім повертаюся. Сідаю працювати. Втомилися очі, йду знову десь там погуляти по району, на сонечко якщо погода хороша. Щось поприбирати, порозкладати. Кота погладити»[5]*.

Навчання

Навчання як процес організації засвоєння певного матеріалу й навичків є невіддільною складовою рутинних практик самзайнятої особи. Важливим є те, що респонденти , або вже мають вищу освіту, або її здобувають (різні спеціальності) : *«Я навчалася в Києві, в Київському Державному університету .. цього.. господи, декоративно-прикладного мистецтва і дизайну Бойчука, на промислового дизайні. Це був бакалавр і на магістратурі в Мілані.Це була політехніка. Магістратуру я вже закінчувала Transportation Car Design»[5]*. Ця дівчина займається ілюстрацією як основним видом своєї діяльності. Хоча для більшості інтерв'ю є характерним практика навчання, але робота в іншій або пов'язаній сфері: *«Я вчусь на факультеті реклами зв'язки з громадськістю. Ну знання з університету допомогли, але це більше як зв'язки, які допо-*

могли типу знайти роботу такого плану. А так, то я якісь знання брала з практичних курсів»[2], «я вчусь на менеджменті»[8].

Також згадується про курси які підвищують кваліфікацію, або є причиною чому людина перейшла на фріланс.

Про подорожі згадала тільки одна з СММ спеціалісток : *«Дуже люблю активний відпочинок. В плані, от зараз зима. На сноуборді там по горах кататися. З друзями дуже люблю кудись їздити, там відпочивати. Отаке»*[6]; *«бігати на стадіоні»*[10].

Тому гіпотеза 1 про те, що фрілансери не прив'язані до місця роби й як наслідок вони можуть часто подорожувати не підтверджується. Мандрівка - це вид відпочинку. Я згадувала вище, що ритуали відпочинку є короткостроковими між робочим процесом. Не потрібно ототожнювати поняття Інтренет й гаджет з фрілансерством. Це в першу чергу формат через який відбувається праця: *«Коли я їду кудись на відпочинок, то не беру ноут чи фотоапарат. Інакше це означатиме, що я буду працювати, а не відпочивати»*[3]. Дане питання потребує окремого дослідження, а саме інструменти фрілансерів та їхня роль в побудові відповідного виду зайнятості.

Гаджети й соціальні мережі

Елемент який став невід'ємним атрибутом сучасної людини став гаджет. У різних формах та функціях вони націленні на задоволення відповідних людських потреб: комунікація й самовираження. Причиною поширення фрілансерства як формату стала саме доступність пересічної людини до нових технологій. З кожним роком відбувається сотні відкриттів, модернізацій та покращень. За кілька років швидкого розвитку ноутбуки й смартфони стали частиною життя цих людей: *«Їх надто багато в моєму житті. Ще дистанційне навчання, ти пів дня в комп'ютері. Розклад такий, що пари до 6 вечора. Пів дня так сидиш. Спілкування виключно в якомусь Телеграмі: з одногрупниками, з друзями, з усіма просто. Мені здається, що я вже забула, що таке нормально спілкуватися з людьми. Ну буває деколи, але все це в тг. Потім, робота вся в телефоні. З однієї сторони , це плюс, з однієї - це мінус, але ра-*

хуй, ти півдня, де пів дня - ЦІЛИЙ ти в телефоні. Спочатку пари, потім робота, потім друзі - зідзвонюєтесь по відеочату і так говорите. Бо, ні в тебе, ні в них, ну рідко буває так, що співпадає час десь зустрітись . Приходиться викручуватися. Зранку просинаєшся, що першим ділом робиш? Відкриваєш телефон. Ти мислиш і ти включаєш музику на телефоні. Як без того?»[6].

Гаджети використовують для роботи та особистого користування. Час коли це відбувається не регламентується, адже під час виконання певного проекту, людина може відписувати в месенджері. Робота: *«мій телефон це і так, коли мій робочий інструмент, я в нього фотографуються, фотографуються сама»[3]*; *«мій телефон і є мій бізнес. Коли він засмікється , я просто міняю його»[4]*. Особисте користування: *«Я обов'язково маю, десь так біля 10 години дня - це тіпа рано. Вдягнути навушники і включити в Ютубі музику. Потім десь під вечір теж одягаю навушники і ходжу з телефоном . Навушники не без провідні. Я ще той олд скульний чувак»[2]*. Отже, гаджет - це інструмент про який також потрібно дбати. Одним з головним посиленням респондентів було - це постійно очищувати системи й лагодити, поновлювати свої девайси.

Найосновнішою частиною екології фрілансерства є її інструмент для комунікації - соціальні мережі. Якщо гаджети - це фізичний інструмент, то соціальні мережі - віртуальний. Вони є з набором певних функцій і використовуються для того, щоб поширити певну інформацію, (контент): *« Я буду просто щось їсти і думати кожен день про історії ,якісь пости постійно думаєш там про контент це все. Щоденне ведення сторіз»[3]*.

Перевірка сповіщень, адже від цього залежить співпраця з замовником: *«Такий чек. Була це ситуація, коли я провтикала дуже класне замовленняв Behance, тому що не побачило сповіщення . Тому в мене ритуал - перевірити сповіщення на Behance. Кожен ранок. Це залізно, просто»[5]*.

Найпоширенішими соціальними мережами якими користуються фрілансери є: Instagram, Telegram, Behance, Pinterest.

Гіпотеза 1.1 підтверджується, а саме те, що робота онлайн змушує бути постійно в мережі. Фрілансери - це діяльність за якої перебування онлайн стає постійним.

Дозвілля

Дозвілля в традиційному розумінні - це частина вільного часу яку людина використовує для самовдосконалення. В результаті даного дослідження проведеною часу є: рукоділля, активний відпочинок, похід до церкви, читання книг, слухання подкастів, перегляд YouTube, похід в культурні місця, прогулянки, зустрічі з друзями й мандрівки.

Висновок з вищеназваних видів діяльності такий, що дозвілля поділяється на :

- відпочинок від основного виду зайнятості: *«Вільний час зараз, щоб заспокоїтись і не поїхати мозгами , я шию...на машинці»[2]; «я ходжу до церкви, читаю там»[7].*
- доповнення до роботи, або ж коли хобі переростає в роботу: *«Я дивлюся тільки, щось по коміксах. Рідко виходить. YouTube, подкасти, аудіокниги, книжки. Я зазвичай малюю, а коли я малюю , я щось паралельно слухаю. Навіть коли працюю. Переважно якісб аудіокнижки або подкасти слухаю»[5].*

Гіпотеза 1.2 «Фрілансери мають багато вільного часу, щоб займатись кількома видами дозвілля» - частково підтверджується. Поняття вільного часу є відносним, дозвілля переплітається з роботою і на дану гіпотезу потрібно шукати відповідь на запитання: «Як вільний час впливає на продуктивність й професіоналізм фрілансерів?»

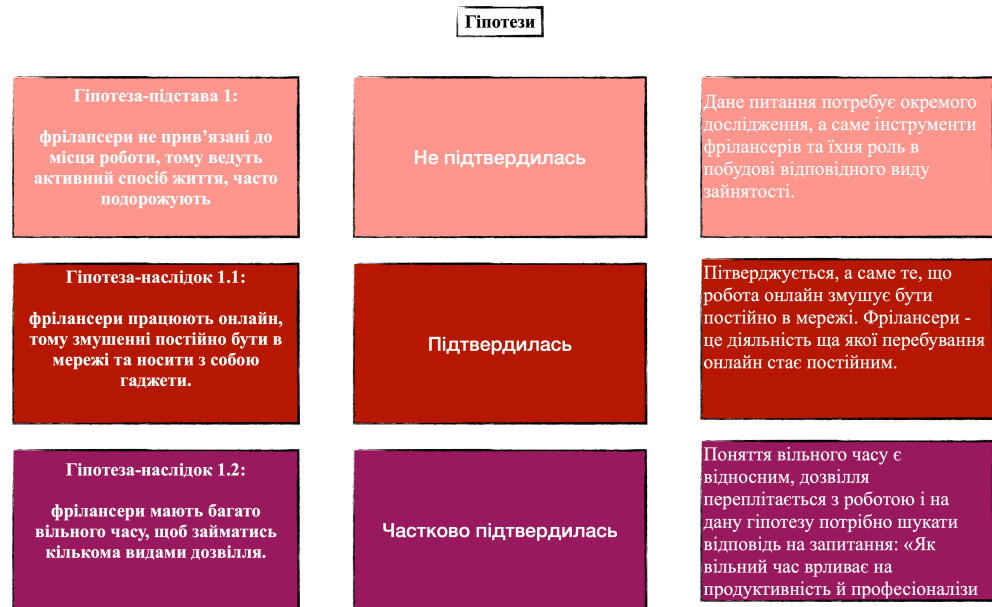

Рисунок 2.2.2 «Пояснення гіпотез 1»

Зайнятість

Після аналізу досвіду респондентів було виділено основні позиції для того, щоб зрозуміти як відбувається процес праці на різних рівнях взаємодії. Зайнятість фрілансера головними компонентами включає(рис.2.2.3): **рід зайнятості, процес пошуку роботи та власне трудові відносини(оплата та замовник)**. Кожен з осіб які давали інтерв'ю наголошували на комунікації як основній цінності подальшої співпраці. З однієї позиції, самозайнятість є цікавим експериментом та можливість відчути свободу дій, з іншої - це двосторонній процес відповідальності. У фрілансерстві виділяються такі основні характеристики:

- самозайнятість;
- проектність;
- незалежність;
- без конкретного професійного спрямування...

Рід зайнятості

В даному дослідженні представленні фрілансери різних сфер зайнятості: продажі, будівництво, креативний та освітній сектори. Найбільш опрацьова-

ний є креативний сектор, оскільки технології та інструменти переносяться на вебресурси. Дизайн, ілюстратор, фотограф, копірайтер, СММ спеціаліст, дизайнер сайтів та сотні інших професій якими користуються для обслуговування, створення власного продукту тощо.

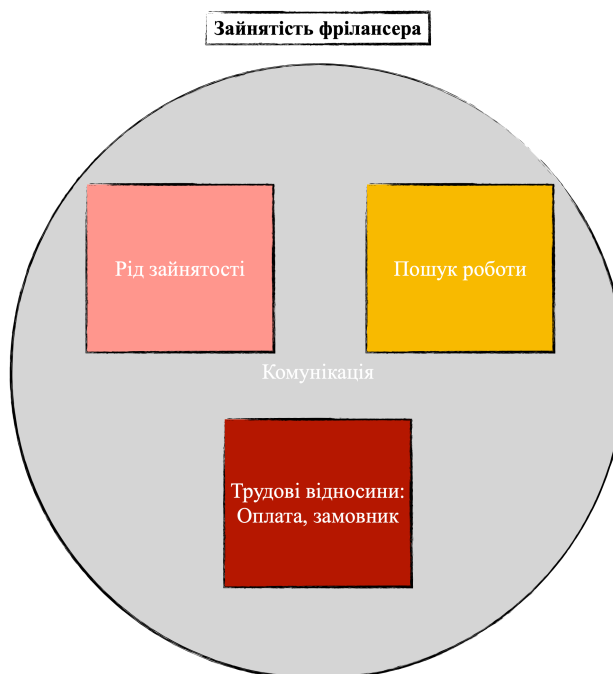

Рисунок 2.2 .3 «Елементи зайнятості»

Гіпотеза 2 підтверджується - фрілансерство зорієнтоване на людей які є самозайнятими , працюють через мережу Інтернет у креативному секторі. Хоча сам факт того, що респондентами є особи які продають одяг, а також проектують будинки - це вже не тільки креативний сектор. Процес оцифрування пришвидшується з кожним роком і , на мою думку, створяться нові інструменти які допоможуть професіям використовувати формат freelance.

Для того, щоб розвиватися у певній сфері використовується напрацьований досвід, навички, плани й цілі. В професійному жаргоні - це кар'єра. Саме поступовий процес просування верх по соціальному, службовому, науковому ліфті у певному роді діяльності.

В традиційних формах зайнятості є чіткий ієрархічний поділ праці, посад, статусів. Фріланс - це відносно новий інструмент досягнення цілей праці та

потреб самовираження. Тому зміст який вкладає фрілансер залежить від його персональної зацікавленості та мотивації. Проектний режим роботи передбачає, що кар'єрне зростання буде залежити від ступеня важкості виконання, знань та оплати: *«Якщо чесно, я би зараз більше пішла в те, щоб дійсно писати, викладати, записувати ..ну..вести лекції, вебінари на тему автомобільної історії. Я хочу повністю в цю сферу піти, менше малювати, якомога більше якусь дослідницьку роботу вести в цій сфері, якісь виставки. Можливо, знімати якісь влоги саме про автомобілі .. передачі. Щоб це все було так: мінімум зусиль, максимум результатів. Тому що з роками розумієш, скільки багато зусильу щось кладеться»*[5]. Також самозайняті чоловіки й жінки зорієнтовані на вдосконалення та розвиток свого роду діяльності: *«Я зараз займаюсь веденням сторінки для різних бровистів, нігтей, але в майбутньому я хочу мати свій персональний салон»*[6].

Гіпотеза 2.1 підтверджується, адже вмотивовані фрілансери самі вибудовують свій кар'єрний шлях. Потрібно пам'ятати, що фріланс також використовують як підробіток.

Пошук роботи

Оскільки фрілансерство в Україні ще немає власних усталених інституцій з пошуку проектів, то є неформальні способи якими користуються українці. Найефективніший спосіб поширення інформації про пошук роботи або спеціаліста серед фрілансерів - це так зване *«сарафане радіо»*[3], *«циганське радіо»*[2], *«через знайомих»*[4], *«робота сама тебе знаходить»*[10].

Також користуються соціальними мережами - Telegram: *«Максимум - це чати в Телеграмі»*[6]; *«Вчора щось гортала(пошук роботи). Я зрозуміла, що його я краще пропущу цей варіант... ну раніше це були канали в телеграм»*[3].

Instagram та Behance: *«Я зробила портфоліо і планувала розсилати його по журналам, але якимось невідомим дивом, мене вже рік знаходять самі на Behance, або в Instagram, або з рекомендацій когось»*; *«Особливо, якщо в Інстаграмі, ти викладаєш свої роботи то частіше за все, клієнти знаходять*

тебе самі»[5]. Pinterest: «Інколи можна спробувати. Прозвучить дуже дивно, але Пінтерест. Це ж можна когось лайкнути і той, хто тебе лайкне тебе побачить. Потім пішло-поїхало»[2]. Про фріланс біржі згадувала тільки одна респондентка, а саме про FreelanceHunt і сайт з пошуку роботи Work.ua.

Гіпотеза 2.2 Найпоширенішим способом знайти собі відповідний проект є «сарафанне радіо» де є певна спільнота яка обмінюється клієнтами та завданнями, а також соціальні мережі. Фріланс біржі вважаються неперспективними.

Трудові відносини

На функціонування відносин впливають такі основні фактори: замовник, оплата та спосіб комунікації.

Немає чітких характеристик як правильно спілкуватися та вибирати людину для співпраці. Більшість говорить про те, що досвід допомагає вималювати картинку замовника і відсіювати тих хто не підходить за певних причин: «Це вже треба з досвідом, з роками. В тебе вже вимальовується якась картина оцієї людини, яка потенційно може тебе кинути, або не дати гроші, або морочити тобі пів року голову з правками і зі всім. І ти по діалогах вже розумієш, що це ось , ось це вона. І вже треба попрощатися , бо діла з цього не буде»[5].

Поділяють замовників за національними особливостями(особливості культури спілкування): «Тому що в мене є замовники з України, є за кордону і там абсолютно різний підхід до всіх. Американці люблять писати, або на пряму в Behance і просити там у тебе пошту, або на пряму на пошту. Вони більше офіціоз такий. Наші(українці) зазвичай в Instagram : «Привет, как дела?. Вот проект, коли почнеш?». Нічого не питає. Ні прайз, ні чи ти збираєшся взагалі це робити, чи тобі цікаво? З ходу : «Куди кидать ДЗ? З іноземцями більш таке бізнес спілкування : «Добрый день.....Пішло -поїхало». Українці більш такі прямолінійні»[5].

Рід замовлень: «Комерція. В основному комерція .Одяг, косметика або , можливо, ще салони типу краси»[6]; «Так що брати фотографію, то зараз основному мене це індивідуальне замовлення...останній мене місяць були це

дівчата до 20 років, які просто хотіли собі фоточки в Instagram»[3]; українські бренди одягу, магазини книжок, маски в Instagram, кав'ярні, стокмагазини, програми на PlayMarket, великі сайти косметики та побутової хімії, підготовка до ЗНО тощо.

Комунікація із підприємцями та іншими відбувається через соціальні мережі. Найпопулярніші - це Instagram та Telegram через зручність соціальних мереж та свої особливості.

Також є підпункт про контракти. Не всі підписують його, але як мені пояснили, що все залежить від суми та компанії з якою ти співпрацюєш. Головними є пункти які тебе захищають і вказують на можливість зупинити співпраці при невиконанні взаємної відповідальності.

Оплата - це є основний якір який забезпечує захист фрілансеру. За виконання роботи, замовник повинен відправити 50% або 100% вартості за надану послугу. Всі респонденти проходили через етап - неоплаченої праці. Назвали це «посвятою»[8].

Гіпотеза 2.3 припускає, що фрілансери не входять до штабу працівників певної компанії, що є правдою, тому підтверджується дане твердження. На рахунок контракту, то більшість працює на умовній домовленості та довірі «замовник-фрілансер».

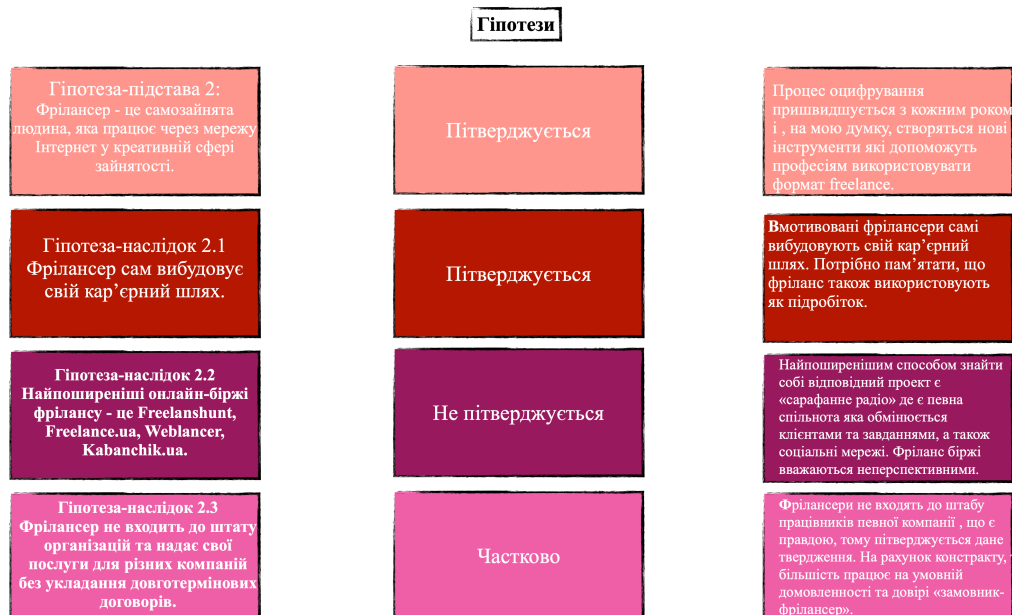

Рисунок 2.2.4 «Пояснення гіпотез 2»

Внутрішній світ

Фрілансери зорієнтовані на розвиток свого внутрішнього світу, а саме пропрацювання **цінностей, уявлень та стереотипів**(рис.2.2.5). Вони пропрацьовуються слабкі та сильні сторони для використання у подальшій роботі.

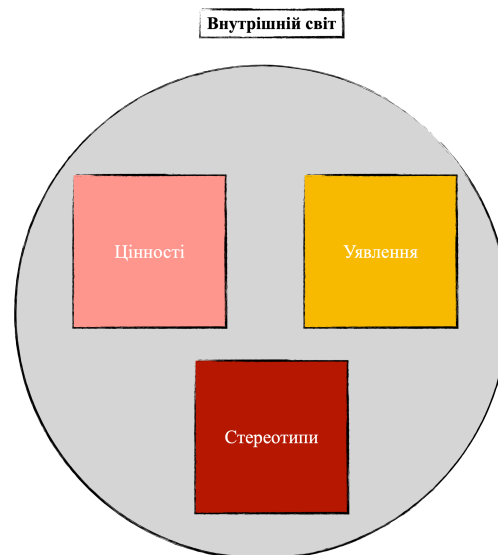

Рисунок 2.2.5 «Елементи внутрішнього світу»

Цінності

Відомо, що система ціннісних орієнтацій виражає змістовне відношення людини до соціальної дійсності і в цій якості визначає мотивацію її поведінки, робить істотний вплив на всі сторони її діяльності. Згідно з дослідження можна виділити три вектори ціннісних орієнтирів, стосовно себе(персоналія), по критеріях до замовника та самого проекту.

Серед персональних цінностей виділяється:

- Свобода позиціонується як можливість вільних дій, зокрема, відмова: *«Оце якесь відчуття СВОБОДИ, що над тобою більше ніхто не вісить. І що ти можеш відмовитис, тому що коли на роботі, в компанії, тобі приносять шось, в тебе немає варіанту сказати «я не хочу»»*[5]. Свобода поняття досить багатогранне, тому для опису українського фрілансерства характерним є саме «незалежність від»: *«Побутова техніка, опалення ... Я в тата працюю»*

вала. Мені хватило. Це ще й у офісі. Над тобою постійно хтось стоїть . Я була в ІТ відділі, бо там немає як такого окремого маркетингового. Маркетологи разом з програмістами. Наді мною стояла людина вище, керівник цього відділу який не розуміється. Він щось там шарить, але він не знає так як я. Я кажу, що треба запуснути розіграш. Це так не діє. Ви хочете аудиторію в Інсті і запускаєте розпродаж? Щоб всі перерепостили в історію і впізнаваність зросла. І що ти думаєш? Запустили розпродаж. Кажу , що йдіть ви а баню, ви мене достали. Моя думка ніби нічого не значить. І мене це дуже харило»[6].

•Відповідальність вимагається від фрілансерів на особистому рівні - як самосвідомість: «Я дуже пунктуальна і ненавиджу коли хтось просрочує дедлайн. Я коли в універ ходила, то виходила на півтори години раніше»[6]. Також це прослідковується на всіх рівнях роботи : «Переживаю за якість продукту, що з ним буде далі. От фактично, я малюю там для фестивалю автомобілів , я віддаю ілюстрації, далі вже ілюстратори з цим працюють. Вони там верстають з цього якусь типографу. Я на виході бачу, що гімно таке, що просто плакати хочеться. Мені абідно, тому що я свою роботу зробила добре. Я якби хочу, що вона виглядала так, щоб мені було не соромно сказати, що я до цього причетна. Але з іншої сторони, це вже не зона відповідальності. Всього , відпусти це, ти вже нічого не можеш з цим зробити. Не. Я буду довбати замовника, я буду довбати дизайнера, я буду довбати всіх друзів, про те , що вони всі козли(замовники) , вони все зіпсували, я так добре зробила. Це теж така риса характеру від якої я , ну , в реальному світі краще здихатися. Якось приглушити, хоча б»[5].

•Впевненість у собі . Це риса яка набувається і цінується в середовищі всіх професійних груп. Хоча інколи згадується про потребу навчитись контролювати себе і свої амбіції, адже це може зашкодити не тільки проекту, але й моральному стану - вигорання : «Це мінус. В мене проблеми з делегуванням. Я знаю, що я зроблю - буду спокійна. Якщо я когось попрошу зробити, я спокій-

на не буду. Навіть, якщо я знаю, що ця людина зробить добре. Цей перфекціонізм завжди був»[5].

- Творчість. У критичних ситуаціях знаходяться нові рішення: *«Фантазійність - це захист психіки, я замість того, щоб кіпішувати, я залізу собі в голову і сценарій марвел проживу»[2].*

- Громадянська позиція. Кожен з респондентів наголосив про те, що не бажає співпрацювати з росіянами: *«Відмовлялась коли з росії пишуть, завжди. При чому був дуже цікавий діалог. Мені пишуть російською, я пишу українською: «Вибачте, я з рос бізнесом не працюю». Мені починають писати англійською, типу: «Ми не винні, ми не винні». це більше громадянська позиція. Якого фіга я буду туди гроші та інтелект заносити. Чуваки, ви на кулі, я вам дизайн? Спасіба»[5]. «Ну буває дуже категоричною, мене там є певні погляди і все там, наприклад, я не буду співпрацювати з росіянами. Ну чисто через позицію. Можливо, вони як люди вони непогані, але я знаю, що вони платять податки із цих податків будуть там кошти, на війну, на війну, на озброєння»[3].*

Важливим пунктом ціннісних орієнтацій є процес творення. Формат над яким працює фрілансер, а саме проект. Тому тут виступають ціна, цікавіть, формат. Професіонал зацікавлений у відповідних завдання які будуть підтверджувати його рівень кваліфікації та ставити нові виклики перед ним. Зв'язною ланкою між фрілансером та проектом є замовник. Респонденти наголошують на таких пунктах: комунікація, адекватність.

- Комунікація є цінною як сам процес. Оскільки для отримання якісного результату та відповідно плати потрібно постійно взаємодіяти, тому кожен з респондентів наголошує на важливості.

- Адекватність. Людина повинна ставити чіткі цілі, ціни на делайни виконання.

Отже, людина яка обрала фріланс як форму роботи для себе - це постійне вибудовування себе та своїх принципів. *"Треба бути морально готовим за*

те, що ти береш своє життя повністю в свої руки і за тебе вже ніхто нічого не зробить»[5] - тому доречним буде сформулювати відповідь на **гіпотезу 3** як «фрілансер - це є спосіб побудови внутрішнього світу через ціннісний апарат який є базовим для розвитку особистості».

Гіпотеза 3.1 підтверджується. Цінності зайнятих осіб впливають з трьох основних позицій: персональні критеріх, вибір проекту та комунікація із замовником. Тому базовими цінностями є свобода у всіх аспектах та відповідальність. Громадянська позиція є невідільним показником цих цінностей тому на ній також потрібно наголосити.

Уявлення

У свідомості людини виникають певні образи предметів, сцен і подій які створюють певне бачення на дану ситуацію(фріланс). Якщо уявлення не підкріплюється новою інформацією воно стає стереотипом який скривлює нашу повсякденність. У фрілансерстві уявлення типізуються так: **предмет уявлень** - досвід, свобода, навчання, заробіток; **площина уявлень** - місце роботи, графік.

Досвід: «Фріланс класний тим, що не треба мати колосальний досвід. Це в мене навпаки, що мене компанія після цього наняла. На фрілансі треба розуміти, ти якщо зупинишся, то відкат швидко. Треба завжди рухатись . На фрілансі це в буквальному сенсі. Ти зробив роботу, швидко в портфоліо її кинув. Там шалений ринок, ти будеш нікому не потрібний»[2]. « Хто, що тобі доведеться працювати і працювати навіть деколи більше, ніж якби ти працював в тому самому офісі того, що в офісі тебе є конкретні задачі, тобі їх дають, а коли ти працюєш сам на себе, тобі доводиться їх шукати і потрібно бути готовим»[7]. Ринок дуже навантажений, тому потрібно постійно вдосконалюватись, але початківці без досвіду можуть знайти роботу.

Свобода: *«Треба було бути готовим, що дадуть свободу в діях і не тупити»[6]. Збільшується рівень свободи, але разом з ним і рівень відповідальності.*

Навчання: *«Перше, що він спитав: «Нафіг я такі великі гроші заплатила за курс?» . Що він там, в нього є інше. Є така мережа «Холдерс», там збираються всякі бізнесмени і тожє їх там навчають, як піднімати продажі, як комунікувати із своїми працівниками і отам було теж, шось з СММ зв'язано. Він каже мені, що я міг тобі всьо то дати. Поїхала б зі мною в Київ, на зустріч. Послухала би лекцію. Ніхто мене не питає, хочу того я чи не. Бо він думає, що так краще. Я кажу, що неє. Я вже оплатила. Він мені казав, що то гроші в пусту. Нафія я то купила. Він не дуже позитивно до того поставився. Хотя мама каже татові: « Ти ди. Ти нормальний? Вона спустила гроші на курс. Не купила одяг, косметику , нічого не купила , купила курс». Я тоді поняла, що моя мама погано мене знає»[6]. Для того, щоб працювати у певній сфері у форматі фріланс потрібно проходити курси та постійно навчатися.*

Заробіток: *«Я дуже реалістично дуже до всього ставлюся. Я навіть коли ше автодизайн вчилася, в нас були одногруники , розказували як вони працюватимуть на Ферарі, вони всі такі АХ.*

Я така сиджу, чуваки, ви сидітимите в офісі за 700 євро на місяць. Це взагалі не ВАУ. Ну мамі розкажете, що ви на Ферарі, і шо? Я завжди до всього так реалістично, прагматично ставилася. Тому я на фрілансі розуміла, що це не «буду з ноутбуком, в кафе, дві години на день малювати». Я знала, що так не буде»[5]. Заробіток може бути більшим ніж у фірмах, але до певного фінансового рівня потрібно багато працювати і навчатись.

Місце роботи: *«Так основне це те, що в мене є з цим проблема. Інколи потрібно, коли в тебе немає якоїсь постійної роботи, не має офісу- це тримати режим і розділяти роботу, розділяти відпочинок. І так, коли важко не проси-*

дживати весь день за комп'ютером»[7]. Площина роботи - це мережа Інтернет, а працювати можна з будь-якої точки де є доступ до Wi-Fi.

Графік: *«Його просто немає»*[8]. Більшість респондентів фокусуються на тому, що вони очікували працювати кілька годин на день.

Гіпотеза 3.2: досвід, навички та відповідальність впливають на оплату. Фріланс - це формат, який використовує мережу як Інтернет, але оплата здійснюється за пророблену роботу, а не кількість використаних годин.

Стереотипи

Це усталений шаблон мислення який не дозволяє розвиватися та утворює потік «інфоциган» на ринку праці. Найпопулярніші у сфері фрілансерства стосуються заробітку, формату , навичок.

Заробіток: *«щас зажду, я буду мільярдером. Шось таке. Оце я буду бабкі касіть. Наповнене силою. Тобто, гроші заробляються набагато легше. Що на фрілансі нічого не роблять. На фрілансі отримав проект і відразу гроші пролетіли і ти сидиш весь такий на Маямах. Це справжня робота»*[2]. Більшість таких стереотипів поширюються через соціальні мережі та рекламу яка орієнтована на купівлю курсів. Створений образ мандруючого фрілансера.

Формат: *«в мене в сусідній кімнаті сидить, сонечко моє, хлопець мій. Коли заходить, то говорить, що ти знову працюєш? Я ж казав, що будеш 24\7 пахати. Ну мені подобається. Типу в мене там вільна хвилинка, ти бачив , що я до 12 дня ніхріна не робила. Зараз тільки сіла. Він мені каже, що я от скоро буду вільний. Людям здається, що я тепер працюю завжди»*[5]. Оскільки це розумова праця за допомогою гаджетів, сторонній спостерігач може не розбирати , коли ти працюєш, коли просто дивишся фільм.

Рисунок 2.2.6 «Пояснення гіпотез 3»

Навички: *«Ти пройшов один курс і вже можеш працювати»*[6]. Коли говоримо про фрілансера, то це цілий набір навичок підприємця: *«у будь-якому випадку потрібно бути готовим, що ти підприємець. Тобто ти не будеш малювати картинки... ну в компанії ти просто малюєш картинки, там є бухгалтери, там є ті, хто комунікує з клієнтами, ті хто робить брифи, ті хто затверджують, ті хто отримують гроші, ті хто відправляють і тд. Коли ти фрілансер, ти всі ці люди в одному. Окей, коли ти там розширився - ти можеш найняти, дуже часто, агента. Ти можеш найняти бухгалтера, але на початку, ти один - це ціла компанія людей. Ти, і спілкуєшся, і домовляєшся, і затверджуєш, і вносиш вправки, і комунікуєш, і потім розбираєшся із платіжами, і всім іншим»*[5].

Гіпотеза 5.3. Самозайняті незалежні фрілансери вибирають проекти та замовників самі, в силу своєї компетенції та навичок вони виконують відповідний проект. Це справжня праця, яка потребує зусиль, підприємницьких характеристик. Образ «мандрівника фрілансера» продається через маркетинг.

Самоуправління

Процес цілеспрямованого впливу на самого себе. Оскільки фрілансер - це самозайнята особа яка не має чітких механізмів впливу таких як підвищення, то головним зв'язувальним механізмом стає самоуправління. Воно дозволяє людині виробити власну культуру управління (рис.2.2.7): **мотивація, планування, графік.**

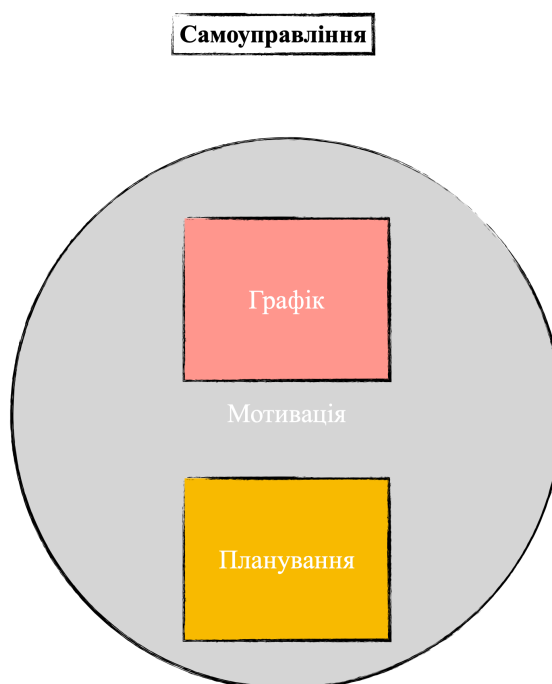

Рисунок 2.2.7 «Елементи самоуправління»

Мотивація

Процес спонукання до дій поділяється на зовнішню та внутрішню. Фрілансери характеризуються сильною внутрішньою самомотивацією яка підкріплюється бажанням самовдосконалення та власним успіхом. Зовнішніми факторами виступають: ідея проекту « мене завжди мотивує, щось нове і щось цікаве. В плані, щось те, що має значення. Дуже абстрактно, але воно дає бажання хоча б діяти, хоча б трохи»[5], результати, комунікація «дару-

вати якісь позитивні емоції людям»[3] і оплата. В період відсутності мотивації, оплата стає «двигуном роботи».

У фрілансі всі компоненти мотивації є взаємопов'язані, тому виділити основний неможливо.

Графік

Порядок розподілу і використання робочого часу на підприємствах використовуються для збільшення ефективності, відбувається орієнтація на виробництво продукту. Фрілансерство як формат має свої особливості.

За цим дослідженням графік є максимально гнучким, планування є підлаштованим під дедлайни. Він корелюється відносно робочих годин та утворюються ритуали(перерви), щоб балансувати працю. Наприклад, гуляння: *«Навіть якщо в мене там заплановано на цілий день робота, я просинаюся, я йду там в кафе біля дому, проходжу там поруч, попити там кави чи шось..і просто зробити коло, розім'ятися елементарно. Тому що спортом я ніяким не займаюся, але ходжу, дуже багато ходжу. Потім повертаюся. Сідаю працювати. Втомилися очі, йду знову десь там погуляти по району, на сонечко якщо погода хороша»; «заходжу погортати ТікТок або подивитися серіал між роботою, або вибігти з подругою на каву»[5].*

Гіпотеза 4.2. Time management у фрілансерів є самовмотивованим, гнучким через проектність робочого часу. Тому індивіди які працюють у даному форматі, вони зорієнтовані на унікальність та якість виконання цілей роботи, а не масове виробництво. Відбувається баланс «проект-ритуал».

Планування

Воно використовується для певного вибудовування власних дій задля досягнення певної мети.

Використовується відповідна методика: планування дня, формат тижня, окремих дат, дедлайнів. Для цього використовують Додатки на смартфоні («Нотатки» iPhone), або звичайні паперові планери.

Також важливим є пріоритетність та постановка цілей. Респонденти говорять про дохід та стратегічний розвиток проєктів «фотограф - блог про фотографію».

Гіпотезп 4.3. Стратегія потрібна для того, щоб на основі власних переваг та недоліків досягнути вказаної собі мети. Саме шукати підхід до себе є принципом стратегічного планування фрілансу. Джерелом розвитку стає не професія як набір характеристик, а людина з мотивацією. Тому фрілансери пов'язують професійні цілі із життєвими.

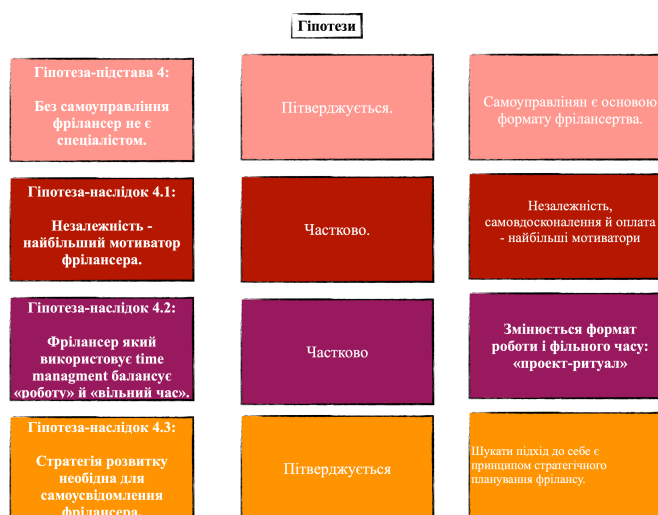

Рисунок 2.2.8 «Пояснення гіпотез 4»

Стилі життя

Утворювальним компонентами було виділення гомогенних та гетерогенних елементів рутини, роду зайнятості, внутрішнього світу, самоуправління. В результаті було сконструйовано виміри , а саме параметри стилю життя фрілансера(рис.2.2.9):

Рисунок 2.2.9 «Виміри стилю життя фрілансера»

У фрілансерів робочий простір знаходиться в онлайн площині, в якій також проводять і свій вільний час. Вони постійно використовують гаджети та інструменти для своєї праці. У цифровому режимі відбувається значна частина життєдіяльності, але вона не є повноцінною, тому буде доречніше називати **напівцифровий вимір стилю життя**.

Людина самостійно вибудовує свій кар'єрний шлях завдяки вдосконаленню власних умінь та великій мережі знайомств побудованій на довірі - **корпоративний вимір**.

Внутрішній світ людини є стрижнем до побудови власної життєдіяльності фрілансера. Цінності свободи, відповідальності та якості пронизують всю площину та предмет зайнятості, тому ми називаємо такий **вимір самоусвідомленим**.

Оскільки самоуправління є основним форматом фрілансерством, графік й стратегія розвитку залежить від роду зайнятості та його проєктів, то основою для формування принципу мотивації виступає **проєктний вимір**.

Висновок до розділу 2

В Україні згідно з аналізом ринку фрілансу є поширеним даний формат праці. Причинами є розвиток та доступність цифрових технологій, а також оцифрування послуг й інструментів. Одним із вагомих факторів розширення ринку стала пандемія Covid-19, яка поставила виклики перед певними професіями. В результаті кон'юнктура перейшла у віртуальний світ та відкрила нові можливості для пропозиції. Відповідно відбулася трансформація ринку й самої організації праці. Аналіз бірж показує, що найпопулярнішими в Україні є вебсервісами є Freelancehunt.com, Freelance.ua, Weblancer.net та Kabanchik.ua. Аналізуючи найпопулярніші позиції замовлень, можна виділити такі: програмування, копірайтинг, дизайн та переклад текстів.

Разом з цим в США найпоширенішими є: фінанси, управління, проектування, клієнтська підтримка, ІТ, продажі й маркетинг, дизайн і мультимедіа, контент і переклади, право.

Американський та європейський ринок може похизуватися вищою оплатою, але в Україні спрощена процедура оплати та виведення коштів завдяки е-банкінгу.

Моє якісне соціологічне дослідження базувалося на типізовані досвіду повсякденних практик які формують стиль життя: ***рутина, зайнятість, внутрішній світ, самоуправління***. Кожна зі сфер життєдіяльності поділяється на складові елементи.

Рутинна: ***навички, ритуали, навчання, гаджети, соціальні мережі, гаджети***.

Зайнятість: ***рід зайнятості, пошук роботи, трудові відносини***.

Внутрішній світ: ***цінності, уявлення, стереотипи***.

Самоуправління: ***графік, планування, мотивація***.

На основі виділення гомогенних та гетерогенних ознак вищеперечислених елементів було виділено чотири виміри стилю життя: ***напівцифровий, корпоративний, самоусвідомлений, проєктний***.

Дане типізування характеризує стиль життя як такий, що відповідає характеристикам креативної економіки («творчої»), де в основі є вміння використовувати накопиченні знання.

Отже, українська соціальна структура виокремлює креативний клас який є новою «силою» суспільства. Національною особливістю виступає цінність незалежності та потужна громадянська позиція, що є характерним для українців у зв'язку із зовнішньою загрозою.

Дане дослідження підкреслює важливість вивчення феномену фріланс з позиції соціальних наук. Адже, фрілансери можуть стати інструментом відбудови, зруйнованої війною, економіки України.

Висновки

Дослідження ринку праці України та світу демонструє поширення тенденції на перехід на нові форми зайнятості. Однією з таких є фріланс який використовується у різних сферах праці, також став глобальним рішенням в питаннях пандемії Covid-19.

Доступність й розвиток ІКТ(інформаційно-комунікаційних технологій) дозволили людям використовувати свій ресурс у віртуальній площині. Як наслідок, відбувається трансформація ринку праці, організації праці й відповідно повсякденних практик та соціальної структури в цілому. Суспільство отримало нового суб'єкта праці - фрілансера.

Фрілансер - це самозайнятий спеціаліст який працює у певній галузі завдяки технологічно-мережевому забезпеченню, має вільний графік, а також національні особливості які формують культуру фрілансерства.

В соціально-гуманітарному науковому дискурсі самоорганізація життя, діяльність соціальної групи, що виявляє себе як систему поглядів, практик (стиль життя) є широко опрацьованою. Розглядається через **індивідуальний підхід**: подієвий, екзистенційна парадигма, самотність як феномен, індивідуальна теорія Адлера, історичні персоналії; **груповий**: крізь призму повсякденних практик, конструювання колективної свідомості через індивідуальні вподобання, теорії інформаційного суспільства.

Розвиток технологій, глобальні процеси й такі глобальні чинники як Covid-19, породили нове явище - **фрілансерство**. Згідно з українським дослідженням ринку фрілансерів станом на 2019 рік налічувалося 495 тисяч осіб зареєстрованих лише на біржах. Але власне аналіз показав, що "**сарафане радіо**" є основним способом пошуку роботи, тому дана цифра станом на 2022

рік є набагато вищою. Отже, ми можемо поговорити про певні ознаки які об'єднують в Ми-група, відповідно ми можемо класифікувати стилі життя цієї групи.

Напрацювань на тему «стиль життя фрілансерів» немає, тому моє якісне соціологічне дослідження репрезентує досвід 9 фрілансерів у вигляді типізування практик життєдіяльності: рутини, рід зайнятості, внутрішній світ, самоуправління. На основі *феноменологічної теорії Шюца* було сконструйовано процес типізування який виокремлює гомогенні та гетерогенні конструкти з вище перелічених практик.

В результаті проведених інтерв'ю та їх аналізу було виділено чотири утворюючих *виміри*: напівцифровий, корпоративний, самоусвідомлений, проєктний.

Напівцифровий: навички, звички, навчання, дозвілля реалізуються через гаджети та цифрові можливості які існують у даному середовищі(Україна, місто, тип мережі, мета використання).

Корпоративний: комунікація з іншими суб'єктами праці та пошуку роботи вибудування на основі особистого капіталу та вмінні його втілювати; рід зайнятості також відповідає попередній характеристиці.

Самоусвідомлений: внутрішній світ людини стає рушійним елементом для прийняття рішень та вибору проєктів. Рефлексія власного гносеологічного та стигматичного конструкта є усвідомленням власних сил та можливостей, а також площиною вибору.

Проєктний: спосіб планування та розставлення пріоритетів має формат проєкту, де час(графік та планування) є короткотривалим, мотиватором - можливість бути незалежним, параметри завдання, рівень реалізації й оплата.

Дані виміри характеризують сучасність: економіку(креативна), культуру(постмодерна) , політику й навіть військову справу(штучний інтелект та децентралізованість). Тому вивчення стилю(стилів) життя фрілансерів

дає змогу транслювати особливості формування нового формату побудови комунікації, інститутів та соціальної системи в Україні та світі.

Список джерел і наукової літератури

I Список джерел

1. Возная Г. Фрілансери і COVID-19: як епідемія повпливала на фрілансерство і чому це вигідно . Цифрова система *Payoneer*. 2020. URL: <https://biz.liga.net/hr/all/opinion/frilansery-i-covid-19-kak-epidemiya-povliyala-na-frilanserov-i-pochemu-imi-vygodno-byt>
2. Транскрипт інтерв'ю проведений з респондентом 1
3. Транскрипт інтерв'ю проведений з респондентом 2
4. Транскрипт інтерв'ю проведений з респондентом 3
5. Транскрипт інтерв'ю проведений з респондентом 4
6. Транскрипт інтерв'ю проведений з респондентом 5
7. Транскрипт інтерв'ю проведений з респондентом 6
8. Транскрипт інтерв'ю проведений з респондентом 7
9. Транскрипт інтерв'ю проведений з респондентом 8
10. Транскрипт інтерв'ю проведений з респондентом 9
11. Ізборник . Тлумачення слова «стиль». URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um104.htm>
12. Dictionary «Freelance». URL: <https://www.dictionary.com>

II Список наукової літератури

13. Вербицька Т.М. *Онлайн біржі фрілансу: аналіз ринку в Україні . Editirial board.2022.ст. 170*
14. Вовканич С., Копистянська, Х., Риндзак, О. Соціально-психологічні аспекти мотивації зайнятості. *Вісник Національної Академії наук України, (2). 2002. Ст.41-47.*
15. Грабовець О.Й.. Самозайнятість населення і її вплив на рівень життя. 2017 . Ст.6
16. Діденко Г.О. Стиль життя у соціально-психологічному вимірі.«*Young Scientist*» . No 1 (41) .2017. Ст.229-233
17. Зубенко О.М. Стилї життя сучасної студентської молоді. «*Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна*». 2020. Ст.74-80
18. Літорович О.В. Аналіз фрілансу в Україні. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. 2020. Т.4, No1
19. Лютко Н.В. Інформаційне суспільство та ціннісні орієнтації особистості. 2012. Ст.98-101
20. Македон В. В.; Валіков В. П.; Кошляк Є. Є. Світовий ринок праці в координатах цифрової економіки. 2020.
21. Панина Н.В. Избранные труды по социологии . 2008. Ст.312
22. Поліванова О. Є. Взаємозв’язок стилю життя особистості та особливостей самоактуалізації студентів різної професійної спрямованості. *Вісник*

Харківського національного університету імені ВН Каразіна. Серія: Психологія, (50). 2012. 28-31.

23. Приходько Т.В. Критерії дослідження стилів життя в парадигмах соціальної філософії . 2006. Ст.5
24. Рябоконт, І. О., Рябоконт, І. А. Праця у цифровій економіці: нові трудові цінності та новий стиль життя людини. 2019.
25. Сафарян А.В. Понятіе «Стиль життя» в соціології . 2008. №3
26. Скиба Т.В.. Фріланс як сучасна форма реалізації трудового потенціалу. *Вісник КІБіТ*. 2017. Ст.24-28
27. Туленков М. Ринок праці та зайнятість населення в сучасному соціологічному дискурсі. *Релігія та соціум* 3 .2015. Ст.120-125.
28. Фурман А.А. Концепт досвіду в індивідуальній психології Альфреда Адлера. *«Психологія і суспільство»*. 2012. Ст.78-94
29. Адлер А. Наука життя. Пер. с англ. и нем./Сост. и общ. ред. АА Юдина. *Киев. Port-Royal*. 1997.
30. Шютц А. Смысловая структура повседневного мира. Научи, ред. перевода Г.С. Батыгин . М.: *Институт Фонда «Общественное мнение»*. 2003. 336 с.
31. Kitching J., Smallbone, D. Defining and Estimating the Size of the UK Freelance Workforce. A Report for the Professional Contractors Group, Small Business Research Centre: Kingston Hill. 2008. pp.1-50

Додатки

Додаток А. Програма якісного соціологічного дослідження на тему : «Стилі життя фрілансерів в українському суспільстві»

Актуальність. Сучасність, або «плинна реальність», як її називає Бауман, вимагає від людства змін та трансформацій на всіх рівнях організації життя. Сучасна людина демонструє потребу бути підготовленою до кризових моментів, непередбачуваних дилем у VUCA-світі, названий Уореном Беннісом являє собою нестабільність, невизначеність, складність та неоднозначність. Нові техно-логії, методи поширення інформації, канали трансляції та мислення застосовують у різних сферах життя: викладання, політика, молодіжні організації, медицина й звичайно ІТ. Саме тому габітуси й внутрішній світ людини піддається переосмисленню й конструює нові виклики.

Цей характер змін проявляється в Україні, вона не тільки не відстає від світових тенденцій, але і є одним з лідерів з фрілансу. За даними з аналізу ринку фрілансу, здійсненим Літрович О.В., 2013–2020 рр., Україна посіла перше місце в Європі та четверте у світі за обсягами зайнятості на цифрових платформах. Якщо у 2011 р. кількість фрілансерів в Україні становила близько 9 тис. осіб, то у 2019 р. – вже 495 тис. осіб. Все більше працівників переходять, починають власний кар'єрний шлях саме за цим форматом самозайнятості.

Зовнішні чинники: Covid-19, нестабільна українська економіка, попит зі сторони іноземних компаній, - й внутрішні фактори: потреба в незалежності, самоствердження, конфлікти, - є основними двигунами розвитку. Фрілансер - людина яка сама формує свій життєвий шлях та кар'єрне зростання. Вона стає суб'єктом творення персонального стилю життя.

Фрілансерство в Україні не є широко опрацьованим, але разом з цим науковці виділяють окремо категорію самозайнятих людей без підписання довгострокового договору.

З огляду на це, трансформація форм зайнятості тягне за собою змінну повсяк- денних практик. Загалом, можна виділити основні сфери життєдіяль- ності лю- дини, що дає підґрунтя для моделювання стилів життя.

Відповідно можемо спрогнозувати тенденції попиту на ринку праці в Україні й висвітлити соціальні умови до яких прагнуть українці.

Мета: виявлення та класифікація різноманітностей стилей життя україн- ського фрілансера

Предмет: українські фрілансери

Об'єкт: стилі життя український фрілансерів

Завдання:

1.З'ясувати рутинні(повсякденні) практики фрілансера:

1.1.Вивчити набір навичок(габітусів) які стали частиною рутини фрілансера.

1.2.Вивчити дозвіллеві практики фрілансера.

2.Визначити рід зайнятості фрілансера:

2.1.Вивчити кар'єрні вподобання фрілансера.

2.2.Виявити основні шляхи пошуку роботи у фрілансерстві. 2.3.Визначити характер трудових відносин в українському фрілансі.

3.Визначити структуру внутрішнього світу фрілансерів:

3.1.Описати цінності фрілансерів.

3.2.Сконструювати соціальні уявлення які існують в межах фрілансерства.

3.3.Дізнатись стереотипи про власний формат діяльності у фрілансерів.

4.Вивчити вплив процесу самоуправління на формування стилів життя фрі- лан- сера:

4.1.Показати диференціацію способів мотивації фрілансера.

4.2.Визначити принцип управління власним часом й цілями фрілансера.

4.3.Вивчити спосіб планування й розвитку життєвого шляху.

5.Здійснити класифікацію моделей стилю життя фрілансера.

Гіпотези:

Гіпотеза-підстава 1

Фрілансери не прив'язані до місця роботи, тому ведуть активний спосіб життя, часто подорожують.

Гіпотеза-наслідок 1.1

Фрілансери працюють онлайн, тому змушені постійно бути в мережі та носити з собою гаджети.

Гіпотеза-наслідок 1.2

Фрілансери мають багато вільного часу, щоб займатись кількома видами дозвілля.

Гіпотеза-підстава 2

Фрілансер - це самозайнята людина, яка працює через мережу Інтернет у креативній сфері зайнятості.

Гіпотеза-наслідок 2.1

Фрілансер сам вибудовує свій кар'єрний шлях.

Гіпотеза-наслідок 2.2

Найпоширеніші онлайн-біржі фрілансу - це Freelanshunt, Freelance.ua, Weblancer, Kabanchik.ua.

Гіпотеза-наслідок 2.3

Фрілансер не входить до штату організацій та надає свої послуги для різних компаній без укладання довготермінових договорів.

Гіпотеза-підстава 3

Фрілансер постійно розвиває свій внутрішній світ.

Гіпотеза-наслідок 3.1

Основними цінностями фрілансера є свобода та саморозвиток.

Гіпотеза-наслідок 3.2

Робота фрілансера добре оплачується, оскільки використовується інтелектуальний капітал особистості.

Гіпотеза-наслідок 3.3

Фрілансер самостійно вибирає проекти та спосіб виконання цих проектів.

Гіпотеза-підстава 4

Без самоуправління фрілансер не є спеціалістом.

Гіпотеза-наслідок 4.1

Незалежність - найбільший мотиватор фрілансера.

Гіпотеза-наслідок 4.2

Фрілансер який використовує time management балансує «роботу» й «вільний час».

Гіпотеза-наслідок 4.3

Стратегія розвитку необхідна для самоусвідомлення фрілансера.

Гіпотеза-підстава 5

Існують основні фактори формування моделювання: рутинні справи, професійна діяльність, внутрішній світ і самоуправління.

Гіпотеза-наслідок 5.1

Діджиталізований спосіб життя зорієнтований на інтеграцію нових технологій в повсякденність.

Гіпотеза-наслідок 5.2

Гнучкий спосіб життя не передбачає поділ на робочу та неробочу сфери.

Гіпотеза-наслідок 5.3

Рефлексійний стиль життя допомагає постійно переоцінювати власні цінності та стереотипи.

Гіпотеза-наслідок 5.4

Самомотиваційний стиль життя є основою розвитку фрілансу.

Інтерпретація понять

Фрілансер - це кваліфікована людина, яка працює на ринку праці як незалежний працівник, пропонуючи свої знання, компетенцію через мережу Інтернет; самостійно організовує свою зайнятість, розвиває кар'єру.

Габітус - це звички, жести, набуті моделі поведінки.

Габітулізація - це процес перетворення у звичку, в результаті багаторазового повторення.

Дозвілля - це частина вільного часу, що як правило, контрастує з професійною діяльністю, відповідає психофізіологічним особливостям людини і спрямована на задоволення культурних потреб та інтересів здорової особистості.

Вільний час - сукупність життєдіяльності людини поза часовими вимірами трудової діяльності.

Кар'єра - поступове просування особистості в будь-якій сфері діяльності, зміна навичок, здібностей, кваліфікаційних можливостей і розмірів винагород, пов'язаних з діяльністю; просування вперед по одного разу обраному шляху діяльності, досягнення слави, збагачення.

Біржі-фрілансу - спеціальні сайти, на яких можна знайти пропозиції для віддаленої роботи.

Внутрішній світ - простір потреб, бажань, можливостей, заборон, диспозицій, ціннісних орієнтацій, ідентитетів, очікувань, статусів тощо.

Цінності - це уявлення людей про життя і прийнятну (раціональну) поведінку.

Стереотипи - упорядкований, схематичний, детермінований культурою образ світу, що склався у свідомості індивіда, який активно впливає на сприйняття людей та подій.

Самомотивація - це процес активізації сутнісних сил особистості на основі самоусвідомлення людиною внутрішніх чинників його індивідуальної діяль- нісної мобільності й узгодження їх із зовнішніми факторами впливу на неї.

Життєвий шлях - це поетапне засвоєння (адекватне чи неадекватне) люди- ною суспільних зв'язків і відносин, процес, який або визначає розвиток осо- бистості, або призводить до її деградації, зумовлює дійсну чи уявну са- мореа- лізацію, детермінується суспільством і вільним вибором людини

Самозайнятість - альтернативний спосіб заробітку, що реалізується інди- ві- дом шляхом продажу власної праці.

Інтелектуальний капітал - це можливості економічного суб'єкта створю- ва- ти, накопичувати та ефективно використовувати інтелектуальний ресурсз ме- тою забезпечення високого рівня його розвитку та конкурентноспромо- жності.

Time management - це методика, за допо- могою якої можна досягти зна- чних результатів у кар'єрі шляхом правильного градування по- ставлених задач, розстановці пріоритетів щодо намічених справ, привласнюючи таким чином кожній із них свій рівень важливості.

Метод: case study; глибинне біографічне інтерв'ю (8).

Транскрипт інтерв'ю проведений з респондентом 1

Дизайн сайтів

1.1 Габітуси:

Освіта: Навчаюсь на 3 курсі, психологія. Ким я себе являю, то в принципі в цій сфері - психолог

Навики: Частина свого життя я - дизайнер, в сенсі, свйтів. Просто заради грошей. Тому що я трохи вмю малювати); (є вільний час, скажемо так. Тому що...Конкретно коли я взяла роботу, я знаю що треба 4 дні, щоб її зробити , тоді немає. В мене такий стиль, що коли в мене є робота, я не розповсюджують на хобі і тд. Я 4 дні підряд встаю, фігачю, лягаю спати. Чотири дні відпрацювала, пів місяця роблю , що хочу)

Щоденні практики: мій спосіб життя не є швидким. Не сильно контрольований. Є приблизно час, коли я встаю, коли лягаю спати, щось конкретне є, але він повільний. Точно має бути зранку чай. Якщо я не вип'ю чай, то це буде збій програми. Кави не п'ю, вобще); (В мене рутинна звичка - це піти погуляти з собакою, це не те що обов'язок..це несвідомо, о собака, треба . Рутинна звичка.); (Ну в мене ще є негативна звичка - це куріння. Тому що можу зранку і під вечір вийти покурити);

Соціальні мережі: (Маю зайти перевірити певних людей. Я не чекаю повідомлення, це швидше теж такий бзіг, в Телеграмі . В Інстаграмі так само. Ну це так само. Якщо я виставила певну сторіз з опитуваннями або ще якась ерунда , я маю точно , 100% подивитися скільки це глянуло. А в принципі так, то ні);

Гаджети: (Йти почистити свій комп'ютер. Хоча він може бути протертим, але такий бзік я б сказала) ; (чомусь я це уникла, напевне це вже частина життя стала. Я обов'язково маю, десь так біля 10 години дня - це тіпа рано. Вдягнути навушники і включити в Ютубі музику. Потім десь під вечір теж одягаю навушники і ходжу з телефоном . Навушники не без провідні. Я ще той олд скульний чувак);

1.2. Дозвілля: (Вільний час зараз, щоб заспокоїтись і не поїхати мозгами , я шию...на машинці).

2.1 Зайнятість: (можна вибрати собі проект) (На фрілансі це відбувається таким чином. Дається тобі зробити додаток в Плей Маркет, там криптовалюти, в мене таке було. Я чисто на одному листку Фігми, роблю макет)

2.2 Пошук замовлень: (деякі проекти були більш такими як «циганське радіо», я знайшла їх, запитую, а це чий? Я знайшла в мого знайомого я йому пишу через фріланс біржу. Я обрала цей проект, бо я знала, що ця людина не кидане. Не було страшних вподобань самого проекту, хоча проекти теж цікаві. Так співпало. Інші моменти, я дивилась де точно не шахрай. В мене це дуже голове, щоб зайвий раз...) (на фріланс біржах зараз дуже класно зробили, що іде він кожного хо замовляв, він може робити комент і сама біржа перевіряє як він заплатив , як він поведився з тим, хто робить дизайн і тд. Ти дивишся на ці аля відгуки, оцінювання і якщо там нижче середнього, тоді це точно якісь.... Не знаю, або з ним дуже важко спілкуватися. І з ним постійно треба на якийсь конфлікт виходити, ще дуже головний пункт - це от коли людина пропала. Таке відчуття , що ти робиш в пустоту. Ти їй надішлеш і всьо, це буде в один бік просто. Третє, це там те, що людина не хоче давати передоплату.) (ФрілансХант, от таке. Інколи можна спробувати. Прозвучить дуже дивно, але Пінтерест. Це ж можна когось лайкнути і той, хто тебе лайкне тебе побачить. Потім пішло-поїхало. Ще телеграм дуже класний, ну треба класно поширити. Там де люди переписуються, ти закидаєш і тобі відписують. Телеграм взагалі дуже крута штука.)

2.3 Трудові відносини :

2.3.1 ОПЛАТА: (передоплата через карту. Дається на фріланс біржі карта, там, або автоматичний переказ, або конкретний. Там фізично. Ти виконуєш роботу, ти йому скидуєш і він зобов'язаний скинути інші 50%. Інколи буває, що в переписці все ок, але внцікці тобі кажуть що не підходить. Тоді ти можеш виграти умовний суд. Тоді сама біржа розглядає переписку і там діє процедура) (на Ворку є стабільна ціна, банер зробити окштує 10 доларів. Бува-

ють аукціони. Ти ставиш свою ціну і пропозицію, замовник вибирає . Що йому найбільше до вподоби. Боже, це найгірше, що може бути.

2.3.2 ЗАМОВНИК: (в мене - українці. Мужичики, щоб я знала для чого - не. Я ж не питаюсь в людини хто. Ти ж розробляєш логотипи і тд. Для яких це компаній, з чим це зв'язано, де вони працюють? Тобі ж дається наводка). (за часту це маркетинг для кафе, особистий блог, там в людини і вона хоче банер хороший. Підбірку сторіз там фігачнути. Власний бізнес я б сказала. На себе. Найчастіше - це програми на PlayMarket , крипта. Зараз, шось всіх дьоргнуло на крипту. Робити там прогнози, або список..... оце прям зараз бомбить)

2.3.3 КОМУНІКАЦІЯ (Ще за день треба списуватись хто це замовив. Я не піду далі, якщо не підходить) (Якщо не контактує - це якийсь шахрай. Якщо не контактує, то не нада... з такими)

3.1 ЦІННОСТІ: (Рішучість, критичність і шо там... фантазійніст, креативність. Рішучість- я часто переборюю страх. Не йде довгий час на розуми. Я все ставлю під сумнів. Навіть ця ситуація з війною, я не кіпішувала , я розглядала всі варіанти. Цю військову сумочку, я не щбирала. Фантазійність - це захист психіки, я замість того, щоб кіпішувати, я залізу союі в голову і сценарій марвел проживу.

Негативні риси. Я абюзер, конкретний. Токсик, але я це проробляю. Так як в мене є, основна риса. Я такий шизофренічний тип. Якраз оцей абюзер , в плані , шо я попускаю людину. Якщо я відчуваю, шо я до неї заздрю. Негативне ше. Я розсіяна можу бути. ЦЕ рідко. Але моменти коли не треба , може бути. Незібрана.

Я інколи, через своє виховання можу бути надто радикальна. Ну погляди.)

3.2 УЯВЛЕННЯ: (Треба не боятися розмовляти з людьми. Якщо тобі не подобається розмовляти з людьми, то краще на фріланс не йти. На фрілансі не вийде робити без людей. Фріланс класний тим, що не треба мати колосальний досвід. Це в мене навпаки, що мене компанія після цього наняла. На фрілансі треба розуміти, ти якщо зупинишся, то відкат швидко. Треба завжди рухатись . На фрілансі це в буквальному сенсі. Ти зробив роботу, швидко в портфоліо її кинув. Там шалений ринок, ти будеш нікому не потрібний.

Щоб покращити. Якби можна було брати собі ментора на фріланс біржах. Робити якісь колоборації новачка з старшим. Де старшому буде 5% від заробітку. Сама фішка, щоб сам ментор міг швидше працювати, а менший отримувати замовлення. Менші дуже часто не вшарюють де взяти, як взяти.) (:мій перший проект, то мені повезло. Очікування збіглися. Очікування було, що мені дадуть більшу свободу в діях. Щоб в мене не було такої кількості правок, як на роботі тій. Оцей контраст. Я хотіла , щоб дали спокій, а я зроблю роботу. Мені в принципі це дали. Я задавала питання, мені конкретно чітко відповідали. Я конкретно і чітко собі, там без ніяких колупань в процесі моєї роботи робила свою роботу.) ( )

3.3 СТЕРЕОТИПИ: (щас зажгу, я буду міліардером. Шось таке. Оце я буду бабкі касіть. Наповнене силою. Тобто, гроші заробляються набагато легше.

) (шо на фрілансі нічого не роблять. На фрілансі отримав проект і відразу гроші пролетіли і ти сидиш весь такий на Маямах. Це справжня робота, просто ... я б навіть сказала, вона легла в плані, шо ти сам собі графік і сам собі роботу.. ти хочеш зараз працювати, працюй. Не хочеш , не береш проект. Це та сама робота. Я б сказала, що в деяких моментах ти можеш заробляти менше ніж на фірмі. Тому що ти робиш дуже багато проектів по 800 доларів - це велика сума, але може бути що в певних фірмах більша ставка.

Зараз знецінюють питання фрілансу. Типу , блогерство зараз знецінюють, буде багато є інфоциган. Я розумію, шо фріланс зараз на якомусь такому самому рівні. Робота з хаим? Це дуже легко і тд. І туди лізуть всі кому не лінь.

ПЕРСОНАЛІЯ:

я строга, але насправді дуже проста.

Якщо з позитиву брати, то такі швидкий пошук інформації. Негативно, це там де я хотіла допомогти. Вмикалась ось ця нартистична сторона, але я починаю протискати своє, можливо, йому це і не треба. Це дуже індивідуально. Комусь це допоможе, а інколи - піти негативний слух. Який може зіграти погану роль.

ОПИС - ФРІЛАНС - ЦЕ : (батькам нічого не треба було. Знайомим, ну я пояснювала дуже коротко. Ти працюєш з хати, онлайн і ти вибираєш собі проекти і час. Переклала слово з англійської і це реально досить.)

4.1 МОТИВАЦІЯ:

мене завжди мотивує, щось нове і щось цікаве. В плані, щось те, що має значення. Дуже абстрактно, але воно дає бажання хоча б діяти, хоча б трохи.

я робила ідіотський банер, але мені подобалася сама ідея. Я тоді вникла. ЦЕ був аукціон, створений для того, щоб гроші які були зібрані, для жінок ІТ компаній, які не могли купити собі певний одяг. ЦЕ була крута ідея, я хотіла крутий дизайн.

гроші , звісно. Ну якщо проект коштує смачні гроші, то там хоть про аборти.. Ні , яє певні теми, які я не хочу брати. Аборти, алкоголь. Мотивація ще може бути... Про зовнішні, в мене буде плюс в портфолію, мене ще хтось побачить. Крутіша стала. Мотивація нової галочки.

Внутрішня. Відчуття, що я роблю краще. Чим важчий проект, тим більше я роблю . Такий мазохістський підхід.

відступність мотивації часто. Вона зараз. Я борюст це тим, що я даю собі час відпочити. Я дуже часто не давала собі цього. Просто , буквально боролася: №Ставай, дура, йди працююй». ТИпу, шо ти не роботяща. Хто з тебе вийде. Кароче, якісь такі фрази. Це працювало, це реально мене піднімає, але потім йде вигорання. Бо ти це робиш тільки через мотивацію, а ресурсів там немає. Тому я зрозуміла, що найкраща боротьба - це відступ. Не кидати, а зупинитись. я намагалась, хоча б десь найти , що мені .... Я знаю, що проект мені не цікавий,але хоча б щось .ЯКісь онлайн-лекції. Я перемінила свій погляд на цей проект. Тільки під час цього проекту. Після кінця проекту, я знову почала його хейтити. Але під час проекту - він найкращий.

4.2 ГРАФІК:

мій спосіб життя не є швидким. Не сильно контрольований. Є приблизно час, коли я встаю, коли лягаю спати, щось конкретне є, але він повільний. Точно має бути зранку чай. Якщо я не вип'ю чай, то це буде збій програми. Кави не п'ю, вобще. Загалом , немає конкретного графіку роботи, в мене. Тому, щоб рутинна була така жостка.

:є вільний час, скажемо так. Тому що...Конкретно коли я взяла роботу, я знаю що треба 4 дні, щоб її зробити , тоді немає. В мене такий стиль, що коли в мене є робота, я не розповсюджують на хобі і тд. Я 4 дні підряд встаю, фіга-чю, лягаю спати. Чотири дні відпрацювала, пів місяця роблю , що хочу.

4.3 ПЛАНУВАННЯ:мене є такий красивий планер. Обов'язково всім фрілансерам, всім рабятящим рекомендую. Свій тиждень планую у форматі тижня. Дальше не планую, не роблю місяць . Сім днів обов'язково має бути пророблено.

Зараз я в моральній відпустці. Коли брала, то понеділок, вівторок, середа - вони робочі. Четвер - це день для мого здоров'я, бо я зараз хілінька. П'ятниця - це робочий і навчальний день. Субота та неділя - це день на вихід. Так як це робота онлайн, я дуже рідко виходжу з хати. Дуже стрьомно звучить. Так можу сказати, що повторюється, просто додаються моменти.

фріланс чи не фріланс. Це робота в офісі, але більша відповідальність на тобі . Планування повинне бути від того , який ти мажш стиль життя. Якщо ти готовий три дні віддати роботі, а потім ніфіга не робити, то планування в цій сфері. Є людський фатор. Якщо тобі не подобається три днів ід ранку до вечора, то фріланс планування - це швидше про точні заплановані дні, але не години. Ти точно маєш знати в які дні ти працюєш, а години вже є неважливі.

колись я могла сказати, тепер я розумію, що це тупо. Вони ніколи не стають реальністю. Якщо так загально - це визначитись в якому руслі я працюю. Визначити в якій я сфері працюю.

1.1 Габітуси:

Освіта: (Я вчусь на факультеті реклами зв'язки з громадськістю, От і там ну знання з університету допомогли, але це більше як були, якщо не знав зв'язки, які допомогли типу знайти роботу такого плану. А так, то я якісь знання брала по практике або з курсу.

Навики: (Ой так давно що я вже не пам'ятаю, насправді ще з дитинства ми там з подруг ходили, влаштовував собі в сесії і десь на 1 курсі я нарешті я купила в парат і почала фотографувати. Почались якісь паті замовлення. У мене були перерви, але зараз я це наново відродила і прям.);

Щоденні практики: (Ой, я обожною додавати якісь рк у своє життя вона обов'язково родині звички. Це моя прокинутися без будильника або якщо з будильником до раніше 10 ранку.); (І я палю тому для вас теж рутина звичка от ранок сніданок ранкова гарха і я маю це обов'язково зробити, якщо в мене день вдався. Також я зараз намагаюсь додавати прям кожен день, якісь фізична активність це типу там розтяжка ,вправи на спину вже 20 років про здоров'я думати от такого плану і ну.);

Соціальні мережі: (Та я буду просто щось їсти і думати кожен день про історії ,якісь пости постійно думаєш там про контент це все); (Все це можна назвати щоденне ведення історій); (можливо, тікток, а мене ще є магазин свічок.)

Гаджети: (Та ні, напевно, я я навіть не знаю відповіді на це запитання немає такого, як мій телефон це і так, коли мій робочий інструмент, я в нього фотографуються, фотографуються сама). (Та ні, напевно, я я навіть не знаю відповіді на це запитання немає такого, як мій телефон це і так, коли мій робочий інструмент, я в нього фотографуються, фотографуються сама)

1.2. Дозвілля: (в основному зараз займаюсь фотографією і виходить це мое хобі, яке переросло в роботу); (Читаю, дивлюсь щось кожного дня, гуляю);

2.1 ЗАЙНЯТІСТЬ: (Ой, я тут до нього повертаюся з нього й насправді, а по суті, ну так спершу там якісь були замовлення на телеграм біржах таке всяке, що змінилось. Ну так по факту нічого може замовлень більше, так як я більше практик якоїсь отримала досвіду і плюс людям тепер так не довіряє, беруть передоплату завжди і більшу ціну стану) (Це було з дизайном декілька років назад. У мене замовили якийсь банер для ютубу щось було таке, і це була конторка, так сказати, з якою давно звали тому я не бралася передбачати, як би не сумнівалась в тому, що вони можуть обманути. Але я зробила всю роботу по факту імені в кінці сказала типу, не вирішили, що нам не треба банер. І мені там буквально надіслали дуже маленьку частину. Ну виходить, зарплатні так ми сказати, а по факту роботу я зробила. Тому після цього я вже з ними не співпрацювала і завжди брала.)

2.2 ПОШУК ЗАМОВЛЕНЬ: (Загалом мені зазвичай пишуть через знайомих степана радіо або там я можу пошукати такі замовлення на біржах ну або знову ж таки через знайомих) (Може насправді давно вже це не займалась. Вчора щось огортала. Я зрозуміла, що його я краще от пропущу цей варіант ну раніше це були канали в телеграм)

2.3 ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ:

2.3.1 ОПЛАТА: (Взагалі, як відбувається? Я прошу передоплату або половину або повну вартість, і якщо половина, то іншу половину я прошу скинути перед фотосесією, тобто перед тим, як ми зустрінемося. А простих акцій був один давно.)

2.3.2 ЗАМОВНИК: (Так що брати фотографію, то зараз основному мене це індивідуальне замовлення, тобто просто приходять. Ну давай портрет на малярю останній мене місяць були це дівчата до 20 років, які просто хотіли собі фоточки в інстаграм от.) (Перед це були бренди одягу українські.) (Підприємці, наприклад, в мене був інстаграм магазин книжок, яким потрібно було чітко листи і дизайн закладок для книжок і зараз.) (Маск інстаграм замовляли те, що якісь бренди інстаграм.) (І дизайн ще ну да, підприємці мали свою кав'ярню.)

2.3.3 КОМУНІКАЦІЯ: (Ну можна сказати друг таргетолог він там бачить в інстаграмі якусь якісь замовлення, що комусь потрібен дизайнер чи той, хто там створить маска в інстаграмі мені обов'язково це надішле такого плану.) (Поважайте себе і працю інших людей, вони не будуть ставити маленькі ціни, вони не будуть виконувати важку роботу. Там короткі строки і за копійки. Тому так це важливо в плані от такої солідарності до інших фрілансерів не всі, звичайно, часто замовник якраз пошукають, хто не дотримуються цієї селі дар ність і таку там студентів якогось я приємно.) (Та як кому зручно, зазвичай зараз найчастіше це ІНСТАГРАМ. ТЕЛЕГРАМ.)

ФРІЛАНС - ЦЕ Я планувала про блог це теж можна назвати фрілансі діяльністю бо ну, тобто сама себе працюєш, береш якісь замовлення там реклама створює щось таке вся, яже там консультації давала, тому дійсно, я думаю, це підходить до нашу тему.

3.1 ЦІННОСТІ: (Успіх для мене успіх це жити життям, яке ти хочеш жити типу, коли ти судиш, наприклад, щось робиш не думаєш, що я?) (Просто це робиш це тобі подобається, і коли там твої сфери життя, вони наповнені рівноцінно, ти не відчуваєш десь перекося або навпаки недобір. Для мене це успіх. Це взагалі, напевно, не про гроші.) (Не беру такі замовлення от я не можу себе змусити, якщо чесно це зробити. І в основному я зараз тільки фотографують те, що мені хочеться або т типу, що не викликає в мене негативний.) (Це деколи мене прям ну от як я кажу, що хочу знайти якусь роботу там, наприклад, мені потрібні кошти, але я не можу знайти того, що я дивлюсь на ті самі замовлення. Там вчора, думаю, ні я робити не буду це я не хочу, це мені не подобається, плюс це прям морально тисне.) (Ну буває дуже категоричною, мене там є певні погляди і все там, наприклад, я не буду співпрацювати з росіянами ну чисто через старшу вони. Можливо, вони як люди, там ті, хто в мене короткі замовлення брали, бо вони непогані, але я знаю, що вони платять податки із цих податків будуть там кошти, на війну, на війну, на озброєнні. Військово ось.) (У мене деколи дуже важко переконати в чомусь, якщо я на 100 відсотків цьому впевнений.

Так певно 2 пункта, які для мене є революційними, це оплата і сам проект тим, щоб він був для мене не те, що цікаво, а просто тем, що я можу і хочу зробити, і щоб це не перечили чомусь моїм поглядам, бажанням.

Це фотосесії, наприклад, в мене нещодавно була фотосесія з дуже класним світлом.

А я і експериментувати це все і оплату була хороша. Модель була класна і я просто робила те, що я хочу, і я така ну клас це зараз моя фотосесія.

3.2 УЯВЛЕННЯ: (Так основне це те, що в мене є з цим проблема, деколи потрібно, коли в тебе немає якоїсь постійної роботи не має офісу, це тримати режим і розділяти роботу, розділяти відпочинок. І так, коли важко не просиджувати весь день за комп'ютером. Тобто коли ти йдеш в офіс або я граю, ти прийшов на роботу так, щоб з роботи.)

Хто, що тобі доведеться працювати і працювати навіть деколи більше, ніж якби ти працював в тому самому офісі того, що в офісі тебе є конкретні задачі, тобі їх дають, а коли ти працюєш сам на себе, тобі доводиться їх шукати і потрібно бути готовим. Що от, наприклад, як зараз в мене місяць, період застою типу, що замовлень може абсолютно не бути і ти будеш ну реально збитку від бублика сидіти і треба бути до цього готовим, щоб там немає.

3.3 СТЕРЕОТИПИ: (Не знаю чи зараз США ходять, але раніше часто було що оті фрілансу вони ні чорта не роблять. Там сидять на своїх на балі коктейлі п'ють. Ось що таке 100 років колись був, не знаю, чому він зараз є.)

Того, що самі фрілансера, можливо, навіть посприяла цьому, бо як де реклама? Наприклад, всіх цих курсів по професіям, які потім шукають собі роботу фрілансера, типу ой я сиджу там на балі в мене супер, як і коктейлі, і подивіться, як мені допоміг фріланс. Ну така приблизно дуже так, як схематично, але я думаю.

ПЕРСОНАЛІЯ:

Боже давай так я напевно специфічна.

Ну я творча.

Пп відповідальна.

Дружелюбна, комунікативна.

Така собі нестабільність, це підкріплює мій діагноз.

От то що я дружелюбна комунікативну мені не важко почати там говорити з людьми типу навіть зараз ми з тобою гори і там я.

Принцип це нормально. Плюс я веду свій блог в інстаграм, а що там чути? А я відповідальна, тому що якщо мене робота, я буду робити якісно, навіть якщо вам не подобається. Я все одно зроблю якісно і так, щоб нормально. Ну точно було, щоб я була хоча б більш менш задоволена нею плюс, я ненавиджу, коли в мене програють строки, я не можу так от просто сидіти спокійно, знаючи, що в мене є якась робота, яку я не зробила, а в мене щось подібне.

Творча тому що якби я не можу без чого я отримую від фотографій заряд, якщо я довго не фотографуй, якщо я довго не роблю щось таке, то я можу.

Того, що я дійсно трошки специфічна, я можу знайти з усіма мову, але не усі знайдуть мову зі мною.

ОПИС -ФРІЛАНС - ЦЕ : ((Того, що якщо в людини є якийсь свій принципи, навіть якщо вони можуть бути навіть неадекватному, цю судно притягує інших людей, які не мають своєї конкретної думки, і часто в плані фрілансерів це може бути категоричність в стилі візьмемо там дизайн чи фотографію. Людина то графу і в тому стилі інші в мене визнає і виходить через те, що вона фокусується на одному.)

Для мене фріланс ну це можливість самі, як би керувати своїм графіком самі вибирати роботу, свобода все таки, як не як?

Оце для мене баланс, думаю, ну і плюс нестабільна свобода таке щось.

А для мене це дуже важливо. Знаю, коли я не можу от як я вже говорила, статус ранку спокійно поснідати, викрити свою цигарку, мене починає просити.

4.1 МОТИВАЦІЯ: Притримуюсь думки, яку я сама нещодавно чула, що я поняття мотивації в принципі не існує того, що ти або хочеш, або не хочеш, і мотивація залежить від цього.

Плюс якась ідея, яку я хочу реалізувати.

Бажання відволіктись там на ту саму фотосесію бажання отримати класний результат ця.

Дарувати якісь позитивні емоції людям тощо, наприклад, стома фотосесії і мене були не дуже емоційним. Я, наприклад, власністю то рафі і. Думаю, ну я собі там не подобаюсь, але я хочу створювати такі кадри, щоб вони були не просто власність, технічне сором, а щоб людина не відмовилась і подобалась собі, щоб люди тому не повертались, хотіли не просто тримати там від мене власні кадри, а отримати.

Не займатись тим, що приносить мені якісь негативні, мають прям робити тільки щось те, що мене заражають і не забирає енергію, а її дає.

І так, наприклад, якась така робота, з якою я звільнилась, а яка забирає там весь мій час. Проекти, які мені не цікаві. Тому я хочу займатись справи, ті вводять вона себе все. Ну для кожного в принципі.

Гроші.

4.2 ГРАФІК: Так і всіх напевно, друзі робота. Відпочинок.

4.3 ПЛАНУВАННЯ:

У мене там ну ще може знаєш програма для панує там собі здачі, який пропи-сував таке всяке, але потім щось мені стало недобре і все полетіло і зараз я назад намагаюсь повернутись до початку якогось мінімального планування до режиму та вставати раніше обіду лягати до 12. І в проміжках школа світло на вулиці робити якусь роботу того, що часто в мене це.

А дивися, а навіщо планування для фрілансу Ой, це потрібно того, що по ін-шому то просто скотився реально якісь нічні виконання замовлення, які вже просто прогоріли декілька днів Назад.

Наприклад, якщо там я ввечері йду кудись з подругами, то значить, я все це маю щось зробити або спланувати. Це так, щоб в мене було був час після зу-стрічі, наприклад.

Конкретних планів не будує, бо я їх не люблю. Ми вже на ці граблі наступали ще раз не хочу, а в плані розвитку зараз певна моя Головна мета. Я думаю, як і взагалі надалі буде це жити комфортно і так, як хочеться. Тобто займатись тією роботою, яка приносить задоволення і кошти, і щоб цих коштів та енер-гії.

Я люблю україну, бо якби це моя батьківщина? І я дуже люблю Київ. Я хочу зараз тут жити.

Спочатку заробляє вам суму і там повністю себе забезпечували, але я її не до-сягнула.

Проте я розумію, що я не досягнула через те, що в мене були на це причини, при тому конкретні і вагомі. Тому я зараз просто перекинула цю мету на цей рік. Думаю, просто стараюсь рухатися у своєму темпі і своїми кроками.

Так краще, ніж гнатись за якоюсь примарою.

Сорі просто в мене мама такі цікаві персонаж і деколи кидається такими цитатами, і я просто час згадали і цитату на максимально дурнувату, але просто прекрасна зараз сраз пердів, згори литів.

Транскрипт інтерв'ю проведений з респондентом 3

Продаж одягу

1.1 Габітуси:

Освіта: Я вчився на маркетолога в Харкові, зрозумів, що не моє - кинув. Переїхав до Києва.

Навички: Случайно зашел сайтом, купил себе джинсы. Думаю, вот это я поработал целые джинсы за 10 рублей смог себе позволить вспомнить 2 грн уступили. На пяточке продавал, зарабатывал 800 UAH месяц печкам несколько часов в день работал но 800 UAH неофициально просто продавала очки.

Щоденні практики: это одно общение с людьми, муж каждый день, то есть я общаюсь ни с одним из 10, вы даже не 20 людьми каждый день. То есть все люди уникальные. Больше времени провожу в 4 стен.

Знаете, правильного узнают, если каждый день вот всасываю информацию и е очень много иногда бывает. Ну вот ещё в прошлом году, когда ещё этим очень интересовался, я знал просто про каждого продавца, который был инстаграме. Прямо вот все.

Соціальні мережі: Отвечать всем держит, то есть они могут. Я не могу просто взять и не ответить человеку. То есть отвечаю всем от до единого. Сколько там сообщений не было? Я всем отвечу всем вот дам все, что им нужно и получу всё, что мне нужно то есть.

Гаджети: Чистим меня на прошлом телефоне, что понимал там 50000 фотографий. И мне просто лень, мне просто лень чистить. А Ну да, память закон-

чилась. Я купил на 512 там на 128 гигабайт то есть меня перестало нравиться. Я взял купил этот телефон чисто ну случайно получилось что заработал.

1.2 Дозвілля: Много видосов. Я понимаю, что это коряво постоянно камеру ты переворачивающего в кадре все говно. Ну то есть руки у меня не для Того чтобы снимать.

2.1 Зайнятість: Я, кстати, никогда в жизни не работал на обычной работе

2.2 Пошук роботи : меня находят.

2.3Трудові відносини

2.31. Оплата: Скидывай деньги обратно разрывают пакет, достаю футболку, вешаю обратно на плечики. Вот самая тупая ситуация, которая была, а так их миллион миллион тупых людей, которые не знают, чего они хотят, которые не знают ценность вещам, которые пишут. А дорого кого это волнует? О, если тебе дорого не пиши ищи там детей недорого, зачем ты тратишь время другого человека? Угу, это тупо берет у меня, а я таких людей просто блокируют.

2.3.2 Комунікація: Который пришел , знает, что ему нужно, он не ставит глупыми вопросами. Он спрашивает все, что ему интересно делает это, ну вежливо, то есть без эй чёрт скинь мне там замеры доп фото подмышки ну замеры от бирки до подмышки, там у меня родинка, у меня жмёт тебе с такого просто человек, который знает, что им нужно написал по факту я ему по факту ответил, если всё сходится жмём руки совершаем сделку, я ухожу всё угу типа, ну мы с ним прощаемся, если ещё раз.

Говорит, ну у меня короче там родинка и не хочу, чтобы бирка натирало так срезать может ты потом не перепродам футболка за 200 UAH то есть тип покупают футболку себе чтобы носить потом продать её

3.1 Цінності: Я никогда не задумывался, как дорожают сигареты, когда рожаеете дается такое просто брал, покупал все, что хотел. То есть я смотрю это вкусно, это я хочу, я это покупаю, у меня никогда не было такой проблемы, что мне там не хватало денег на еду я думал сколько я потратил на еду вот в этом плане и всегда всё типа.. Вот так захотел купил, захотел, купил, захотел купил. Он сколько раз обещал людям не верить, вообще их не воспринимает никак близко и всегда вот ошибаюсь всегда. Вот ошибаюсь, всегда так так

больно каждый раз, вот только это похуй, все следующий раз будет по другому.

3.2 Уявлення: Для чего, для чего просто? Вот людям дают информацию, вот картинка вот подпись, вот вся инфа есть все больше, ничего не нужно. Ключи критику додумать думай сам вот тебе продают вещи, она либо новая либо б у, либо подтаскивая, если подтаскивая есть косяки косяки указаны к чему ещё какие то вопросы, зачем тратить время тебе нравится иди купи мне нравится не трать время.

3.3 Стереотипи : Золотые медали это девочки золотые медали, которые были они уже там.

4.1 Мотивація: я сам.

4.2 Графік: Могу посмотреть все сериалы, самое главное, что будет это запас денег, то есть так же самое с утра эта традиция это тупо нельзя никому никого проморозить. Каждое утро проверяешь денег и почти каждый день без скидывает. Что интересно тебе.

4.3 Планування: И так всегда бывает этот случайности, то есть не бывает чего то запланированное угу, это полный рандом, это заработаешь месяц, что ты купишь через фул рандом. То есть бывает такое, что ты заходишь в директ, прочистишь его тебе скидывает тип просто какую то вещичку классную, прям ты понимаешь ты продаёшь продаж я там 1000 за 2, а он скидывает и говорит те цены 200 UAH 300 UAH и ты понимаешь типа блин вот это офир такой вообще сладкий.

Транскрипт інтерв'ю проведений з респондентом 4

Ілюстратор

1.1 Габітуси:

Освіта: (Я навчалася в Києві, в Київському Державному університеті .. цього.. господи, декоративно-прикладного мистецтва і дизайну Бойчука, на промисловому дизайні. Це був бакалавр і на магістратурі в Мілані. Це була політехніка. Магістратуру я вже закінчувала Transportation Car Design.

Навики: (Закінчила ще додатково курси ілюстрації, рекламної ілюстрації і почала займатися більше якоюсь працею саме для автомобільної індустрії. Це якісь журнали автомобільні, пабліки, плакати до подій, всяке таке подібне, книжки, все що пов'язане з автомобілями, де їх можна намалювати. Плюс , я додатково почала вести блог про автомобілі, Телеграм про автомобілі. Я беру на фрілансі, щоб писати якісь статті про історію. Я записала в прожекторі курс із історії авто. Більше. Малюю і пишу.

Щоденні практики: (Ну в мене основна звичка виробилася на карантині - це гуляти. Навіть якщо в мене там заплановано на цілий день робота, я просинаюся, я йду там в кафе біля дому, проходжу там поруч, попити там кави чи шось..і просто зробити коло, розім'ятися елементарно. Тому що спортом я ніяким не займаюся, але ходжу , дуже багато ходжу. Потім повертаюся. Сідаю працювати. Втомилися очі, йду знову десь там погуляти по району, на сонечко якщо погода хороша. Щось поприбирати, порозкладати. Кота погладити.); (Зранку в мене ритуал , Міша(кіт) приходить. Ти тільки розплющуєш очі, все він залазить тобі на голову, починає мурчати, я сиджу його гладжу, щоб він відчував себе потрібним. Я kota не проганяю).

Соціальні мережі: Щоб прям звички...Ну влог, коли там якась перерва з основної роботи, я можу взяти в руки телефон , посидіти та , щось повиставляти, шось пошукати , щось пописати та подумати , якісь пости. В мене все зв'язано. В мене часом зникає це розділення між роботою та вільним часом , бо я ... наче в мене зараз вільний час , але я всеодно роблю, щось по роботі.);

Гаджети: (Потім телефон з нічого режиму вимкнула, подивилася якщо якісь повідомлення- сповіщення, то повідповідала, тому що я зазвичай десь з 9 вечора до 8 ранку вічно нічний режим врубаю. Це вже все. Я нічого не бачу і ні на що не відповідаю. Такий chek. Була це ситуація, коли я провтикала дуже класне замовленняв Behance, тому що не побачило сповіщення . Тому в мене ритуал - перевірити сповіщення на Behance. Кожен ранок. Це залізною, просто);

1.2. Дозвілля:

(Гуляю, ходжу по музеях, подорожую в якісь сусідні міста. Дивлюсь серіали. Не знаю(сміється);

(Я дивлюся тільки, щось по коміксах. Рідко виходить. YouTube,подксти, аудіокниги, книжки. Я зазвичай малюю, а коли я малюю , я щось паралельно слухаю. Навіть коли працюю. Переважно якісб аудіокнижки або подкасти слухаю.);

2.1 ЗАЙНЯТИСТЬ: (з'явився більший контроль над своїм вільним часом.)

(Якщо чесно, я би зараз більше пішла в те, щоб дійсно писати , викладати, записувати ..ну..вести лекції, вебінари на тему автомобільної історії. Я хочу повністю в цю сферу піти, менше малювати , якомога більше якусь дослідницьку роботу вести в цій сфері, якісь виставки. Можливо, знімати якісь влоги саме про автомобілі .. передачі. Щоб це все було так: мінімум зусиль, максимум результатів. Тому що з роками розумієш, скільки багато зусильу щось кладеться, наскільки мало виходу із цього йде. Баланс цей зсувати по-трошки)

2.2 ПОШУК ЗАМОВЛЕНЬ: (це дивна ситцація, тому що я зареєструвалася на

Worku, планувала його вести. Я зробила портфолію і планувала розсилати його по журналам, але якимось невідомим дивом, мене вже рік знаходять самі на Brhance, або в Instagram, або з рекомендацій когось. Я все збираюся почати шукати роботу, але «от яке нещастя» воно знаходить мене само.) ()

2.3 ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ:

2.3.1 ОПЛАТА: (в мене насправді зараз все дуже дивно. Тому що українського ФОПу в мене немає, я не в Україні. Тобто не було сенсу з цим зв'язуватись.

Італійський ФОП я зробити не можу, тому що це таку купу документів збирати, що в мене немає. Тому я працюю з тим, що в мене є італійська карта, на неї можна перекинути гроші, українська карта - можна перекинути гроші. В перспективі, якщо я буду зараз через влог робити співпрацю і розширюватися в принципі, вже як одиниця, то підприємця я планую в Україні зробити.)

2.3.2 ЗАМОВНИК: (залежить від людини. Тому що в мене є замовники з України, є за кордону і там абсолютно різний підхід до всіх.) (Американці люблять писати, або на пряму в Behance і просити там у тебе пошту, або на пряму на пошту. Вони більше офіціоз такий. Наші(українці) зазвичай, абажаю просто, в Instagram : «Привет, как дела?. Вот проект, коли почнеш?». Нічого не питає. Ні прайз, ні чи ти збираєшся взагалі це робити, чи тобі цікаво? З ходу : «Куди кидать ДЗ?»).

З іноземцями більш таке бізнес спілкування : «Добрий день.....Пішло -поїхало». Українці більш такі прямолінійні. Іноді з нашими легше в цьому плані, іноді важче, тому що ... в мене ув нещодавно випадок. Ми прописали повністю в контракті: «Що буде на плакаті, кількість об'єктів, коли здаємо, коли робимо, кольори», все прописали. І вкінці кінців той плакат взагалі не знадобився, я перемальовувала. Спасибі, що людина адекватна, він покритив це фінансово, але якби . Який сенс утверджувати ДЗ, якщо ми потім робили абсолютно іншу річ.

Це не проблема наших замовників. Такі люди є всюди. Є одна ілюстраторка. Дуже крута, в неї 15 років досвіду, нью-йоркер, ну типу людина малювала для всього світу. Якись швейцарці, ну здавалося б, швейцарці просто кинули. Вони заплатили за проект, але сказали, що те що ти намалювала - нічого не варте. Я не знаю. Вона може брати гроші за те, що вона з кимось привіталась. Швейцарія. Британці. Ну типу, багато хто. Це не проблема наших. Це вже треба з досвідом, з роками. В тебе вже вимальовується якась картина оцієї людини, яка потенційно може тебе кинути, або не дати гроші, або морочити тобі пів року голову з правками і зі всім. І ти по діалогах вже розумієш, що це ось, ось це вона. І вже треба попроситися, бо діла з цього не буде.)

2.3.3 КОМУНІКАЦІЯ: (А , от саме, якщо говори про дизайн, автомобілі , то так. В нас є в Україні доволі велика тусовка, і групи, і чати в Телеграмі, і все що хочеш. Є дуже велика група дизайнерів, з часів інституту , роботи , я досі спілкуюся - це реально так і працює. «Комусь хтось треба. Хтось згадав, що Юля вміє». Передали далі. Тому, я вважаю, що це є дуже важливо вести соціальні мережі, вести Behance - це просто моє сонечко. Я його втратила пів року назад, видалила акаунт, я билася з тех підтримкою, нічого не відновила, але я заново завантажила, і воно знову працює, хтось ось це бачив, вони знову це знайшли.) (в мене є отакої товщини книжка (показує). Спасибі, що в мене є подруга, яка займається, курує спільноту українських ілюстраторів - Оля. Крута людина, просто всім рекомендую. Займається правом в ілюстрації. Вона вивчає всі контракти, вона знає всі країни , всі гайди, все як воно має бути. Вона порадила мені таку книжку американську «Creaste //// Lugal Guide». Шось таке. Там приклади контрактів. Я частково тільки прочитала, вона мені ще накидала купу прикладів. Насправді це все в довільній формі, якщо в замовника є якийсь контракт - треба вчитати і зрозуміти . Найголовніше - це ті пункти які тебе захищають: про виплату грошей, про передплату, про передачу прав, про те, якщо він відмовиться, якщо ти передумаєш, про розірвання контракту. Це все теж приходить з досвідом. Тобто , я стараюсь щоразу заключати контракт, але після кожного новагу, я вже розумію, що потрібно додати в наступний.

Була ситуація, коли чувак там не виконував свої зобов'язання, я вирішила припинити співпрацю і розумію, що в нас пункту про розірвання контракту немає взагалі. Добре, що він...я знайшла цю форму в гуглі просто, яку ти відправляєш людині, коли ти хочеш розірвати контракт. Йому відправила і спасибі, що він на це погодився. Тому що, фактично, ми першочергово це ніяк не обговорили: «А що буде, якщо ми захочемо достроково припинити співпрацю?». Це все реально з досвідом приходить. Просто на шось натикаєшся і такий , блін, наспного разу - це треба вписати в контракт.)

ФРІЛАНС - ЦЕ Фріланс - це таке поняття, це якби, це зайнятість, до професії немає відношення, бо фрілансером може бути хто завгодно.

3.1 ЦІННОСТІ: (Було надзвичайно радісно, саме за то, що я взяла своє життя в свої руки. Що я сама домовилася, що я поговорила, все уточнила. Я сиджу роблю, людині там подобається. Оце якесь відчуття СВОБОДИ, що над тобою більше ніхто не вісить. І що ти можеш відмовитис, тому що коли на роботі, в компанії, тобі приносять щось, в тебе немає варіанту сказати «я не хочу». Ти це робиш. А на фрілансі ти можеш відмовлятися від тих проектів які тобі не цікаві.) (Гроші - це інструмент. Я наприклад розумію, що зараз є певні обмеження в моєму житті, які я хочу прибрати. Це як в анекдоті: «Раніше я любив літо, а потім я зрозумів, що за гроші літо може бути коли завгодно», Тепер я люблю гроші. Це абсолютно нормально їх хотіти, хотіти підвищувати свою кваліфіцію, свої чеки, що своє життя в якихось аспектах спрощувати. Я ненавиджу мити посуд, все що пов'язанно з прибиранням. Мені легше взяти крутий проект і на ці гроші викликати cleaning.)

Відмовлялась коли з росії пишуть, завжди. При чому був дуже цікавий діалог. Мені пишуть російською, я пишу українською: «Вибачте, я з рос бізнесом не працюю». Мені починають писати англійською, типу: «Ми не винні, ми не винні». це більше громадянська позиція. Якого фіга я буду туди гроші та інтелект заносити.

Чуваки, ви на кулі, я вам дизайн? Спасіба.

З кого ще...? Відмовлялась. Відмовлялась коли взагалі не відповідає тому, що я роблю. Багато людей дуже дивних буває. Здавалось, є Behance, є проекти. Ти відкриваєш і бачиш, людина робить ось це, ось це, ось це в такому то стилі. Тобі пишуть, скидають щось інше, зробіть? Ну чом ви вирішили, що я це робитиму? Є ситуації коли відмовляла, тому що просили якісь нерелевантні речі моїм скілам, моєму баченню чи моєму стилю.

3.2 УЯВЛЕННЯ:(Я дуже реалістично дуже до всього ставлюся. Я навіть коли ще автодизайн вчилася, в нас були одногрунники , розказували як вони працюватимуть на Ферарі, вони всі такі АХ.

Я така сиджу, чуваки, ви сидітимите в офісі за 700 євро на місяць. Це взагалі не ВАУ. Ну мамі розкажете, що ви на Ферарі, і що? Я завжди до всього так реалістично, прагматично ставилася. Тому я на фрілансі розуміла, що це не «буду з ноутбуком, в кафе, дві години на день малювати». Я знала, що так не буде.)

3.3 СТЕРЕОТИПИ: (в мене в сусідній кімнаті сидить, сонечко моє, хлопець мій. Коли заходить, то говорить, що ти знову працюєш? Я ж казав, що будеш 24\7 пахати. Ну мені подобається. Типу в мене там вільна хвилина, ти бачив , що я до 12 дня ніхріна не робила. Зараз тільки сіла. Він мені каже, що я от скоро буду вільний.

Людам здається, що я тепер працюю завжди. Якщо я відчуюю, що я перепрацьовую або вигораю, я себе зупиню, я сподіваюсь. Бо зараз я себе нормально почуваю. Я не відчуваю, що я прям живу.

Питання в батьків виникло й багато. В них питання виникали завжди. Татові 83 роки, він думає, що «фріланс» то матюк якийсь.

ПЕРСОНАЛІЯ: хороша пам'ять. Це в тому сенсі, що людина шось колись таке сказала вскользь, а я це запам'ятала. Прям. А я потім хочу шось людині подарувати, зробити бо я це запа'мятала. Я дуже уважна до всіх деталей, а люди навколо переважно ні. І я через це бішуся , бо мені було б легше як всі пропускати все крізь вуха . Не довбати мозок, не собі, не людям.

А ще із замрвниками це велика проблема виникає. Як каже мій друг: «Юля, тобі платять? Всьо, взяла і собі шось купила». А я , нє. Переживаю за якість продукту, що з ним буде далі. От, фактично я малюю там для фестивалю автомобілів , я віддаю ілюстрації, далі вже ілюстратори з цим працюють. Вони там верстають з цього якусь типографу. Я на виході бачу, що гімно таке, що

просто плакати хочеться. Мені абідно, тому що я свою роботу зробила добре. Я якби хочу, що вона виглядала так, щоб мені було не соромно сказати, що я до цього причетна. Але з іншої сторони, це вже не зона відповідальності. Всього, Юля, відпусти це, ти вже нічого не можеш з цим зробити. Не. Я буду довбати замовника, я буду довбати дизайнера, я буду довбати всіх друзів, про те, що вони всі козли(замовники), вони все зіпсували, я так добре зробила. Це теж така риса характеру від якої я, ну, в реальному світі краще здихатися. Яюсь приглушити, хоча б.

в мене це завжди було. В мене ще одне. Це мінус. В мене проблеми з делегуванням. Я знаю, що я зроблю - буду спокійна. Якщо я когось попрошу зробити, я спокійна не буду. Навіть, якщо я знаю, що ця людина зробить добре. Цей перфекціонізм завжди був.

ОПИС -ФРІЛАНС - ЦЕ : (у будь-якому випадку потрібно бути готовим, що ти підприємець. Тобто ти не будеш малювати картинки... ну в компанії ти просто малюєш картинки, там є бухгалтери, там є ті, хто комунікує з клієнтами, ті хто робить брифи, ті хто затверджують, ті хто отримують гроші, ті хто відправляють і тд. Коли ти фрілансер, ти всі ці люди в одному. Окей, коли ти там розширився - ти можеш найняти, дуже часто, агента. Ти можеш найняти бухгалтера, але на початку, ти один - це ціла компанія людей. Ти, і спілкуєшся, і домовляєшся, і затверджуєш, і вносиш вправки, і комунікуєш, і потім розбираєшся із платіжами, і всім іншим. Якщо говорити за ілюстрацію, то за це може відповідати агент, якщо в тебе є агент, то він за тебе шукає роботу, займається бухгалтерією, займається правками, Комунікацією та всім на світі. Ти, просто, віддаєш відсоток з кожного замовлення.

Треба бути морально готовим за те, що ти береш своє життя повністю в свої руки і за тебе вже ніхто нічого не зробить.

)

4.1 МОТИВАЦІЯ:

успіх людей навколо. Коли я дивлюся, що в когось, щось вийшло. Я така, вау, я теж так можу. Значить якась людина більше часу на це виділила, значить і я можу. Якщо там хтосб, щось встигає то чому я не встигну?

Психотерапевт. Краща тисяча яку я витрачаю. В мене буває різне . І панічні атаки пов'язані з роботою. Психотерапія, відпочинок, природа. Такого прям вигорання, вигорання не було. Було тільки таке, що я чисто організм фізично довела. Я готувла курс «Прожектор». Це все 10 лекцій, тобто 10 годин матеріалу треба було знайти, опрацювати всю історію автомобілів, знайти всьо найкраще, зібрати це в матеріал, зробити презентації. Мені здавалося, що місяць - це багато, а для такої роботи місяць - це фігня. З ранку до ночі цим займалася. Я нічого не їла, не готувала, ніфіга, а потім це закінчилося панічними атаками, гастритом і ще корона потім зверху. Я зараз досі одужую.

4.2 ГРАФІК:

Я просинаюся. Зазвичай в годин 7. З 7 до 8 ранку. День добрий. Кіт будить. Він в 7 починає някати. Готую нам чай, ми сидимо тут чай п'ємо на кухні. Потім хлопець їде на роботу, я вмикаю комп, теж працюю. Потім роблю якісь перерви , на обід, на Інстаграм, на щось своє відволікаюсь. Можу в парк голубів погодувати. Вечері. Я стараюсь о 6 вечора все завершувати. У мене там маркери, хлопець приїждає з роботи, отже все в мене робочий день теж закінчений. Можемо в місто поїхати погуляти чи поїсти.

4.3 ПЛАНУВАННЯ: мене все дуже просто. Я зазвичай з вечоар, у звичайних нотатках в телефоні просто пишу все, що мені треба зробити на наступний день і всьо. Якщо якісь довгострокові, то пишу дні тижня в нотатках. На довго не планую. Якщо якист проект я взяла, я знаю, що на 15 числа я маю здати . Я собі розподіляю час: сьогодні попрацюю, завтра попрацюю, післязавтра вже має бути готово.

я брала. Але нічого путнього з цього не вийшло. ЦЕ треба, щоб була якась жахлива фінансова потреба, щоб я таке взяла. Там 20 грн на рахунку залиши-

лося. Досвід був печальний. Мені важко працювати і результат відстій. Тому що через силу... я знаю людей, які можуть через силу робити шедеври. Я не можу.

я зрозуміла, що так як я робити не можна. Не треба себе накручувати. Тому що я сама винна в тому, що я себе довела. Бо в результаті курс «ОТАКИЙ» вийшов. Рекомендую! Але як я тряслася, що нічого не вийде, як я сама себе накрутила. Що треба робити ідеально, а ідеально я не встигную мало часу. Я сама з себе всі соки вижала, я вирішила, що я робити так більше не буду. Більше я так працювати, що не їсти, не пити - не буду!

Обід, вечеря, сніданок, перерви для очей і тд - пофіг. Навіть, якщо реально палає дедлайн, ніякий дедлайн здоров'я не коштує. Потім всі заробленні гроші роздаються лікарям.

відноситися реалістично. Навіть на стадії обговорення проекту, намагаюсь ставити реалістичні цілі. Якщо замовник наполягає, ми прощаємось, бо я кажу, що це фізично нереально виконати.

треба вміти себе вчасно зупинити. Світ такий, що навколо продуктивні, всі успішний успіх. Зранку прокинувся, вже три бізнеси відкрив. Воно психологічно на багатьох давить, але треба вміти себе вчасно зупинити, бо здоров'я важливіше. Я зараз як моя бабуся кажу. Важливіше за здоров'я нічого немає. Оце все, що вчора здавалося, якщо я його не здам - це кінець світу, ти про це забуваєш. ТРЕБА ставити себе на перше місце, ти поки здоровий ти завжди встигнеш все зробити.

я зараз зрозуміла, що потрібно ставити цілі із конкретними кроками для виконання.

Це як минулий рік. Випусуєш 100 бажань, вони десь на кладовищі бажань і лишаються.

Я планую за цей рік займатися ілюстрацією для журналів астомобільною. В мене там є список журналів з якими я б хотіла поспівпрацювати.

Розвиток блогу, розвиток телеграм, покаст або Ютуб. Є пропозиція на Ютуб, але я не знаю. Мені цікава ця історія, навчання.

Транскрипт інтерв'ю проведений з респондентом 5

SMM

1.1 Габітуси:

Освіта: (навчаюся я на 2 курсі, на історичному факультеті.)

Навики:

Щоденні практики: (Зараз велику частину проводжу вдома. Через...ну, дистанційне навчання якраз зараз почнеться. Пів дня за комп'ютером.); (Можна це все описати по дню. Як я проснулась і отак. Я просипаюся. Понятно, йду я робити свої...вмиватися і тд. Не, навіть не так. Спочатку я йду гуляти з собакою, а потім вже йду вмиватися, бо вона хоче в туалет. Шо я зроблю. Я йду вмиваюся, потім через годину йду снідати, бо я пізно снідаю. Потім я йду в спортзал через годину після того як я поснідаю. Потім приходжу допомагати мамі, якщо їй щось треба. Може вона в мене, щось попросить. Роблю свою роботу. Коли є навчання, то відповідно, і пари, і оце все. Можу вийти кудись з друзями, але частіше всього, це погуляти з собакою, її покормити. Кожен день одинаковий, але буває так, що можна кудись висунутись).

Соціальні мережі: (Якщо чесно. Я недавно так подивилась. Їх надто багато в моєму житті. Аж дуже. Ще дистанційне навчання, ти пів дня в комп'ютері. Розклад такий, що пари до 6 вечора. Пів дня так сидиш. Спілкування виключно в якомусь Телеграмі: з однокласниками, з друзями, з усіма просто. Мені здається, що я вже забула, що таке нормально спілкуватися з людьми. Ну буває деколи, але все це в тг. Потім, робота вся в телефоні. З однієї сторони, це плюс, з однієї - це мінус, але рахуй, ти півдня, де пів дня - ЦІЛИЙ ти в телефоні. Спочатку пари, потім робота, потім друзі - зідзвонюєтесь по відеочату і так говорите. Бо, ні в тебе, ні в них, ну рідко буває так, що співпадає час десь

зустрітись . Приходиться викручуватися. Зранку просипаєшся, що першим ділом робиш? Відкриваєш телефон. Ти миєшся і ти включаєш музику на телефоні. Як без того?)

Гаджети: (ставлю десь там. Може бути таке, що я можу взяти навушники в душ. Безпроводні. Я так можу митися. Це вже якісь здвиги по фазі.);

(Я чищу постійно галерею, бо постійно накоплюється якась лишня інформація, яка мені абсолютно не потрібна. Я по мінімуму лишаю. Щоб лишньої інформації там не залишалося. Вона засоряє пам'ять, мене то дуже все бісить коли я не можу знайти в галереї те, що мені треба. Там постійно якісь мусор, ну не мусор, з навчання. Потім фоткаєш якісь конспекти, з роботою теж. В мене було недавно 100 фотографій з одним логотипом. Я як то побачила, мене аж тригерити почало.

Постійно чищу в програмах цю пам'ять - кеш. Що ще такого ? Ну в принципі. Нічого. Єдине , що чищу галерею і програми якими я не користуюсь(додатки). Вони мене теж харять. Занадто багато іконок).

1.2. Дозвілля:(по житті, так скажем, люблю танцювати. Таке в мене хобі. Я його кинула, не по власній вині, люблю в спортзал ходити, таке всяке. Коли в мене є вільний час, то як я вже казала - ходжу в спортзал. Люблю танці, але я їх закинула, але дуже хочу відновити. Все не вистачає часу. Проблеми зі здоров'ям. Ніяк не робиться, щоб я знову пішла на ті танці. Дуже люблю активний відпочинок. В плані, от зараз зима. На сноуборді там по горах кататися. З друзями дуже люблю кудись їздити, там відпочиват. Отаке);

2.1 ЗАЙНЯТІСТЬ: (Я займаюся СММ, в СММ сфері. В основному це в мене в телеграмі відбувається, було і в фейсбуці, але воно мені якось не «пріглянулось».) (Клієнт приходить до тебе, у нього є певний запит. На рахунок їхньої сторінки в Інстаграм, це може бути як комерційний профіль: салони краси, магазини, а може бути особисті якісь блоги . Вони звертаються з певним запитом: стікіто підписників або підвищити активність у них на сторінці. Там дуже багато всяких сфер, не сфер, а запитів, які можна зробити за допомогою СММу. В загальному, ти займаєшся сторінкою в Інстаграмі , її розвиваєш,

якось популізуєш і ось все таке.) (о навіть оформити сторіз - це займає десь годину часу. Дивлячись скільки їх. Складаєш контент-план: на місяць, на тиждень. Кому як потрібно. І відносно нього ти рухаєшся. Я зазвичай стараюсь наперед щось робити, якщо в мене є така можливість. Це займає багато часу. Потім. Треба пост написати, поки ти придумаєш текст.)

2.2 ПОШУК ЗАМОВЛЕНЬ: (ТЕЛЕГРАМ)

2.3 ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ:

2.3.1 ОПЛАТА: (Передоплата. Або кидається повна сума зразу, або кидається певна частина. Це залежить від того, що потрібно робити і який обсяг цього. Є одноразова співпраця. Людині треба написати якийсь пост. Він там 200 гривень. Ну дивлячись який. Є продажний, є не продажний. Це я умовно назвала. Це як заплатити в магазині за товар в магазині.

)

2.3.2 ЗАМОВНИК: (Коли ти закінчуєш навчання по СММ, там ти палюбому вчишся в когось, то зазвичай ви разом із вашим куратором, або він підкидує тобі якісь професії, або якось воно само. Особливо, якщо в Інстаграмі, ти викладаєш свої роботи то частіше за все, клієнти знаходять тебе самі. Я не викладала ще ніразу, але треба. Ти виконуєш завдання, робиш портфолію. Є куча чатів, де висувають певні пропозиції. Наприклад, в мене після навчання ... наша власниця яка робить навчання , вона створила час випускників і їм в агенство надходять якісь пропозиції і вони скидають їх в чат. Ось так . Ти скидаєш портфолію, тобі дають тестове завдання або тестовий період. Якщо клієнту подобається, то так і находиш клієнтів або клієнти знаходять тебе самі. Сарафане радіо, воно тож працює.) (Переївно то магазини, комерція. Це оформлення профілю. Понятно, що коли заходиш на профіль , тобі приємніше дивитись коли там все красиво оформлено, а не тупо все забито продуктами і ти не орієнтуєшся, що , де , куда. Просять красиво формити сторінку,щоб люди купляли. Підвищити продажі, але то трішки не до нас, але ми теж можемо зробити так. Комерція. В основному комерція .

) (Одяг, косметика або , можливо, ще салони типу краси.)

2.3.3 КОМУНІКАЦІЯ: (Особисто я в телеграмі. Мені найзручніше це використовується. Якщо , в принципі, можна клієнта знайти в Інстаграмі, бо якщо ти підписаний на когось, то вони можуть виставляти, що ось мені треба людину, яка допоможе в тому і тому. Першоджерело комунікування - це Інстаграм та телеграм, в тому ж чаті. Відписуєш, кидаєш портфолію то всьо в тг, бо в Інстаграмі то абсолютно не зручно робити. Спочатку дивляться портфолію. Хто ти, що ти, досвід роботи, які відгуки клієнтів. Потім дають тестове завдання, або пробний період, скидаєш замовнику. Подобається чи не подобається, якщо подобається, то він дає тобі завдання-запит. В результаті має бути то, щл попросив клієнт.) (Максимум - це чати в Телеграмі. Ще є момент, що куратори на курсі, вони хороших студентів , одних із кращих, їх знають. Коли приходять якісь вакансії, вони можуть прямо персонально перенаправляти на людину. Не скидати в чат, а зразу персонально давати проект, знаючи, що ця людина точно його класно виконає.

)

ФРІЛАНС - ЦЕ (сказати: «МАМ, дай грошей»). ЦЕ для мене завжди був кашмар і я шукала , кдуи то би піти, щоб бути якомсь НЕЗАЛЕЖНОЮ. Тепер я знайшла як.)

3.1 ЦІННОСТІ: (В першу чергу, ти спідкуєшся з людиною яка замовник. Якщо мені не подобається замовник, я замовлення не прийму. Хіба не знаю яке воно там буде перспективне, виведе мене в якісь круги. Тоді може я ще подумаю, але якщо не подобається замовник, в плані відношення до людец. Є такі клієнти які думають, що ти мусиш всьо робити по його першому щелчку. Мене дуже це напругає. Якщо мені не подабається замовник, його повага до інших людей , то я не візьму замовлення.

По-друге, якщо мені не подоається сфера діяльності. Наприклад, я працювала в офісі. В магазині, такий міні ТЦ. Там продавала побутова техніка, сантехніка, опалення, водопостачання. Працювала я два місяці. Всьо. Мене більше не стало. Це такий ад був. На скільки в мене є фантазія до всяких косметологів, в такій ніші. Побутова техніка, опалення ... Я в тата працювала. Він тепер

мене питає: « Ти на роботу не збираєшся виходити?» Ні. Не збираєшся. Дякую. Мені хватило. Це ще й у офісі. Над тобою, ти у відділі. Я була в ІТ відділа, бо там немає як такого окремого маркетингового. Маркетологи разом з програмістами. Наді мною стояла людина вище, керівник цього відділу який не розуміється. Він щось там шарить, але він не знає так як я. Я кажу, що треба запустити розіграш. Нпфіг нам той розіграш, у нас буде розпродаж він так каже. Це так не діє. Ви хочете аудиторію в Інсті і запускаєте розпродаж? Щоб всі перерепостили в історію і впізнаваність зросла. І що ти думаєш? Запустили розпродаж. Кажу , що йдуть ви а баню, ви мене достали. Моя думка ніби нічого не значить. І мене це дуже харило.

)

Комунікація. Вроді це не першочергове, але якщо немає комунікації, робота не складеться. Якщо у вас немає поваги один одного. «Замовник - СММ спеціаліст, менеджер як хочте називайте», то не бути роботи. Вона не получится, бо може бути, що йому не подобається, все йому не так, все знає краще ніж ти. Якщо ти знаєш краще ніж я , то нафіга ти дав мені цей проект? Нашо? Знання. Не то що соромно, некомфортно дуже стає, коли клієнт(замовник) в чомусь шарить, він тобі говорить, а ти не розумієш, що він говорить. Я бачила таке, тому мені здалося дивним.

можливості. Вони дають якусь свободу. Якщо ти заробляєш, ти можеш поїхати кудась. Ти можеш щось собі купити. Не треба ні в кого просити. От коли батьки забезпечують - це такий контраст. Тому, що коли ти береш в них гроші, вони ж питають на, що ти їх потратиш. Показуєш мамі якийсь одяг, вона каже, що імені се не подобається. А коли ти сама , щось купляєш, ти ж в мами не питаєш. То не її гроші. Коли ти сама платиш, то не треба давати відповіді на запитання від батьків і не треба робити так, як хоче хтосб другий. І ще один момент. Тебе якомось поважають більше. Я не знаю як це відбуваються. Гроші дають тобі повагу. Ти починаєш сама заробляти, вони до тебе по іна-

кшому ставляться. (Батьки)ЯК до якоїсь сформованої особистості якій не треба говорити, що робити. Вона сама приймає якийсь вибір. Стосовно однолітків теж саме. Мій старший брат до 20 років , його забезпечували батьки. Він айтішник і його нікуди не хотіли брати до 3 чи 4 курсу.

3.2 УЯВЛЕННЯ: (Він високо-квадратними очима каже: «О. В мене звільняється дівчина яка займалася Інстаграмом, підеш в

місто неї». Кажу, що не не, дякую. В ітозі, я ним не зайнялась. Він знав хто такий СММ - тато. Він до того знав, бо в нього була дівчинка яка займалась чим всім. Перше, що він спитав: «Нафіг я такі великі гроші заплатила за курс?» . Шо він там, в нього є інше. Є така мережа «Холдерс», там збираються всякі бізнесмени і тоже їх там навчають, як піднімати продажі, як комунікувати із своїми працівниками і отам було теж, шось з СММ зв'язано. Він каже мені, що я міг тобі всьо то дато. Поїхала б зі мною в Київ, на зустріч. Послухала би лекцію. Ніхто мене не питає, хочу того я чи не. Бо він думає, що так краще. Я кажу, що неє. Я вже оплатила. Він мені казав, що то гроші в пусту. Нафія я то купила. Він не дуже позитивно до того поставився. Хотя мама каже татові: « Ти ди. Ти нормальний? Вона спустила гроші на курс. Не купила одяг, косметику , нічого не купила , купила курс». Я тоді поняла, що моя мама погано мене знає. В мене таке враження, що я в 10-річному віці. Така маленька.

В: Що для тебе особисто «фріланс»?

)

3.3 СТЕРЕОТИПИ:(Класне питання. Про фріланс я знала давно, але ніяк не знала як в нього попасти. В Тік Тоці я , шось мотала і наткнулася на власницю цього агенства в якому я й проходила курс. Я тоді не шарила взагалі, що таке СММ. Тільки те, що ти працюєш з дому і працюєш в Інстаграмі. Нічого не знала. Я пішла на курс. Там все детально пояснили. При чому курс коштував \$400 і ті гроші в батьків я не брала. То були мої гроші , там з днів народжень . Мені дарили всі гроші чогось . Я взяла курс. Відповідно дізналась в

Ті Тоці про власницю цього СММ агенства. Вона запускала 11 потік. Показували учнів минулих потоків. Чого вони досягли. Мене то дуже підкупило. Я купила курс.)

ПЕРСОНАЛІЯ:

Це дуже важко самому робити. Як мені друзі говорять, я дуже комунікабельна. Мінус в мені то, що за 5 хвилин, я можу розказати людині все своє життя. Від А до Я. Просто з усіма. Деколи це так бісить . Коли я щось говорю, я можу не контролювати.

Я - пунктуальна. Я ненавиджу спізнюватися . Це кашмар коли люди спізнюються, вони мене бісять. Я краще приїду завчасно і посиджу там пів години , почекаю. Чим я приїду на пів години пізніше.

ОПИС -ФРІЛАНС - ЦЕ : (Напевне теж саме, що і гроші - можливості. Я не знаю. В мене такий час, розпорядок дня такий. Велику частину займає робота. Я тепер сиджу і думаю. Чим би я зайняла той час, якби не робота. Реально, вона дала мені розвиток. Фріланс дав мені розвиток та саморозвиток. Можливості. Не знаю. НЕткворкінг- класна штука. Знайомства з класними людьми.)

4.1 МОТИВАЦІЯ:

Я себе сама ? В мене вночі просипається таке, що все: здорове харчування, спорт, активний відпочинок. То не можна, а то треба. ЦЕ всьо, мене переключачає. До речі, так я і почала займатися СММ. Мене переключило, що я маю бути самодостатня, щоб я могла сама собі всьо зробити. Сама себе розвинути, а не як моя бабка вміє казати: «Главне удачно вийти заміж». Мотивація сама по собі приходить. Особливо коли ти бачиш плоди своєї роботи. Коли ти бачиш, що ти можеш зробити. І чим більше , тим більше воно мотивує. Бо тим більший іде результат. Результат певний мотивує.

я слухала одного психолога - Холоденко Наташа, знаєш? Вона каже, що якщо якісь негативні емоції, або ЛЕНЬ якась вот треба собі то проговорити. Стоїж

ти перед умивальником , чистиш зуби і говориш собі : «мені так впало кудись іти». Ти говориш собі: «МЕНІ ТАК ВПАДЛО КУДИСЬ ІТИ». От хочеться мені полежати, от полежи. Годину полежиш, тобі надоїсть. Я даю собі отак полінитися . До речі, не все спрацьовує. Бо деколи воно переходить грань. Дуже важко, щось почати робити, але ти коли починаєш, воно тебе втягує. Так зі всім. Мені впало йти в спортзал, але коли я в нього приходжу, БОЖЕЕ, такий запал. Така енергія. От реально допомагає, щось через силу робити. Бо ти знаєш, якщо ти почнеш то робити, в тобі прокинеться якась мотивація. Сила духу. І все ти то зробиш.

було таке тільки під час навчання. Коли нам давали завдання і нам казали, що ви от мусите його зробити. Бо без цього завдання ви не зможете. Нам давали завдання, яке я «ШО, ЯК, КУДА», ЯК ЦЕ ПИСАТИ, ЗВІДКИ ЦЕ ПИСАТИ, ЗВІДКИ ЦЯ ФАНТАЗІЯ МАЄ В МЕНЕ ВЗЯТИСЬ. От я мусяла то зробити, я то розуміла. Бо без того завдання в мене не приймають домашню роботу, без домашньої роботи не буде балів, без балів відповідно не буде сертифікату. Замкнений круг. Я себе просто заставляла то робити і я казала собі, щось колись я собі ще подякую за то. І не тільки собі, а їм тож. Тож вони мене заставили то зробити. Якось так, але проектів через силу не було.

4.2 ГРАФІК:

Можна це все описати по дню. ЯК я проснулася і отак. Я просипаюся. Понятно, йду я робити свої...вмиватися і тд. Не, навіть не так. Спочатку я йду гуляти з собакою, а потім вже йду вмиватися, бо вона хоче в туалет. Шо я зроблю. Я йду вмиваюся, потім через годину йду снідати, бо я пізно снідаю. Потім я йду в спортзал через годину після того як я поснідаю. Потім приходжу помагаю мамі, якщо їй щось треба. Може вона в мене, щось попросить. Роблю свою роботу. Коли є навчання, то відповідно, і пари, і оце все. Можу вийти кудись з друзями, але частіше всього , це погуляти з собакою , її покормити . Кожен день одинаковий, але буває так, що можна кудись висунутись.

4.3.ПЛАНУВАННЯ:

планую. Як сказаати планую. Пишу в нотатках список справ які мені треба зробити. Роблю по пріоритетності. Шо мені треба зробити в пріоритеті, отак всьо і роблю. Якогось такого планування нема. Хіба шо, то якісь поїздки. Ти завчасно їх плануєш. Плюси\мінуси -за\проти - отаке. Якоїсь такої методики...хоча ми вчили на тайм менеджменті. Планування. Я так не запарююсь, чесно. Хоча то би збільшило відсоток мого вільного часу, але мені впахло так робити. Я просто пишу , шо мені треба зробити і кладу галочки - всьо.

як я казала. Я дуже пунктуальна. Коли хтось запізнюється...хтось то ладно, то на їх совісті, але коли запізнююсь я . Це просто, я себе з середини згризу. **ЯК ТАК , НЕ МОЖНА БУЛО НА 10 ХВ РАНІШЕ СТАТИ?**

В мене буває таке, шо я день-два відкладую і розумію, що терміново треба то всьо робити. Я можу за один день то всьо зробити. Не попросити відстрочку у замовника, якісь особисті обставини тудасюда, а мене просто пожирає, шо я не встигну до дедлайну. Мене то починає фігачити. В універі таке не дуже спрацьовує.

Якщо то проект прям моє-моє і в мене на нього палють фантазій , то я можу відразу все написати, ще за тиждень до дедлайну. Коли в мене немає фантазії, деколи її просто нема, я заставляю себе робити. Коли вже заставляю, то фантазія появляється. Якихось таких принципів немає.Типу , почни робити як тільки дали. Під кінець тижня, такого нема.

збільшити дохід. Вести блог, бо блог то те, шо підвищує чек. Замкнутий круг. Мені так впахло , капець. Блог навіть більше ніж чек. Підвищати впізнаваність, але то теж треба вести блог. Я кажу: «Все замкнуто на одному»
В:дякую за розмову.

Транскрипт інтерв'ю проведений з респондентом 6

Копірайтер

1.1 Габітуси:

Освіта: потім поїхала у Львові, там вступила у франка історичний факультет. Соціологія закінчила його і потім вступила на 2 освіту, видавнича справа і редагування в академії друкарства. Теж було заочно і паралельно, коли вступила десь той самий місяць, не знала роботу не спеціально. Працювала в Центри для пенсіонерів одиноких непрацевдатних громадян психологом, хоча фактично та робота не потребувала освіти, психології це просто була така. Треба проводити бесіди зі старшими поодинокими колективами від окремих індивідуальних і паралельно вчилася завершила академію друкарства. Працювала я там десь 3 роки.

Навички: громадській організації самопомічником і паралельно вела ще різні проекти, пов'язані з піаром, бо це основна робота, і я їх допомагала, писала тексти. Таким чином, основна моя робота була пов'язана з усіма текстами після 202 року. Оце і вся історія з коронавірусом.

Щоденні практики: Тобто як правильно сказати ну. Готування їжі, якщо я правильно зрозуміла питання, можливо, так само, хоча в принципі, я не завжди мене не перестаю, там не працює, потім я собі від придумала, що я хочу там не знаю, спеки щось там спекти чи зготувати, хоча я не так вже дуже тим займаюся, але я. З таких обов'язків поза роботою. Готування не знаю, хто детально описує, як це я зараз поки що живе з батьками, тому я є коли я готу батьків, то це якось нема якого спеціального, хто займається там знаю, прибирання таке якесь дуже серйозне зараз тиждень я проводжу то не.

Соціальні мережі: Я не знаю теми нашої, але я собі час від часу роблю канікули в соцмережах. Це я собі на 3 дні тижня, навіть якщо на місяць, а просто відмовляються від соцмереж абсолютно повністю. На робочому відпочинок вона дуже мені є на мене воно якось про не знає, звільняється. Мені здається, візик від лишньої інформації і ось від тих, хто всього, скільки там померти народилося там справ. Як ти читаєш? Ну, то я собі таке практикують. Ну там час до часу вона мені хоче, потім я повертаюся і далі, тобто цокає і читаю, то все цікаво, але з ну, напевно, немає в мене таких немає, в основному я працюю ноутбука з телефону. Ну не вихідні, бо там складно. Одна з одного проекту вимагає спеціальної програми телефону. Я не думаю, що мені буде зручно

редагувати ті тексти 2 ну, якщо вже дуже довго я маю дом і мене, то потрібно виправити якість тексту, можливо, бо я в документах праці, але ну, звичайно, телефони це не дуже зручно, не дуже добре. Коментарі редакторів завжди потужно дука ну, напевно немає, сідаю, працюю та й працюю нема чого. Особливого.

1.2 Дозвілля: Ну ду хобі улюблені ставить, я так щось непевно, що я маю домашні обов'язки, тобто там прибирання їсти це. Займаюся і. Та та частина особистого часу, яка, для кого я в принципі цієї роботи, так і підвала. Це це з релігійними пов'язаними словами. Тобто я ходжу до церкви звичайної нашої православної церкви, і там просто мають обов'язки, які мені ну там попросили. Мене там допомагати. І вже коли ти погодишся, ти вже маєш якусь відповідальність і ти мусиш туди там ну не пов'язано, але рано.

2.1 Зайнятість: Ну мені ніхто не стояв над головою. Я собі придумала сама, що моя робота має бути такою, що від мене є завдання, де вони в мене зафіксовані і дедлайнами я їх здаю, і коли хочу, хочу в ніч хочу зранку, хочу в день, і так я прийшов до тих думок, що я хочу працювати на фланзі ще онлайн тільки в онлайн-форматі Скажімо, таке вже почала працювати фактично в такому форматі, як зараз це мене зараз є 2 проекти один. Це одна з відомих мереж магазинів косметики в Україні. Їхні інтернет, магазин там описи товарів для цього інтернет-магазину. Як вияви, я думаю, що все так серйозно, але в них дуже, дуже серйозний серйозний підхід в них той текст, який ти пишеш, перевіряють десь так само, як у нас в університеті на відповідність почесному. Тому що написав виробника, якщо ти одне слово дописуєш того, що виробник цього продукту не казав, вони всі є редакторами. Тракторець тіла цілий відділ, який то все креслить і кожне слово мусить бути ледь ну так само ти мусиш надати де ти взяв цю інформацію. Тобто все дуже має бути достовірно. А 2 проект це теж інтернет магазин, товари для. Домашня косметика миловаріння, але в основному це великий дуже інтернет.Зранку і ввечері я вже маю свою особу справу і потім, після 7 ну якщо, якщо завдання важке я отримую, то тая працює колись студентський років ночі. Тобто я там, якщо я

не встигаю його здати, то це може бути 1 рік і 2 роки. Тобто ну, але я намагаюся все так, щоб воно помусило мене, що є такий мінус у графіку. Тобто це не зовсім так, що я там ставив 1 рік трохи попрацювала, пішла світ по магазинах я собі так, ну все таки. Графік прийому створити. Тобто це не зовсім так, що я там ставив 1 рік трохи попрацювала, пішла світ по магазинах я собі так, ну все таки. Графік прийому створити. Тобто це не зовсім так, що я там ставив 1 рік трохи попрацювала, пішла світ по магазинах я собі так, ну все таки. Графік прийому створити.

2.2 Пошук роботи : У копірайтингу в принципі завжди тільки за скільки я бачила оголошення, скільки там читала, то там тільки за кількість символів. Тобто там просто так оплатити немає. щоб будь який момент, якщо там керівник захоче перевірити, там ще щось правильно зробило, як кожен абсолютно свій текст, навіть якщо він там 3 речення, але я його там переклала, я даю посилання на кількість символів, там це займає час так здається, ну, але я з нею разом домовилися, на мене не цікаво, скільки років працює, і коли я не буду платити вам за рік, ви є тексти, ви їх редагуєте, перекладаєте я хочу за. У копірайтингу в принципі завжди тільки за скільки я бачила оголошення, скільки там читала, то там тільки за кількість символів.

2.3 Трудові відносини

2.31. Оплата: Я не заключає, відповідно, я не платчу податків. Тобто це я роблю роботу, я їх здаю і вони пересилають оплату мені. у, якщо говорити про Інтернет 2 рази на місяць, оплата не потрібна, щоб платити за кількість символів, тобто навіть там не за текстом, то кожен текст, який ми пишемо ми потім видаємо в ексель таблиці посилання на це вже їхній перевірений текст, як вони його затверджують і там рахуються символи, і в там проходять 2 тижні. Ми здаємо звіт, скільки за той заробив, вони його перевіряють. Певно, що не кожен текст перераховують там, бо то дуже швидко перетворюються, але вони перевіряють, даються, присилують фотку чи правильну кількість символів і від цієї суми сплатили там, яку я собі порахувала ми пишемо, що так там я пишу, що так все окей, і вони мене просто посилюють на пацієнта. В 2 так само там я просто я сама собі придумала в такому зручному форматі,

тому що я люблю, щоб будь який момент, якщо там керівник захоче перевірити, там ще щось правильно зробило, як кожен абсолютно свій текст, навіть якщо він там 3 речення, але я там переклала, я даю посилання на кількість символів, там це займає час так здається

2.3.2 Комунікація: В 1 проекті я там спілкуюся з керівником ще одна дівчина. Ну ви знаєте, просто переписуємося в телеграмі, тому я ніколи не бачив, як вона виглядає. В основному це робочі стосунки. Вона там мені пише якийсь, якщо з'явилися нові завдання, які вона не побачила, я там описую, вона там я вже беру в роботі, тобто тут суто все так у тому 2 проекті з косметикою там є спільний чат ну, в основному там тільки робочі питання, бо там я так розумію, люди працюють з різних регіонів. Ну, якщо там якісь можуть бути такими навколо робочих та мот. Хто присилає на жахливий текст від виробника такого, що просто на голову не налазить. Як можна таке написати? Ну, від того, що таке жартівливому стилі, що від подивитись, яке це там жах, як взагалі можна будувати річ? Ну там усі смайлики, хтось там стане там їх, які приклади дослати, так ну ну, є там нема жодних таких речей поза роботою, тобто ми там не онлайн не бачимо одного, ніколи там не. Не зустрічався від того, що було на початку, що ми створили свій окремий час без керівництва. Там щось теж були такі більше жартівливі речі, але щось він закине, що трохи там хтось писав, писав, а зараз уже не активний він, скажимо так, з моїх знайомих ну. Тобто я маю знайомий так само. Але вони собі там як у них було створено, скажи так, я не знаю. Ну, виходить, що з тими колегами по роботі це в основному ми десь там переписуємося, тобто нас не було, у нас не було жодного відео зустрічей, навіть співбесіди, мене була телефонна, звичайно, навіть не співбесіда була просто мені подзвонили і сказали, що вони прийняли мої тестові завдання і на щомісячний випробувальний дають мені завдання, тобто термін не. Ні як ми інакше комунікуємо.

3.1 Цінності: Принцип інтроверт мені не дуже погано. Я мені завжди важко було, коли це нові люди нові зустрічі, то всі мені там не дуже подобалося, як поки вчилася, працювала вже мусила торбитися, алеппо час як все.

3.2 Уявлення: Нуї найближчі люди такі, які мені дуже добре знають, тобто я пояснювала питання цієї церкви. Воно для мене є зараз останні роки. І я пояснила, що я там не хочу ходити через тиждень у неділю, так і йдуть люди собі там лялечки, я ну мені подобається там приходити туди в будні дні, відповідно, ну для цього я, якщо я буду працювати на звичайній роботі, мені не ну, я не зможу так приходити. Ну там і там ще якісь, якщо там просять допомогти. Свій свій рідний вид волонтерства не знаю, є з тваринами чи ще з кімось ну мені психологічно там як внутрішньо. Мені дуже подобається ця, наприклад, десь там, які є такими речами, які створені і створені. Що офісної роботи в мене був такий графік роботи.

4.1 Мотивація: Я стала розуміти, не хочу цього робити. І хоча всі люди вже зараз, як в офісі, я розумію, що це неправильно, але я. Ну, якщо я собі дозволяю, в принципі можна, я зможу собі не працювати, я просто роблю таку перерву, яка мені ну вона мене, там я займаюся чимось іншим, а потім уже на 2 мене вже є дуже натхнення, що дуже те, щоб працювати, бо я тут уже нічого не зробив. Ще. Що ще? Ну. Якщо я думаю про те, що так треба, що можна було б щось десь думати рухатися, поміняти вид діяльності, але поки що я собі, я думаю, і мені часто не буде.

4.2 Графік: Я чітко любила розділяти сфери роботи і які особи стави, але я побачив, що мені сподобався цей досвід роботи в Інтернеті, тому що все одно вже поєднано і десь там не працював, трохи робив які справи, вже міг собі цю графік підвати, як хочеш

4.3 Планування: Тому, говорити про стандартний, наприклад, про мій, чи там тиждень в основному в суботу неділю я зазвичай не працюю. Ну, якщо вибрати вибір на вихідні, тому що один в одному проекті. Маю сайт, я сама коли хочу тоді його там редагую. Беру сама собі задає інше там трошки інакше там ти собі береш, замовляєш собі завдання, тобі його видають або не видають. Це вже залежить від того, як у них, яка в них є навантаженість. І ти хочеш, ти можеш брати завдання на вихідні, тобто якщо будеш, але якщо цю неділю я не працюю, а так вдень я в основному літаку основний робочий час з 10 до 4 років роботи

Транскрипт інтерв'ю проведений з респондентом 7

SMM

1.1 Габітуси:

Освіта: Соответственно я учусь в Харькове на 3 курсе на менеджера и параллельно работаю. Т

Навички: всё однаобразна не особо ничего такого интересного, потому что я просыпаюсь, я иду в зал, прихожу, кушаю, работаю, работаю я где то, наверное, до самого вечера дома. Если мы говорим про какие, то там ранее вещи, когда было тепло и можно было и работать где-то в других местах, то, конечно, было больше всяких. Класных мероприятий, куда ходила, что посещала вас сейчас такая погода не очень хочется выходить вообще из дома, и поэтому я пользуюсь.

Щоденні практики: Если ну как и все, я гуляю с друзьями, общаюсь также вместе университет я учусь, я изучаю дополнительно немецкий язык сейчас, так что у меня есть репетиторство, когда занимаюсь, отдыхаю, читаю, смотрю грехи, кушаю очень, как и все. Для расширения кругозора это разные вещи, могут быть они, как и смертность, специальность допросами. Там интересно послушать психологию. Я иду слушаю там это какого то спикера на тему психологии.

Соціальні мережі: думаю что да ну потому что я без гаджета вообще интернета и социальных сетей не могу представить не один вообще свой день вообще угу, начиная от Того, что мне нужно, не знаю элементарно сделать со звон и заканчивая тем, что я не могу просто что то посмотреть

Гаджети: Судьбе я, возможно бы хотела в этом всем следить меньше и пользоваться, потому что все таки идет влияние на глаза. Я это уже заметила, что у меня зрение как бы покупала последнее время, но я вот дачу с этим, чтобы могу сделать, потому что вот основная вся коммуникация идет через телефон, и всё равно и с этим мало, что я могу сделать.. А у меня должен быть идеаль-

ный порядок как на рабочем столе в ноутбуке, потому что это при работе мешает, если там очень много всякую всякой ерунды, не попав ко мне, это мешает и затрудняет вообще весь процесс работы в телефоне тоже самое всё по папкам. То есть если мы возьмём там простой телефон, какого то человека там чаще всего просто несколько раз. Где все раскидано у меня нет, у меня все четко, ну а некоторые могут посмеяться, но мне должно быть четкая структурированная вещь. То же самое в галерее, но я 7 специалист, галерея, она просто спустя день там уже плюс 200 фотографий, которые никак вообще не вопрос такой мусор и где то хотя бы раз в неделю лучше чашей это надо выгружать иначе этот ну очень тяжело придумывать.

1.2 Дозвілля: я учу иностранные языки. Я учусь на английском образовании. Сейчас учу немецкий язык и произносишь, меня есть свободное время. Я пытаюсь читать, смотреть, слушать немецкий язык про также я занимаюсь там стрепетином, поэтому это такое хобби. Это вот изучение иностранных языков. Также очень люблю путешествовать, применять эти знания потом в путешествиях. Потом я всех, кто в теме это.

2.1 Зайнятість: С помощью клиент изначально, то есть мне заполнять бриф это такая анкета, дальше отдел этом стратегию и дальше уже начинаются ход работы начинает контент плана, заканчивая какой то аналитикой. Главное это я должна продвинуть, продать товар, услугу, клиенту угу.

2.2 Пошук роботи : Я поначалу поначалу это всё происходило с помощью рассылки, какой то это, грубо говоря, рассылки, но по сути я просто выбираю аккаунт в инстаграм и с которым я хочу работать. Да кто то использует просто. Имя, грубо говоря, сарафанное радио тебе уже обращаются вот, а вы там помогли тому, пожалуйста, помогите мне.

2.3 Трудові відносини

2.31. Оплата: Это просто для страховки. Да это просто документ, который я там скидываю на подпись, мне его обзывают обратно или наоборот, бывает ещё контракты, когда то есть я подписываюсь, что там в течение полу. Я всегда прошу 50% начале работы и потом 50% через если мы говорим за месяц чем.

2.3.2 Комунікація: Как же вы общаетесь в инстаграмме, потому что вы нашли какой то референдум инстаграме вы друг другу скинули? Начинается Переписка в инстаграме. Такая же ситуация с тикток референс тиктокер начинается Переписка в шоке, весь материал должен быть на гугл диске туда добавляешь материал и ты и клиент оттуда, ну идёт обмен файлами, то подобное по поводу контрактов дань х некоторыми заключаешь, потому что некоторые боятся определённых вещей, то есть там ты заключаешь, что ты не передаёшь никому информацию там проделу про бизнес.

3.1 Цінності: Как человека я организованная, я организовываю себя и всех вокруг. Я люблю узнавать что-то новое. И я люблю эту жизнь и кайфовать от жизни. Я стремлюсь делать всё то, что мне нравится, то есть. Я всегда беру на себя такую ответственность за организованность или каких то мероприятий элементарных, то есть там дни рождения какие-то или просто каких-то и брендов или таких вот вещей не.

3.2 Уявлення: А Ну вот я прямо сейчас хочу попробовать работать в коллективе, потому что для меня это всегда было сложно. Я ну не всегда я уживаюсь с людьми в одном коллективе, когда мы делаем одно и то же дело.

3.3 Стереотипи

4.1 Мотивація: Для Того, что мне это нравится, у меня это и получается, я по натуре такой человек, что я делаю то, что мне нравится. По крайней мере, я пытаюсь так делать. Также я считаю себя там, какими в какой-то роли эмпатом. И я хорошо понимаю клиента от Того, что он ожидает от меня и то, что он хочет увидеть. Поэтому я нахожу со всеми общий язык и точно выполняю там задачи, которые мне задали. Также я удовлетворяю клиента то, что он там желает видеть там по профилю или какие то там такие задачи. Поэтому думаю, что в принципе в принципе всё окей.

4.2 Графік: Поменяли очень налаженный график, конечно, потому что я могу ложиться и очень поздно, поэтому я просыпаюсь где-то после джоти, скорее всего. Ну, если там требуют обстоятельства размере, просыпаюсь раньше час.

4.3 Планування: Самое важное для меня. Ну вот я работаю над меня должна понимать, что я заинтересована в том, чтобы всё получилось. Человек полу-

чил свою прибуль, то есть я должна за этот продукт болеть как за себя под плюс. Я должна понимать, что это моё моя репутация, это мой кейс, это я потом, то есть. Ну это мой опыт, который я потом смогу использовать, когда буду подниматься по этой самой карьерной лестнице. Угу, вот это важно, чтобы я всегда понимала, что это не так, типа всё сейчас сделаю не так, сделаю проще, но.

Транскрипт інтерв'ю проведений з респондентом 9

Архітектор

1.1 Габітуси:

Освіта: Львівська політехніка , Акалемія друкарства потім ще раз Львівська політехніка. Все пов'язано з адизайном.

Навички: Спорт я люблю, ми бігали на стадіон боку ми бігали

Щоденні практики: Коли двоє дітей, він такий собі ні, я не є активною людиною. Коли я зранку там прокидаюся іду чистити зуби там, наприклад, я роблю зарядку і це є своя. Розповідаю. Потім я йду там обов'язково випити зелений чай, все мої рутинні звички, тобто речі, які по суті я не помічаю. Для мене це наскільки сиротино буденно, що я навіть не привертає уваги на це не звертає уваги.

Соціальні мережі: Можу відмовитися взагалі, решт це мене не на зараз на етапі мене не питали, наскільки мені все, що треба. Я беру дуже конкретних джерел.

Гаджети: А коли немає потреби ні коли є потреба в спілкуванні або якимось робочим процесом, то одне, а коли так, то для себе відпочинок не вже не.

1.2 Дозвілля: Ну коли є дітей дуже мало вільного часу, відповідно, але я так і в школі, а ще коли я вчилася, не вчили, я не вчила англійську мову. Для вас цей час я чую, якби вивчення мови чаю книжки, місце власне життя.

2.1 Зайнятість: залишається тільки чекати, хоча вона зараз ну маєш, ну у мене ще такого вільного часу уваги нікого не було, бо постійно в мене така робота, яка потребує постійної удосконалення. Кваліфікації постійно треба бути в курсі нових тенденцій галузі і дуже багато треба самоосвіти. Ну я дуже широкого профілю, а далі я мала можливість займатися тим, хто могло мені

принести прибуток. Коли я вдома, то це були от дизайн квартир. Я робила декілька проектів.

2.2 Пошук роботи : Власне, я не заходив проекти, вони мене знають про мене, я займалася ними.

2.3Трудові відносини

2.3.1. Оплата: Спочатку половину, потім побачимо.

2.3.2 Комунікація: Є взаємодія з людьми і в мене хороші. Я працювала дуже хороші стосунки з працівниками вже роки пройшли спілкуємося

3.1 Цінності: Моя робота дуже класна, ну тому що дуже розумні люди працюють, ще одна йде дуже там великі, дуже дуже, ну коли стане краще я не знаю інших, ну в мене ніколи не було проблем з колективом і чудові ну, коли людина доходить до рівня, що може ввести такі проекти і вона запрацювала себе вести і в колективі.

3.2 Уявлення: Ну як сказати я архітектор важко бути фірілансером це майже неможливо, які хочуть серйозний проект.Поруч і працюєш самому ланці. Працювати можна, дизайн питань можна робити не важко. Можна одна людина може спокійно потягнути один.

3.3 Стереотипи : Архітектура. Вона розвиває такі прості художній смак більше, ніж інші дають. Ну і відповідно, маєш постійно бачити той об'єкт ну. Розумієте, що скільки отримуєш робити баченні люди можуть це, ну вулиці, наприклад на, наприклад.

4.1 Мотивація: працювати над складним об'єктом. Люди які зі мною працюють.